



# ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

## ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 143

9 Νοεμβρίου 2015

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4342

Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 «Για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/12/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 «Για την προσαρμογή της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας» και άλλες διατάξεις.

### Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

#### ΜΕΡΟΣ Α΄ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

##### Άρθρο 1

**Τροποποιήσεις του άρθρου 1 του ν. 4337/2015 (Α΄ 129)**

1. Οι διατάξεις των περιπτώσεων α΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4337/2015 (Α΄ 129), καταργούνται από της ισχύος τους.

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Όσοι έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο μέχρι και τις 31.12.2010 και θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2015 και μετά, καθώς και όσοι έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι και τις 31.12.2014 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.9.2015 και μετά, δικαιούνται:».

3. Οι διατάξεις της περίπτωσης β΄ της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως ισχύει, αντικαθίστανται ως εξής:

«β. Ειδικά για τον υπολογισμό του αναλογικού τμήματος της σύνταξης από 1.1.2011 και μετά, των προσώπων του τέταρτου εδαφίου της περίπτωσης α΄ της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 και όσων από τα πρόσωπα αυτά υπάγονται στις διατάξεις του ν. 2084/1992, που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2015 και μετά ή έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό

δικαίωμα μέχρι και τις 31.12.2014 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.9.2015 και μετά, δικαιούνται:».

4. Στο τέλος του άρθρου 1 του ν. 4337/2015 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α΄ 276).»

Η παράγραφος αυτή ισχύει από την έναρξη ισχύος του ν. 4337/2015.

#### ΜΕΡΟΣ Β΄ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΟΔΗΓΙΑΣ 2012/27/ΕΕ

##### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι ΣΚΟΠΟΣ, ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

##### Άρθρο 2 Σκοπός - αντικείμενο (άρθρο 1 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012 «για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ» (ΕΕ L 315 της 14.11.2012), όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/12/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 «για την προσαρμογή της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας (ΕΕ L 141 της 28.5.2013)».

2. Θεσπίζεται πλαίσιο μέτρων για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης προκειμένου η χώρα να συνεισφέρει στην επίτευξη του πρωταρχικού στόχου 2020 της Ένωσης για είκοσι τοις εκατό (20%) στην ενεργειακή απόδοση και να προετοιμάσει το έδαφος για περαιτέ-

ρω βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης πέραν της προαναφερόμενης χρονολογίας.

3. Θεσπίζονται ενδεικτικοί εθνικοί στόχοι ενεργειακής απόδοσης για το 2020, μέτρα για την προώθησή τους και κανόνες που αποσκοπούν στην υπερνίκηση των αδυναμιών της αγοράς ενέργειας που παρεμποδίζουν την απόδοση στον εφοδιασμό και τη χρήση ενέργειας.

### Άρθρο 3 Ορισμοί

#### (άρθρο 2 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

«Ενέργεια»: όλες οι μορφές ενεργειακών προϊόντων, τα καύσιμα, η θερμότητα, η ανανεώσιμη ενέργεια, ο ηλεκτρισμός ή οποιαδήποτε άλλη μορφή ενέργειας, όπως ορίζονται στην περίπτωση δ' του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1099/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για τις στατιστικές ενέργειας (ΕΕ L 304 της 4.11.2008).

«Κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας»: η ακαθάριστη εσωτερική κατανάλωση, εξαιρουμένων των μη ενεργειακών χρήσεων.

«Τελική κατανάλωση ενέργειας»: όλη η ενέργεια που παρέχεται στη βιομηχανία, τις μεταφορές, τα νοικοκυριά, τις υπηρεσίες και τη γεωργία. Εξαιρούνται οι παραδόσεις στον τομέα της μετατροπής της ενέργειας και οι ίδιες οι βιομηχανίες ενεργειακών δραστηριοτήτων.

«Ενεργειακή απόδοση»: ο λόγος της εκροής επιδόσεων, υπηρεσιών, αγαθών ή ενέργειας προς την εισροή ενέργειας.

«Εξοικονόμηση ενέργειας»: ποσότητα εξοικονομούμενης ενέργειας, η οποία προσδιορίζεται με τη μέτρηση ή/και τον κατ' εκτίμηση υπολογισμό της κατανάλωσης πριν και μετά την υλοποίηση ενός μέτρου βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της σταθερότητας των εξωτερικών συνθηκών που επηρεάζουν την ενεργειακή κατανάλωση.

«Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης»: αύξηση της ενεργειακής απόδοσης λόγω τεχνολογικών αλλαγών, αλλαγών στη συμπεριφορά ή/και οικονομικών αλλαγών.

«Ενεργειακή υπηρεσία»: το φυσικό όφελος, η χρησιμότητα ή το πλεονέκτημα που προκύπτει από το συνδυασμό ενέργειας με ενεργειακά αποδοτική τεχνολογία ή με δράση η οποία μπορεί να περιλαμβάνει τις εργασίες, την εγκατάσταση, λειτουργία, συντήρηση και έλεγχο που απαιτούνται για την παροχή της υπηρεσίας αυτής, βάσει συμβάσεως και η οποία υπό κανονικές συνθήκες έχει αποδείξει ότι οδηγεί σε επαληθεύσιμη και μετρήσιμη ή εκτιμώμενη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ή σε εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας.

«Δημόσιοι φορείς»: οι «αναθέτουσες αρχές», όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του π.δ. 60/2007 (Α' 64) με το οποίο προσαρμόστηκε η ελληνική νομοθεσία στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 (ΕΕ L 134 της 30.4.2005), όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ (ΕΕ L 257 της 1.10.2005) και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ (ΕΕ L 323 της 9.12.2005).

«Κεντρική δημόσια διοίκηση»: όλες οι διοικητικές υπηρεσίες των οποίων η αρμοδιότητα εκτείνεται σε ολόκληρη την επικράτεια.

«Συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου»: το εμβαδόν των δαπέδων κτιρίου ή μέρους κτιρίου στο οποίο χρησιμοποιείται ενέργεια για τη ρύθμιση των κλιματικών συνθηκών στο εσωτερικό του.

«Σύστημα ενεργειακής διαχείρισης»: το σύνολο των αλληλένδετων ή αλληλεπιδρώντων στοιχείων ενός σχεδίου που θέτει στόχο ενεργειακής απόδοσης και χαράσσει τη στρατηγική επίτευξης του εν λόγω στόχου.

«Ευρωπαϊκό πρότυπο»: πρότυπο το οποίο εκδίδεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης ή το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τυποποίησης στον τομέα των Τηλεπικοινωνιών και διατίθεται προς δημόσια χρήση.

«Διεθνές πρότυπο»: πρότυπο το οποίο έχει εκδοθεί από το Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης και διατίθεται στο κοινό.

«Υπόχρεο μέρος»: διανομέας ενέργειας ή επιχειρήση λιανικής πώλησης ενέργειας που δεσμεύεται από τα καθεστώτα επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 9.

«Εξουσιοδοτηθέν μέρος»: νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί από την Κυβέρνηση ή από άλλο δημόσιο φορέα, εξουσία ανάπτυξης, διαχείρισης ή λειτουργίας ενός χρηματοδοτικού προγράμματος εξ ονόματος της Κυβέρνησης ή του άλλου δημόσιου φορέα.

«Συμμετέχον μέρος»: επιχείρηση ή δημόσιος φορέας που δεσμεύεται να επιτύχει ορισμένους στόχους βάσει εθελοντικής συμφωνίας ή καλύπτεται από εθνικό κανονιστικό μέσο πολιτικής.

«Δημόσια αρχή επιβολής»: φορέας ο οποίος διέπεται από το δημόσιο δίκαιο και είναι υπεύθυνος για την επιβολή ή την παρακολούθηση της φορολόγησης της ενέργειας ή του άνθρακα, των χρηματοδοτικών καθεστώτων και μέσων, των φορολογικών κινήτρων, προτύπων και κανόνων, των καθεστώτων ενεργειακής σήμανσης, της εκπαίδευσης ή της κατάρτισης.

«Μέτρο πολιτικής»: κανονιστικό, χρηματοδοτικό, δημοσιονομικό, εθελοντικό ή ενημερωτικό μέσο, το οποίο δημιουργεί ένα υποστηρικτικό πλαίσιο, απαίτηση ή κίνητρο για τους παράγοντες της αγοράς, ώστε να παρέχουν και να αγοράζουν ενεργειακές υπηρεσίες και να αναλαμβάνουν άλλα μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

«Επιμέρους δράση»: δράση η οποία οδηγεί σε βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης που μπορούν να επαληθευτούν και να μετρηθούν ή να εκτιμηθούν και η οποία πραγματοποιείται ως αποτέλεσμα μέτρου πολιτικής.

«Διανομέας ενέργειας»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένου του διαχειριστή δικτύου διανομής που είναι υπεύθυνο για τη μεταφορά ενέργειας, με σκοπό τη διάθεσή της σε τελικούς καταναλωτές και σταθμούς διανομής που πωλούν ενέργεια σε τελικούς καταναλωτές.

«Διαχειριστής συστήματος διανομής»: ο «διαχειριστής δικτύου διανομής» όπως ορίζεται στην περίπτωση στ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011 (Α' 179) με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία οι διατάξεις της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 (ΕΕ L 211 της 14.8.2009) και της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 (ΕΕ L 211 της 14.8.2009).

«Επιχείρηση λιανικής πώλησης ενέργειας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που πωλεί ενέργεια σε τελικούς καταναλωτές.

«Τελικός καταναλωτής»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που καταναλώνει ενέργεια για δική του τελική χρήση.

«Πάροχος ενεργειακών υπηρεσιών»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παρέχει ενεργειακές υπηρεσίες ή και άλλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σε εγκαταστάσεις ή κτίρια τελικών καταναλωτών.

«Ενεργειακός έλεγχος»: η συστηματική διαδικασία με σκοπό την απόκτηση επαρκούς γνώσης του υφιστάμενου συνόλου χαρακτηριστικών ενεργειακής κατανάλωσης ενός κτιρίου ή μίας ομάδας κτιρίων, μίας βιομηχανικής ή εμπορικής δραστηριότητας ή εγκατάστασης, καθώς και ιδιωτικών ή δημόσιων υπηρεσιών, με την οποία εντοπίζονται και προσδιορίζονται ποσοτικά οι οικονομικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας, και με την οποία συντάσσεται έκθεση αποτελεσμάτων.

«Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις» ή «ΜΜΕ»: επιχειρήσεις όπως ορίζονται στον τίτλο Ι του Παραρτήματος της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003), σύμφωνα με τον οποίο η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

«Σύμβαση ενεργειακής απόδοσης»: συμβατική συμφωνία που καταρτίζεται μεταξύ του δικαιούχου και του παρόχου ενεργειακών υπηρεσιών, η οποία επαληθεύεται και παρακολουθείται καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιούνται πληρωμές για επενδύσεις (έργο, προμήθεια ή υπηρεσία) για μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, οι οποίες συνδέονται με ένα συμβατικώς συμφωνηθέν επίπεδο βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης ή με άλλο συμφωνηθέν κριτήριο ενεργειακής απόδοσης, όπως η εξοικονόμηση χρημάτων.

«Εξυπνο σύστημα μέτρησης» ή «ευφυές σύστημα μέτρησης»: ηλεκτρονικό σύστημα το οποίο είναι ικανό να μετρά την κατανάλωση ενέργειας, παρέχοντας περισσότερες πληροφορίες από ένα συμβατικό μετρητή και είναι ικανό να μεταδίδει και να λαμβάνει δεδομένα χρησιμοποιώντας μορφότυπο ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

«Διαχειριστής συστήματος μεταφοράς»: ο «διαχειριστής συστήματος ενέργειας» όπως ορίζεται στην περίπτωση ε' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.

«Συμπαράγωγή»: η ταυτόχρονη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ή μηχανικής ενέργειας στο πλαίσιο μίας μόνο διαδικασίας.

«Οικονομικά δικαιολογημένη ζήτηση»: η ζήτηση που δεν υπερβαίνει τις ανάγκες θέρμανσης ή ψύξης και η οποία διαφορετικά θα ικανοποιούνταν, σύμφωνα με τις συνθήκες της αγοράς, με διαδικασίες παραγωγής ενέργειας διαφορετικές από τη συμπαράγωγή.

«Ωφέλιμη θερμότητα»: θερμότητα που παράγεται στο πλαίσιο διαδικασίας συμπαράγωγής, προκειμένου να ικανοποιηθεί μία οικονομικά δικαιολογημένη ζήτηση για θέρμανση ή ψύξη.

«Ηλεκτρική ενέργεια από συμπαράγωγή»: η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται στο πλαίσιο μίας διαδικασίας συνδεδεμένης με την παραγωγή ωφέλιμης θερμότητας και υπολογίζεται, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που περιγράφεται στο Παράρτημα Ι.

«Συμπαράγωγή υψηλής απόδοσης»: η συμπαράγωγή που πληροί τα κριτήρια του Παραρτήματος ΙΙ.

«Ολικός βαθμός απόδοσης»: ο λόγος της ετήσιας ποσότητας παραγόμενης ηλεκτρικής και μηχανικής ενέργειας και παραγόμενης ωφέλιμης θερμότητας προς το ενεργειακό περιεχόμενο των καυσίμων που χρησιμοποιούνται, για την παραγωγή θερμότητας στο πλαίσιο διαδικασίας συμπαράγωγής, καθώς και για την ακαθάριστη παραγωγή ηλεκτρικής και μηχανικής ενέργειας.

«Λόγος ηλεκτρικής ενέργειας προς θερμότητα»: ο λόγος της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαράγωγή προς την ωφέλιμη θερμότητα, υπό πλήρη κατάσταση λειτουργίας συμπαράγωγής, με χρήση των λειτουργικών δεδομένων της συγκεκριμένης μονάδας.

«Μονάδα συμπαράγωγής»: μονάδα που μπορεί να λειτουργεί ως μονάδα συμπαράγωγής.

«Μονάδα συμπαράγωγής μικρής κλίμακας»: η μονάδα συμπαράγωγής με εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ μικρότερη από ένα μεγαβάτ (1 MWe).

«Μονάδα συμπαράγωγής πολύ μικρής κλίμακας»: η μονάδα συμπαράγωγής με μέγιστη ηλεκτρική ισχύ μικρότερη από πενήντα κιλοβάτ (50 kWε).

«Συντελεστής δόμησης»: ο λόγος της συνολικής επιφάνειας δόμησης προς το εμβαδόν οικοπέδου ή γηπέδου σε μία συγκεκριμένη περιοχή.

«Αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης»: σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης που χρησιμοποιεί τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) ανανεώσιμη ενέργεια είτε πενήντα τοις εκατό (50%) απορριπτόμενη θερμότητα είτε εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) συμπαράγόμενη θερμότητα είτε συνδυαστικά πενήντα τοις εκατό (50%) από τις παραπάνω μορφές θερμότητας και ανανεώσιμης ενέργειας.

«Αποδοτική θέρμανση και ψύξη»: η επιλογή θέρμανσης και ψύξης η οποία, συγκρινόμενη με ένα σενάριο βάσης αντιπροσωπευτικό της συνήθους δραστηριότητας, μειώνει κατά τρόπο μετρήσιμο τη χρήση πρωτογενούς ενέργειας που απαιτείται για την παραγωγή μίας μονάδας παρεχόμενης ενέργειας εντός των ορίων ενός συστήματος κατά τρόπο οικονομικώς αποδοτικό, σύμφωνα με την αξιολόγηση της ανάλυσης κόστους-οφέλους που αναφέρεται στο άρθρο 15, λαμβάνοντας υπόψη την ενέργεια που χρειάζεται για την εξόρυξη, τη μετατροπή, τη μεταφορά και τη διανομή.

«Αποδοτική ατομική θέρμανση και ψύξη»: η επιλογή ατομικής θέρμανσης και ψύξης η οποία, συγκρινόμενη με την αποδοτική τηλεθέρμανση και τηλεψύξη, μειώνει κατά τρόπο μετρήσιμο τη χρήση πρωτογενούς μη ανανεώσιμης ενέργειας που απαιτείται για την παραγωγή μίας μονάδας παρεχόμενης ενέργειας εντός των ορίων ενός συστήματος ή απαιτεί τη χρήση ίδιας πρωτογενούς μη ανανεώσιμης ενέργειας, αλλά με μικρότερο κόστος, λαμβάνοντας υπόψη την ενέργεια που χρειάζεται για την εξόρυξη, τη μετατροπή, τη μεταφορά και τη διανομή.

«Ουσιαστική ανακαίνιση»: ανακαίνιση της οποίας το κόστος υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) του κόστους επένδυσης νέας συγκρίσιμης μονάδας.

«Φορέας συγκέντρωσης»: πάροχος υπηρεσιών στον τομέα της ζήτησης ο οποίος συνδυάζει πολλαπλά βραχείας διάρκειας φορτία καταναλωτών προς πώληση ή εκπλειστηριασμό σε οργανωμένες αγορές ενέργειας.

#### Άρθρο 4

##### Στόχος ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 3 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ,

όπως τροποποιήθηκε με το Παράρτημα της Οδηγίας 2013/12/ΕΕ, και άρθρο 24 παρ. 1 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας θεσπίζεται ενδεικτικός εθνικός στόχος ενεργειακής απόδοσης στην τελική κατανάλωση ενέργειας για το 2020.

2. Για τον καθορισμό του στόχου της παραγράφου 1 συνεκτιμώνται τα ακόλουθα:

α) Ότι η κατανάλωση ενέργειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2020 δεν θα υπερβαίνει τους χίλιους τετρακόσιους ογδόντα τρεις εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (1.483 εκατομμύρια ΤΙΠ) πρωτογενούς ενέργειας ή τα χίλια ογδόντα έξι εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (1.086 εκατομμύρια ΤΙΠ) τελικής ενέργειας.

β) Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

γ) Τα μέτρα που ελήφθησαν για την επίτευξη του εθνικού ενδεικτικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3855/2010 (Α' 95) με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2006 (ΕΕ L 114 της 27.4.2006).

δ) Τα μέτρα προώθησης της ενεργειακής απόδοσης σε άλλα κράτη - μέλη και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Κατά τον καθορισμό του στόχου, μπορεί να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες που επηρεάζουν την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας, όπως:

α) οι οικονομικές αποτελεσματικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας,

β) η εξέλιξη και πρόβλεψη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ),

γ) αλλαγές στις εισαγωγές και εξαγωγές ενέργειας,

δ) η ανάπτυξη όλων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η πυρηνική ενέργεια, η δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, και

ε) η έγκαιρη δράση.

4. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει τον γενικό έλεγχο και την αρμοδιότητα επίβλεψης της υλοποίησης των ενεργειών για την επίτευξη του εθνικού ενδεικτικού στόχου ενεργειακής απόδοσης.

5. Η Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την ευθύνη για την εκπόνηση ετήσιας έκθεσης προόδου για την επίτευξη του εθνικού ενδεικτικού στόχου. Η έκθεση εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και υποβάλλεται από τη Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως τις 30 Απριλίου κάθε έτους.

6. Το περιεχόμενο των ετήσιων εκθέσεων της παραγράφου 5 περιλαμβάνει τουλάχιστον τις πληροφορίες που περιγράφονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XIII.

#### Άρθρο 5

##### Εθνικά Σχέδια Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (ΕΣΔΕΑ)

(Άρθρο 24 παρ. 2 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Για την επίτευξη του εθνικού ενδεικτικού στόχου του άρθρου 4 η Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την ευθύνη για την εκπόνηση Εθνικών Σχεδίων Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (ΕΣΔΕΑ) κατόπιν συνεργασίας με συναρμόδια υπουργεία και φορείς.

2. Τα ΕΣΔΕΑ εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Τα ΕΣΔΕΑ υποβάλλονται από τη Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός των προθεσμιών της παρ. 2 του άρθρου 24 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ.

3. Τα ΕΣΔΕΑ:

α) καλύπτουν σημαντικά μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και την αναμενόμενη και επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων στον τομέα του εφοδιασμού, της μεταφοράς και της διανομής ενέργειας, καθώς και της τελικής χρήσης ενέργειας,

β) συμπληρώνονται από επικαιροποιημένες εκτιμήσεις της αναμενόμενης συνολικής κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας το 2020, καθώς και εκτίμηση των επιπέδων κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας στους τομείς που αναφέρονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XIII,

γ) περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τις πληροφορίες που περιγράφονται στο Παράρτημα XIII.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

### ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

#### Άρθρο 6

##### Ανακαίνιση κτιρίων

(άρθρο 4 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Η Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την ευθύνη σύνταξης έκθεσης μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την κινητοποίηση επενδύσεων για την ανακαίνιση του κτιριακού αποθέματος που αποτελείται από κατοικίες και εμπορικά κτίρια, δημόσια και ιδιωτικά.

2. Η έκθεση εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και υποβάλλεται από τη Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με τις προθεσμίες του άρθρου 4 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ, ενώ στη συνέχεια αναθεωρείται κάθε τρία (3) έτη και υποβάλλεται ως μέρος των ΕΣΔΕΑ.

3. Η έκθεση περιλαμβάνει:

α) ανασκόπηση του κτιριακού αποθέματος που βασίζεται, ανάλογα με την περίπτωση, σε στατιστική δειγματοληψία,

β) εξεύρεση οικονομικών αποδοτικών προσεγγίσεων για τις ανακαινίσεις ανάλογα με το είδος του κτιρίου και την κλιματική ζώνη,

γ) πολιτικές και μέτρα για την τόνωση οικονομικών αποδοτικών ριζικών ανακαινίσεων κτιρίων, περιλαμβανομένων των σταδιακών ριζικών ανακαινίσεων,

δ) μία προοπτική για τον προσανατολισμό μελλοντικών επενδυτικών αποφάσεων των ιδιωτών, του κατασκευαστικού τομέα και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων,

ε) την εκτίμηση της αναμενόμενης εξοικονόμησης ενέργειας και των γενικότερων ωφελειών με βάση συγκεκριμένα στοιχεία και μεθοδολογία.

### Άρθρο 7

#### Υποδειγματικός ρόλος κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς (άρθρο 5 και άρθρο 20 παρ. 5 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Κάθε χρόνο ανακαινίζεται το τρία τοις εκατό (3%) του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων ή/και ψυχόμενων κτιρίων που είναι ιδιότητα και καταλαμβάνονται από την κεντρική δημόσια διοίκηση προκειμένου να εκπληρωθούν τουλάχιστον οι ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που έχουν τεθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 του ν. 4122/2013 (Α' 42), με τον οποίο ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 2010 (ΕΕ L 153 της 18.6.2010) και στο βαθμό που αυτό είναι τεχνικά, λειτουργικά και οικονομικά εφικτό. Η ανωτέρω υποχρέωση ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του 2014.

2. Το ποσοστό του τρία τοις εκατό (3%) υπολογίζεται επί του συνολικού εμβαδού δαπέδου των κτιρίων με συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου μεγαλύτερο από διακόσια πενήντα τετραγωνικά μέτρα (250 τ.μ.) που είναι ιδιότητα και καταλαμβάνονται από την κεντρική δημόσια διοίκηση, τα οποία την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους δεν πληρούν τις απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που έχουν τεθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 του ν. 4122/2013.

3. Κατά την εφαρμογή μέτρων για τη ριζική ανακαίνιση των κτιρίων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, το κτίριο θεωρείται ως σύνολο, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται το κέλυφος, ο εξοπλισμός, η λειτουργία και η συντήρηση.

4. Τα κτίρια που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 με τη χαμηλότερη ενεργειακή απόδοση έχουν προτεραιότητα για την υλοποίηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης, όπου αυτά είναι οικονομικώς αποδοτικά και τεχνικώς εφικτά.

5. Από την υποχρέωση της παραγράφου 1 εξαιρούνται οι εξής κατηγορίες κτιρίων:

α) μνημεία και κτίρια επισήμως προστατευόμενα ως μέρος συγκεκριμένου περιβάλλοντος ή λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής τους αξίας, όπως διατηρητέα και εντός παραδοσιακών οικισμών κτίρια, στο βαθμό που η συμμόρφωση προς ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης θα αλλοίωσε κατά τρόπο μη αποδεκτό το χαρακτήρα ή την εμφάνισή τους,

β) κτίρια των ενόπλων δυνάμεων ή κτίρια που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας για τα οποία απαιτείται η διασφάλιση και διατήρηση του χαρακτήρα του

απορρήτου της εθνικής άμυνας και ασφάλειας. Στα παραπάνω δεν περιλαμβάνονται οι ενιαίοι χώροι διαβίωσης ή τα κτίρια γραφείων που προορίζονται για τις ένοπλες δυνάμεις και το λοιπό προσωπικό των αρχών εθνικής άμυνας,

γ) κτίρια που χρησιμοποιούνται ως χώροι λατρείας ή για θρησκευτικές δραστηριότητες.

6. Όταν ανακαινίζεται περισσότερο από το τρία τοις εκατό (3%) του συνολικού εμβαδού δαπέδου των κτιρίων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 σε ένα δεδομένο έτος, το πλεονάζον συνυπολογίζεται στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης οποιουδήποτε από τα τρία προηγούμενα ή επόμενα έτη.

7. Στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης των κτιρίων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 συνυπολογίζονται:

α) τα νέα κτίρια που καταλαμβάνονται και είναι ιδιότητα και τα οποία αντικαθιστούν συγκεκριμένα κτίρια που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 που καταδαφίσθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων ετών και

β) τα κτίρια που έχουν πωληθεί, καταδαφισθεί ή τεθεί εκτός λειτουργίας κατά τη διάρκεια των δύο (2) προηγούμενων ετών λόγω της εντατικότερης χρήσης άλλων κτιρίων.

8. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παραγράφου 1 παρέχεται εναλλακτικά η δυνατότητα ετήσιων συμβολών στο Ειδικό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης του άρθρου 21 με ποσό ισοδύναμο προς τις επενδύσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση των υποχρεώσεων αυτών.

9. Η Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία, έχει την ευθύνη κατάρτισης καταλόγου των κτιρίων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, λαμβάνοντας υπόψη τις εξαιρέσεις της παραγράφου 5. Ο κατάλογος περιλαμβάνει το εμβαδόν δαπέδου σε τετραγωνικά μέτρα (τ.μ.) και την ενεργειακή απόδοση κάθε κτιρίου ή σχετικά ενεργειακά δεδομένα, εφόσον είναι διαθέσιμα.

10. Ο κατάλογος δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κατάλληλη επικαιροποίηση των δεδομένων και των σχετικών στοιχείων που προκύπτουν.

11. Τα κτίρια του καταλόγου της παραγράφου 9 έχουν προτεραιότητα κατά τη θέσπιση χρηματοοικονομικών κινήτρων και προγραμμάτων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτιρίων.

12. Με ευθύνη των Περιφερειαρχών και των Δημάρχων, για τα κτίρια αρμοδιότητάς τους:

α) εκπονείται σχέδιο ενεργειακής απόδοσης, το οποίο περιέχει συγκεκριμένους στόχους και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Το σχέδιο αναθεωρείται ανά δύο (2) έτη και υποβάλλεται στη Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

β) καθιερώνεται σύστημα ενεργειακής διαχείρισης, το οποίο περιλαμβάνει ενεργειακούς ελέγχους, στο πλαίσιο του σχεδίου ενεργειακής απόδοσης,

γ) στο βαθμό που αυτό είναι οικονομικά εφικτό, εφαρμόζονται τα σχέδια ενεργειακής απόδοσης, χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων, ειδικά χρηματοδοτικά εργαλεία και μέσα, καθώς επίσης και πάροχοι ενεργειακών υπηρεσιών μέσω σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης.

Τα ανωτέρω κτίρια που εντάσσονται σε σχέδια ενεργειακής απόδοσης ή συστήματα ενεργειακής διαχείρισης έχουν προτεραιότητα κατά τη θέσπιση χρηματοοικονομικών κινήτρων και προγραμμάτων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτιρίων.

13. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει το γενικό έλεγχο και την αρμοδιότητα για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παραγράφου 1.

### **Άρθρο 8**

#### **Ενεργειακή απόδοση στις αγορές από δημόσιους φορείς (άρθρο 6 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

1. Οι φορείς της κεντρικής δημόσιας διοίκησης αγοράζουν προϊόντα, υπηρεσίες και κτίρια υψηλής ενεργειακής απόδοσης, εφόσον αυτό συνάδει προς την οικονομική αποδοτικότητα, την οικονομική σκοπιμότητα, τη γενικότερη βιωσιμότητα, την τεχνική καταλληλότητα, καθώς και τον επαρκή ανταγωνισμό, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ. Η υποχρέωση αυτή ισχύει εφόσον η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση ή ανώτερη από τα όρια που ορίζονται στο άρθρο 6 του π.δ. 60/2007, ως εκάστοτε ισχύουν.

2. Η υποχρέωση της προηγούμενης παραγράφου για αγορές προϊόντων, υπηρεσιών και κτιρίων υψηλής ενεργειακής απόδοσης μπορεί να επεκτείνεται, εκτός από τους φορείς της κεντρικής δημόσιας διοίκησης και στους υπόλοιπους δημόσιους φορείς του όγδου εδαφίου του άρθρου 3, αφού λάβουν δεόντως υπόψη τις εκατέρωθεν αρμοδιότητες και τη διοικητική διάρθρωση και ακολουθώντας τον υποδειγματικό ρόλο των φορέων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζονται οι σχετικές προϋποθέσεις και λοιποί όροι εφαρμογής.

3. Οι δημόσιοι φορείς μπορούν, κατά τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών με σημαντικό ενεργειακό περιεχόμενο, να εκτιμούν κατά πόσον υπάρχει δυνατότητα σύναψης μακροχρόνιων συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, οι οποίες επιφέρουν μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση ενέργειας. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορεί να ορίζονται οι σχετικές προϋποθέσεις και λοιποί όροι εφαρμογής.

4. Η υποχρέωση της παραγράφου 1 εφαρμόζεται στις συμβάσεις των ενόπλων δυνάμεων, μόνο στο βαθμό που η εφαρμογή της δε συγκρούεται με το χαρακτήρα και την πρωταρχική επιδίωξη των δραστηριοτήτων των ενόπλων δυνάμεων. Η υποχρέωση δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού, όπως ορίζεται στο ν. 3978/2011 (Α' 137) με τον οποίο ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 (ΕΕ L 216 της 20.8.2009), σχετικά με το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμ-

βάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας.

5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, κατά την αγορά δέσμης προϊόντων η οποία καλύπτεται στο σύνολό της από το άρθρο 11 της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 12400/1108/2.9.2011 (Β' 2301), με την οποία προσαρμόστηκε στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2010/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 2010 (ΕΕ L 153 της 18.6.2010), οι δημόσιοι φορείς κατά την έννοια του όγδου εδαφίου του άρθρου 3, μπορούν να διατυπώνουν την απαίτηση ώστε η συνολική ενεργειακή απόδοση να έχει προτεραιότητα έναντι της ενεργειακής απόδοσης επιμέρους προϊόντων στο πλαίσιο της ίδιας δέσμης, αγοράζοντας τη δέσμη προϊόντων που πληροί το κριτήριο της ανώτερης κατηγορίας ενεργειακής απόδοσης.

6. Κατά τη σύναψη νέας σύμβασης μίσθωσης ή αγοράς κτιρίου από δημόσιους φορείς, απαιτείται το κτίριο να ανήκει τουλάχιστον στην ενεργειακή κατηγορία Γ', όπως καθορίζεται στον Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (Β' 407 2010). Η παραπάνω υποχρέωση εφαρμόζεται σταδιακά για την ανανέωση των υφιστάμενων συμβάσεων μίσθωσης με σκοπό έως το 2020 όλα τα κτίρια που στεγάζουν υπηρεσίες δημοσίων φορέων να είναι τουλάχιστον ενεργειακής κατηγορίας Γ'.

### **Άρθρο 9**

#### **Καθεστώς επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 7 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2017 θεσπίζεται καθεστώς επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης, με το οποίο εξασφαλίζεται ότι οι διανομείς ενέργειας ή/και οι εταιρείες λιανικής πώλησης ενέργειας που ορίζονται εις υπόχρεα μέρη, σύμφωνα με την παράγραφο 4 και λειτουργούν στην Ελληνική Επικράτεια, επιτυγχάνουν έναν σωρευτικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται ο κατάλογος των υπόχρεων μερών, ο ακριβής επιμερισμός του στόχου στα υπόχρεα μέρη, οι διαδικασίες που απαιτούνται για την υλοποίηση των καθεστώτων επιβολής, το σύστημα μέτρησης, ελέγχου και επαλήθευσης των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης που εφαρμόζουν τα υπόχρεα μέρη, με βάση το οποίο εξακριβώνεται τουλάχιστον ένα στατιστικά σημαντικό ποσοστό και αντιπροσωπευτικό δείγμα τους, καθώς και κάθε σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση, κατά τον επιμερισμό του στόχου στα υπόχρεα μέρη, μπορεί να εξαιρείται η ενέργεια που διανέμεται ή πωλείται μέσω αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης.

2. Ο στόχος της παραγράφου 1 του παρόντος, ισοδυναμεί τουλάχιστον με την πραγματοποίηση νέων ετήσιων εξοικονομήσεων ενέργειας από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 ίσων με το ενάμιση τοις εκατό (1,5%) των κατ' όγκο ετήσιων πωλήσεων ενέργειας στους τελικούς καταναλωτές όλων των διανομένων ενέργειας είτε όλων των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης ενέργειας, του μέσου όρου των τριών (3) τελευταίων

ετών πριν από την 1η Ιανουαρίου 2013. Για τον καθορισμό του στόχου εξαιρούνται οι κατ' όγκον πωλήσεις ενέργειας που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές.

3. Για τον καθορισμό του στόχου και με την προϋπόθεση ότι δεν προκύπτει αποδεδειγμένα μείωση μεγαλύτερη από εικοσιπέντε τοις εκατό (25%) της ποσότητας εξοικονόμησης ενέργειας που αναφέρεται στην παράγραφο 2:

α) χρησιμοποιείται σταδιακή προσέγγιση για την ποσότητα νέων εξοικονομήσεων, χρησιμοποιώντας τιμές ένα τοις εκατό (1%) για τα έτη 2014 και 2015, ένα και εικοσιπέντε τοις εκατό (1,25%) για τα έτη 2016 και 2017 και ενάμιση τοις εκατό (1,5%) για τα έτη 2018, 2019 και το 2020,

β) εξαιρούνται από τον υπολογισμό το σύνολο ή μέρος των πωλήσεων ενέργειας, κατ' όγκον, που χρησιμοποιείται σε βιομηχανικές δραστηριότητες απαριθμούμενες στο Παράρτημα Ι της κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με αριθμό Η.Π. 54409/2632/27.12.2004 (Β' 1931) με την οποία συμμορφώθηκε η ελληνική νομοθεσία με τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2003 (ΕΕ L 275 της 25.10.2003), όπως ισχύει,

γ) προσμετρώνται οι εξοικονομήσεις ενέργειας που επιτυγχάνονται στους τομείς μετατροπής, μεταφοράς και διανομής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των αποδοτικών υποδομών τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των απαιτήσεων των παραγράφων 5 και 6 και της περίπτωσης β' της παραγράφου 7 του άρθρου 15 και των παραγράφων 1 έως 13, 18 και 19 του άρθρου 16,

δ) προσμετράται η εξοικονόμηση ενέργειας που έχει επιτευχθεί και μπορεί με μετρήσιμα στοιχεία να επαληθευτεί, από μεμονωμένες νέες δράσεις που εφαρμόστηκαν από τις 31 Δεκεμβρίου 2008 και εξακολουθούν να έχουν αντίκτυπο το 2020.

4. Τα καθεστώτα επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης της παραγράφου 1 επιβάλλονται με αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια σε υπόχρεα μέρη μεταξύ, των διανομέων ενέργειας ή/και των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης ενέργειας ή/και των διανομέων καυσίμων που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές ή/και των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης καυσίμων που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές, που λειτουργούν στην επικράτεια της χώρας. Τα κριτήρια περιλαμβάνουν τουλάχιστον την ποσότητα της διανεμόμενης ή πωλούμενης ενέργειας σε τελικούς καταναλωτές. Το ποσό της εξοικονόμησης ενέργειας για την εκπλήρωση της υποχρέωσης επιτυγχάνεται από τα υπόχρεα μέρη σε τελικούς καταναλωτές οι οποίοι ορίζονται, κατά περίπτωση, ανεξάρτητα από τον υπολογισμό που γίνεται βάσει της παραγράφου 1 ή με πιστοποιημένες εξοικονομήσεις που απορρέουν από άλλα μέρη, όπως περιγράφεται στην περίπτωση β' της παραγράφου 7.

5. Η ποσότητα της εξοικονομούμενης ενέργειας που απαιτείται συνολικά, καθώς και από κάθε υπόχρεο μέρος εκφράζεται ως κατανάλωση τελικής ενέργειας, με την εφαρμογή του Πίνακα του Παραρτήματος ΙV.

6. Η εξοικονόμηση ενέργειας που απορρέει από τις παραγράφους 1, 2, 3 και 11 του παρόντος άρθρου και

από το άρθρο 21 υπολογίζεται, σύμφωνα με τα σημεία 1 και 2 του Παραρτήματος V.

7. Στο πλαίσιο του καθεστώτος επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης:

α) συμπεριλαμβάνονται στις υποχρεώσεις εξοικονόμησης ενέργειας που επιβάλλονται, ενέργειες με κοινωνικό σκοπό, όπως η κατά προτεραιότητα υλοποίηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης σε νοικοκυριά που πλήττονται από ενεργειακή ένδεια ή στην κοινωνική κατοικία,

β) τα υπόχρεα μέρη μπορούν να προσμετρούν την πιστοποιημένη εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνουν οι πάροχοι ενεργειακών υπηρεσιών ή άλλα τρίτα μέρη, περιλαμβανομένης της προώθησης μέτρων μέσω άλλων εγκεκριμένων από το κράτος φορέων ή μέσω δημόσιων αρχών, ανεξαρτήτως εάν σε αυτές συμμετέχουν επίσημες συμπράξεις ή όχι, τα οποία μπορούν να συνδυάζονται με άλλες πηγές χρηματοδότησης και υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται σαφής, διαφανής και ανοικτή σε όλους τους παράγοντες της αγοράς διαδικασία έγκρισης και η οποία αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση του κόστους πιστοποίησης,

γ) τα υπόχρεα μέρη μπορούν να προσμετρούν την εξοικονόμηση ενέργειας που επιτεύχθηκε σε ένα συγκεκριμένο έτος, σαν να είχε επιτευχθεί σε ένα από τα τέσσερα προηγούμενα ή τρία επόμενα έτη.

8. Οι διανομές ενέργειας ή/και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας ή/και οι διανομείς καυσίμων που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές ή/και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης καυσίμων που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές, που λειτουργούν στην επικράτεια της χώρας και έχουν οριστεί ως υπόχρεα μέρη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 4, οφείλουν να υποβάλουν ετησίως στη Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

α) συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με τους τελικούς καταναλωτές τους (εντοπίζοντας τις σημαντικές μεταβολές σε σχέση με στοιχεία που υποβλήθηκαν προηγουμένως),

β) επίκαιρα στοιχεία για την κατανάλωση των τελικών καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των χαρακτηριστικών φορτίου, του διαχωρισμού πελατών και της γεωγραφικής θέσης των πελατών, τηρώντας παράλληλα την ακεραιότητα και την εμπιστευτικότητα των ευαίσθητων προσωπικών ή διαβαθμισμένων εμπορικών πληροφοριών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξειδικεύονται τα στοιχεία που οφείλουν να υποβάλουν τα υπόχρεα μέρη, ο χρόνος υποβολής τους και κάθε σχετικό θέμα.

9. Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας δημοσιεύεται μία φορά το χρόνο η εξοικονόμηση ενέργειας κάθε υπόχρεου μέρους ή κάθε υποκατηγορίας υπόχρεου μέρους, καθώς και συνολικά στο πλαίσιο του καθεστώτος.

10. Είναι δυνατόν τα υπόχρεα μέρη να υλοποιούν τις υποχρεώσεις τους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, συμβάλλοντας ετησίως στο Ειδικό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης του άρθρου 21 με ποσό ισοδύναμο προς τις επενδύσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση των υποχρεώσεων αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21.

11. Για την επίτευξη του στόχου της παραγράφου 1 συνδυάζονται με τα καθεστώτα επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης άλλα μέτρα πολιτικής, όπως για παράδειγμα προγράμματα ενεργειακής απόδοσης, εφόσον αυτά τα μέτρα πληρούν τα κριτήρια των παραγράφων 13, 14, και 15. Η ετήσια ποσότητα της νέας εξοικονομούμενης ενέργειας που επιτυγχάνεται μέσω αυτής της προσέγγισης είναι ισοδύναμη με την ποσότητα της νέας εξοικονομούμενης ενέργειας που απαιτείται στις παραγράφους 1, 2 και 3.

12. Τα μέτρα πολιτικής που αναφέρονται στην παράγραφο 11 καθορίζονται στα Εθνικά Σχέδια Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης του άρθρου 5 και μπορούν να περιλαμβάνουν, χωρίς να περιορίζονται σε αυτά, τα παρακάτω ή συνδυασμούς τους:

α) καθεστώτα και μέσα χρηματοδότησης ή φορολογικά κίνητρα που οδηγούν στην εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικής τεχνολογίας ή τεχνικών και έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά την τελική χρήση, με την επιφύλαξη των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων,

β) κανονισμούς ή εθελοντικές συμφωνίες, που οδηγούν στην εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικής τεχνολογίας ή τεχνικών και έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά την τελική χρήση,

γ) πρότυπα και κανόνες που αποσκοπούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των προϊόντων και των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων και των οχημάτων, εκτός των περιπτώσεων που είναι υποχρεωτικοί και ισχύουν βάσει του εθνικού ή ενωσιακού δικαίου,

δ) καθεστώτα ενεργειακής επισήμανσης, με την εξαίρεση όσων είναι υποχρεωτικά και ισχύουν βάσει του εθνικού ή ενωσιακού δικαίου,

ε) κατάρτιση και εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων συμβουλευτικών προγραμμάτων για ενεργειακά θέματα, που οδηγεί στην εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικής τεχνολογίας ή τεχνικών και έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά την τελική χρήση.

13. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 14, για τον καθορισμό των μέτρων πολιτικής που λαμβάνονται, σύμφωνα με τις παραγράφους 11 και 12 εφαρμόζονται τα παρακάτω κριτήρια:

α) τα μέτρα πολιτικής προβλέπουν τουλάχιστον δύο (2) ενδιάμεσες περιόδους έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 και οδηγούν στην επίτευξη των επιδιώξεων που τίθενται στην παράγραφο 1,

β) καθορίζεται η ευθύνη κάθε εξουσιοδοτηθέντος μέρους, συμμετέχοντος μέρους ή δημόσιας αρχής επιβολής, αναλόγως της περιπτώσεως,

γ) προσδιορίζεται με διαφάνεια η εξοικονόμηση ενέργειας που πρόκειται να επιτευχθεί,

δ) το ύψος της εξοικονόμησης ενέργειας που απαιτείται ή που πρόκειται να επιτευχθεί από το μέτρο πολιτικής εκφράζεται ως κατανάλωση τελικής ενέργειας, χρησιμοποιώντας τους συντελεστές μετατροπής που ορίζονται στο Παράρτημα IV,

ε) η εξοικονόμηση ενέργειας υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τις μεθόδους και τις αρχές που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 του Παραρτήματος V,

στ) η εξοικονόμηση ενέργειας υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τις μεθόδους και τις αρχές που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του Παραρτήματος V,

ζ) τα συμμετέχοντα μέρη εκπονούν ετήσια έκθεση για την επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας, εκτός

εάν αυτό δεν είναι εφικτό, και τη δημοσιοποιούν στην ιστοσελίδα τους,

η) εξασφαλίζεται η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων και εξετάζονται κατάλληλα μέτρα εάν η πρόοδος δεν είναι ικανοποιητική,

θ) καθιερώνεται σύστημα ελέγχου το οποίο περιλαμβάνει επίσης ανεξάρτητη επαλήθευση στατιστικά σημαντικού μέρους των μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και

ι) δημοσιεύονται ετησίως στοιχεία για τις ανά έτος τάσεις της εξοικονόμησης ενέργειας στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

14. Οι κανονισμοί και οι εθελοντικές συμφωνίες που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 12 συνάδουν προς τα κριτήρια που αναφέρονται στις περιπτώσεις α', β', γ', δ', ε', ζ', η', θ' και ι' της παραγράφου 13.

15. Τα άλλα μέτρα πολιτικής που αναφέρονται στην παράγραφο 12 και η δυνατότητα της παραγράφου 10 οφείλουν να συνάδουν προς τα κριτήρια που αναφέρονται στις περιπτώσεις α', β', γ', δ', ε', η', θ' και ι' της παραγράφου 13.

16. Τα μέτρα πολιτικής πρέπει να πληρούν τα κριτήρια των παραγράφων 13, 14 και 15. Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης καταδεικνύεται ο τρόπος που ικανοποιούνται τα κριτήρια της παραγράφου 13 για τα μέτρα πολιτικής των παραγράφων 11 και 12. Στην περίπτωση μέτρων πολιτικής διαφορετικών από τα παραπάνω, στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης εξηγείται με ποιο τρόπο επιτυγχάνεται ισότιμο επίπεδο εξοικονόμησης ενέργειας, παρακολούθησης και επαλήθευσης. Σε περίπτωση αλληλοεπικάλυψης του αντικτύπου των μέτρων πολιτικής ή των επιμέρους δράσεων δεν μετράται διπλά η εξοικονόμηση ενέργειας.

#### Άρθρο 10

#### Ενεργειακοί έλεγχοι και συστήματα ενεργειακής διαχείρισης (άρθρο 8 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Σε όλους τους τελικούς καταναλωτές παρέχεται η δυνατότητα ενεργειακών ελέγχων υψηλής ποιότητας - οι οποίοι είναι οικονομικώς αποδοτικοί - και διακρίνονται σε τρεις (3) κατηγορίες ως εξής:

α) Κατηγορία Α': κτίρια κατοικιών, κτίρια γραφείων έως και δύο χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα (2.000 τ.μ.), εμπορικά καταστήματα έως και δύο χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα (2.000 τ.μ.) και επαγγελματικά εργαστήρια με εγκατεστημένη κινητήρια ισχύ που δεν υπερβαίνει τα είκοσι δύο κιλοβάτ (22 kW) ή θερμική τα πενήντα κιλοβάτ (50 kW).

β) Κατηγορία Β': κτίρια γραφείων άνω των δύο χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων (2.000 τ.μ.), εμπορικά κτίρια άνω των δύο χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων (2.000 τ.μ.), υπόλοιπα κτίρια που στεγάζουν χρήσεις του τριτογενούς τομέα (όπως σχολικά κτίρια, ξενοδοχεία, νοσοκομεία, κ.α.) και βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις με συνολική εγκατεστημένη ισχύ που δεν υπερβαίνει τα χίλια κιλοβάτ (1.000 kW).

γ) Κατηγορία Γ': βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις με συνολική εγκατεστημένη ισχύ άνω των χιλίων κιλοβάτ (1.000 kW).

2. Οι ενεργειακοί έλεγχοι είναι ανεξάρτητοι και διενεργούνται από έναν ή περισσότερους ειδικευμένους ενεργειακούς ελεγκτές, οι οποίοι είναι:



α) διπλωματούχοι μηχανικοί με ειδικότητα αρχιτέκτονα, πολιτικού, μηχανολόγου, ηλεκτρολόγου, μηχανολόγου-ηλεκτρολόγου και χημικού, μέλη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ),

β) πτυχιούχοι μηχανικοί τεχνολογικής εκπαίδευσης με ειδικότητα ηλεκτρολόγου, ανακαίνισης και αποκατάστασης κτιρίων, αυτοματισμού, βιομηχανικής πληροφορικής, βιομηχανικού σχεδιασμού, ενεργειακής τεχνολογίας, τεχνολογίας πετρελαίου και φυσικού αερίου, μηχανολόγου, πολιτικού δομικών έργων,

γ) μηχανικοί των ανωτέρω ειδικοτήτων που έχουν αποκτήσει αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων στη χώρα μας κατ' εφαρμογή της σχετικής ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας,

δ) ενεργειακοί επιθεωρητές κτιρίων και συστημάτων θέρμανσης και κλιματισμού εγγεγραμμένοι στα οικεία μητρώα,

ε) ενεργειακοί ελεγκτές που έχουν πιστοποιηθεί σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι εντάσσονται σε τάξη ενεργειακού ελεγκτή της επόμενης παραγράφου, σε εφαρμογή της κείμενης εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

3. Οι ενεργειακοί έλεγχοι διενεργούνται από τους ανωτέρω ενεργειακούς ελεγκτές, οι οποίοι εντάσσονται σε αντίστοιχες τάξεις ως εξής:

α) Τάξη Α': εντάσσονται οι διπλωματούχοι μηχανικοί από την κτήση του διπλώματός τους και οι πτυχιούχοι μηχανικοί τεχνολογικής εκπαίδευσης ένα (1) έτος μετά την κτήση του πτυχίου τους, καθώς επίσης και οι ενεργειακοί επιθεωρητές, οι οποίοι διενεργούν ενεργειακούς ελέγχους κατηγορίας Α'.

β) Τάξη Β': εντάσσονται οι ενεργειακοί ελεγκτές Α' Τάξης μετά από δύο (2) έτη και εφόσον έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλάχιστον πέντε (5) ενεργειακούς ελέγχους Α' Τάξης, καθώς επίσης και οι μηχανικοί που διαθέτουν επαγγελματική εμπειρία σε συναφή ενεργειακά θέματα, όπως αυτή θα οριστεί με την Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας της παραγράφου 1 του άρθρου 17, οι οποίοι διενεργούν ενεργειακούς ελέγχους κατηγορίας Α' και Β'.

γ) Τάξη Γ': εντάσσονται οι ενεργειακοί ελεγκτές Β' Τάξης με ειδικότητα μηχανολόγου, ηλεκτρολόγου, μηχανολόγου-ηλεκτρολόγου και χημικού μηχανικού, μετά από δύο (2) έτη και εφόσον έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλάχιστον πέντε (5) ενεργειακούς ελέγχους Β' Τάξης, καθώς επίσης και μηχανικοί με ειδικότητα μηχανολόγου, ηλεκτρολόγου, μηχανολόγου-ηλεκτρολόγου και χημικού μηχανικού που διαθέτουν επαγγελματική εμπειρία σε συναφή ενεργειακά θέματα, όπως αυτή θα οριστεί με την Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας της παραγράφου 1 του άρθρου 17, οι οποίοι διενεργούν ενεργειακούς ελέγχους κατηγορίας Α', Β' και Γ'.

4. Οι ενεργειακοί έλεγχοι μπορεί να διενεργούνται και από εσωτερικούς εμπειρογνώμονες που πληρούν τα ανωτέρω κριτήρια, πιστοποιούνται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 17 και εγγράφονται στο Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών της παραγράφου 5.

5. Οι ενεργειακοί ελεγκτές, προκειμένου να διενεργούν ενεργειακούς ελέγχους, εγγράφονται σε Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών, υπό τη μορφή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, η τήρηση, ο έλεγχος και η διαχείριση του οποίου υπάγεται στην αρμοδιότητα των Τμημάτων

Επιθεώρησης Ενέργειας Νοτίου και Βορείου Ελλάδος του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Σε ξεχωριστή μερίδα του παραπάνω Μητρώου μπορούν να εγγράφονται τα νομικά πρόσωπα, οποιασδήποτε νομικής μορφής, των οποίων ένα τουλάχιστον μέλος ή εταίρος ή υπάλληλος με εξαρτημένη σχέση εργασίας είναι ενεργειακός ελεγκτής.

6. Οι ενεργειακοί έλεγχοι πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που ορίζονται στο Παράρτημα VI και διενεργούνται με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα της σειράς EN 16247 περί ενεργειακών ελέγχων, όπως ισχύουν. Οι ενεργειακοί έλεγχοι δεν πρέπει να περιλαμβάνουν ρήτρες που εμποδίζουν τη διαβίβαση των ευρημάτων του ελέγχου σε παρόχους ενεργειακών υπηρεσιών, υπό τον όρο ότι ο πελάτης δεν φέρει αντίρρηση.

7. Οι εκθέσεις αποτελεσμάτων των ενεργειακών ελέγχων υποβάλλονται από τους ενεργειακούς ελεγκτές στο Αρχείο Ενεργειακών Ελέγχων, το οποίο καταρτίζεται υπό τη μορφή πληροφοριακού συστήματος υποστηριζόμενο από ηλεκτρονική βάση δεδομένων με διεπαφή ιστού, με την επιφύλαξη προστασίας των προσωπικών δεδομένων και των διαβαθμισμένων εμπορικά πληροφοριών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Η τήρηση, ο έλεγχος και η διαχείριση του Αρχείου Ενεργειακών Ελέγχων υπάγεται στην αρμοδιότητα των Τμημάτων Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου και Νοτίου Ελλάδας του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Ενέργειας, Δόμησης και Μεταλλείων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών μπορεί να θεσπίζονται καθεστώτα στήριξης των ΜΜΕ, ακόμα και εάν έχουν συνάψει προαιρετικές συμφωνίες, για την κάλυψη του κόστους του ενεργειακού ελέγχου και της υλοποίησης συστάσεων του που εξασφαλίζουν υψηλή οικονομική απόδοση, εφόσον τα προτεινόμενα μέτρα υλοποιηθούν και με την επιφύλαξη των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων.

9. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε συνεργασία με τα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία ενθαρρύνει την εκπόνηση:

α) προγραμμάτων για την ενημέρωση των ΜΜΕ, με συγκεκριμένα παραδείγματα και βέλτιστες πρακτικές, για τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης στις επιχειρήσεις τους και το όφελος από την υιοθέτησή τους,

β) προγραμμάτων για την ευαισθητοποίηση των νοικοκυριών, μέσω κατάλληλων συμβουλευτικών υπηρεσιών, ως προς τα πλεονεκτήματα των ελέγχων αυτών και

γ) εκπαιδευτικών προγραμμάτων κατάρτισης για τους ενεργειακούς ελεγκτές προκειμένου να διευκολύνεται η αριθμητική επάρκεια των εμπειρογνομώνων.

10. Οι επιχειρήσεις που δεν είναι ΜΜΕ υποχρεούνται να υποβληθούν σε ενεργειακό έλεγχο διεξαγόμενο με ανεξάρτητο και οικονομικώς αποδοτικό τρόπο, βάσει των ελάχιστων κριτηρίων που ορίζονται στο Παράρτημα VI, από ενεργειακούς ελεγκτές εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και στη συνέχεια να υποβάλλονται σε νέο έλεγχο σε διάστημα όχι μεγαλύτερο των τεσσάρων (4) ετών από την ημερομηνία διεξαγωγής του προηγούμενου ενεργειακού ελέγχου.

11. Οι επιχειρήσεις που δεν είναι ΜΜΕ και εφαρμόζουν σύστημα ενεργειακής ή περιβαλλοντικής διαχείρισης πιστοποιημένο από ανεξάρτητο φορέα, σύμφωνα με τα σχετικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα, εξαιρούνται από τις απαιτήσεις της παραγράφου 10, υπό τον όρο ότι το εν λόγω σύστημα διαχείρισης περιλαμβάνει ενεργειακό έλεγχο βάσει των ελάχιστων κριτηρίων που ορίζονται στο Παράρτημα VI.

12. Οι ενεργειακοί έλεγχοι μπορεί να είναι μεμονωμένοι ή να αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου περιβαλλοντικού ελέγχου. Πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν αξιολόγηση του τεχνικώς και οικονομικώς εφικτού της σύνδεσης με υφιστάμενο ή σχεδιαζόμενο δίκτυο τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης.

13. Η πρόσβαση στους συμμετέχοντες στην αγορά που παρέχουν ενεργειακές υπηρεσίες βασίζεται σε διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια.

14. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών μπορεί να θεσπίζονται καθεστώτα στήριξης και παροχής κινήτρων για την υλοποίηση των συστάσεων από ενεργειακούς ελέγχους και συναφή μέτρα, με την επιφύλαξη των κανόνων περικρατικών ενισχύσεων.

15. Για την τήρηση της υποχρέωσης της παραγράφου 10 και τη διασφάλιση και τον έλεγχο της ποιότητας των ενεργειακών ελέγχων, αρμόδια είναι τα Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στα οποία οι ενεργειακοί ελεγκτές υποχρεούνται να γνωστοποιούν τη διενέργεια των ενεργειακών ελέγχων τους και να υποβάλλουν τις σχετικές εκθέσεις, σύμφωνα με διαδικασία που θα καθοριστεί με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 17.

16. Για την αποτελεσματικότερη επιτέλεση του ελεγκτικού έργου τους, τα ανωτέρω Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας μπορεί να επικουρούνται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες. Με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα προσόντα των ανεξάρτητων εμπειρογνώμωνων, οι κανόνες και οι αρχές που διέπουν την εκτέλεση του έργου τους, ο τρόπος και η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής τους, το ύψος και ο τρόπος αποζημίωσής τους, οι ιδιότητες που είναι ασυμβίβαστες με το έργο τους, οι διοικητικές κυρώσεις και τα χρηματικά πρόστιμα που τους επιβάλλονται, τα όργανα, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις επιβολής των κυρώσεων και των προστίμων, το ύψος, η διαβάθμισή τους και τα κριτήρια επιμέτρησής τους, οι διοικητικές προσφυγές κατά των κυρώσεων, οι προθεσμίες άσκησης τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

17. Η ιδιότητα του ενεργειακού ελεγκτή είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλου Ν.Π.Δ.Δ. με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

#### **Άρθρο 11 Μέτρηση**

**(άρθρο 9 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

1. Οι διανομείς ενέργειας και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας που έχουν την ευθύνη εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης μετρητών ηλεκτρικής

ενέργειας, φυσικού αερίου, τηλεθέρμανσης, τηλεψύξης και ζεστού νερού χρήσης για οικιακή κατανάλωση, υποχρεούνται να παρέχουν σε ανταγωνιστική τιμή στους τελικούς καταναλωτές ατομικούς μετρητές που απεικονίζουν την πραγματική ενεργειακή τους κατανάλωση και παρέχουν πληροφορίες για τον πραγματικό χρόνο χρήσης, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) κατά την αντικατάσταση υφιστάμενου μετρητή ή μετά από ριζική ανακαίνιση κτιρίου ή κτιριακής μονάδας, κατά την έννοια του εδαφίου 12 του άρθρου 2 του ν. 4122/2013, εκτός αν αυτό είναι τεχνικώς αδύνατο ή δεν είναι οικονομικώς αποδοτικό σε σχέση με τις εκτιμώμενες δυνατότητες μακροπρόθεσμης εξοικονόμησης ενέργειας,

β) όταν πραγματοποιείται νέα σύνδεση σε νέο κτίριο.

2. Στις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται ευφυή συστήματα μέτρησης της τελικής κατανάλωσης φυσικού αερίου ή/και ηλεκτρικής ενέργειας, οι διανομείς ενέργειας, οι διαχειριστές δικτύων διανομής και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας:

α) μεριμνούν ώστε τα συστήματα μέτρησης να παρέχουν στους τελικούς καταναλωτές πληροφορίες για τον πραγματικό χρόνο χρήσης και να πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις λειτουργίας που προβλέπονται από τους ισχύοντες τεχνικούς κανονισμούς για τα συστήματα αυτά,

β) διασφαλίζουν την ασφάλεια των έξυπνων μετρητών και των ανταλλαγών δεδομένων, καθώς και την ιδιωτικότητα των τελικών καταναλωτών, σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικότητας,

γ) όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια, κατόπιν αιτήματος του τελικού καταναλωτή, διασφαλίζουν ότι οι μετρητές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται στο δίκτυο από τις εγκαταστάσεις του τελικού καταναλωτή,

δ) διασφαλίζουν ότι, εάν οι τελικοί καταναλωτές υποβάλλουν σχετικό αίτημα, τα δεδομένα μέτρησης της παραγωγής ή της κατανάλωσής τους ηλεκτρικής ενέργειας διατίθενται στους ίδιους ή σε τρίτους που ενεργούν για λογαριασμό του τελικού καταναλωτή, σε ευχερώς, κατανοητή μορφή που θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να συγκρίνουν παρόμοιες προσφορές,

ε) παρέχουν κατάλληλες συμβουλές και πληροφορίες στους καταναλωτές κατά το χρόνο εγκατάστασης έξυπνων μετρητών, κυρίως σχετικά με το σύνολο των δυνατοτήτων τους όσον αφορά τη χρήση των ενδείξεων του μετρητή και την παρακολούθηση της κατανάλωσης ενέργειας.

3. Στην περίπτωση που η θέρμανση και η ψύξη ή το ζεστό νερό ενός κτιρίου παρέχονται από δίκτυο τηλεθέρμανσης ή από κεντρική πηγή που εξυπηρετεί πολλαπλά κτίρια, εγκαθίσταται συσκευή μέτρησης της κατανάλωσης θερμότητας ή ζεστού νερού στον εναλλάκτη θερμότητας ή στο σημείο διανομής.

4. Σε πολυκατοικίες και σε κτίρια πολλαπλών χρήσεων όπου η θέρμανση/ψύξη παρέχεται από κεντρική πηγή ή δίκτυο τηλεθέρμανσης ή από κεντρική πηγή που εξυπηρετεί πολλαπλά κτίρια, εγκαθίστανται ατομικοί μετρητές κατανάλωσης έως την 31η Δεκεμβρίου 2016 για τη μέτρηση της κατανάλωσης για θέρμανση ή ψύξη ή για ζεστό νερό σε κάθε μονάδα, εφόσον αυτό είναι τεχνικά εφικτό και οικονομικώς αποδοτικό.

5. Στην περίπτωση της παραγράφου 4, αν η χρήση ατομικών μετρητών δεν είναι τεχνικά εφικτή ή οικονομικά αποδοτική, για τη μέτρηση της θερμότητας, πρέπει να χρησιμοποιούνται ατομικοί καταμετρητές κόστους θερμότητας για τη μέτρηση της κατανάλωσης θερμότητας σε κάθε θερμομαντικό σώμα, εκτός εάν η εγκατάσταση των εν λόγω καταμετρητών κόστους θερμότητας δεν είναι οικονομικά αποδοτική. Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι δυνατόν να αναζητούνται εναλλακτικές, οικονομικά αποδοτικές μέθοδοι για τη μέτρηση της κατανάλωσης θερμότητας.

6. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, μπορεί να καθορίζονται περαιτέρω κανόνες για την κατανομή του κόστους της κατανάλωσης θερμότητας ή ζεστού νερού στις περιπτώσεις πολυκατοικιών ή κτιρίων πολλαπλών χρήσεων στις οποίες παρέχεται τηλεθέρμανση ή τηλεψύξη ή με κοινόχρηστα συστήματα ψύξης ή θέρμανσης, για να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και την ακρίβεια του καταμερισμού της ατομικής κατανάλωσης. Όπου συντρέχει περίπτωση, οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνουν κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο κατανομής του κόστους για τη θέρμανση ή/και το ζεστό νερό ως εξής:

α) ζεστό νερό για οικιακές ανάγκες,

β) θερμότητα που εκλύεται από την εγκατάσταση του κτιρίου με σκοπό τη θέρμανση των κοινόχρηστων χώρων (στην περίπτωση που τα κλιμακοστάσια και οι διάδρομοι είναι εξοπλισμένοι με θερμομαντικά σώματα),

γ) θέρμανση διαμερισμάτων.

7. Οι δαπάνες για την εγκατάσταση των μετρητών του παρόντος άρθρου μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες για τους τελικούς καταναλωτές στο πλαίσιο υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή άλλων μέτρων πολιτικής, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που τάσσει η σχετική νομοθεσία της Ένωσης.

### **Άρθρο 12 Τιμολόγηση**

**(άρθρα 10 και 11 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

1. Στις περιπτώσεις που οι τελικοί καταναλωτές δεν διαθέτουν τα ευφυή συστήματα μέτρησης που αναφέρονται στο άρθρο 59 του ν. 4001/2011 οι διανομείς ενέργειας και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας οφείλουν να παρέχουν πληροφορίες τιμολόγησης, ακριβείς και βασιζόμενες στην πραγματική κατανάλωση, σύμφωνα με την περίπτωση 1.1 του Παραρτήματος VII. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να εκπληρώνεται από σύστημα τακτικής ανάγνωσης της κατανάλωσης στον μετρητή από τους τελικούς καταναλωτές, την οποία θα κοινοποιούν στον διανομέα ενέργειας ή επιχείρηση λιανικής πώλησης ενέργειας. Μόνο εάν ο τελικός καταναλωτής δεν έχει γνωστοποιήσει τα αποτελέσματα αυτής της μέτρησης για δεδομένη περίοδο, η τιμολόγηση θα βασίζεται σε τεκμαρτή ή σε κατ' αποκοπή κατανάλωση.

2. Τα ευφυή συστήματα μέτρησης πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα ακριβούς τιμολόγησης, με βάση την πραγματική κατανάλωση. Οι διανομείς ενέργειας και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας οφείλουν να παρέχουν στους τελικούς καταναλωτές τη δυνατότητα εύκολης πρόσβασης σε συμπληρωματικές πληροφορίες που τους επιτρέπουν να ελέγχουν οι ίδιοι λεπτομερώς

το ιστορικό της κατανάλωσής τους και οι οποίες περιλαμβάνουν:

α) σωρευτικά στοιχεία τουλάχιστον για τα τρία (3) προηγούμενα έτη ή για την περίοδο από την έναρξη της σύμβασης προμήθειας εάν αυτή είναι μικρότερη, τα οποία αντιστοιχούν στις χρονικές περιόδους για τις οποίες υπάρχουν συχνά τιμολογιακές πληροφορίες,

β) λεπτομερή στοιχεία για το χρόνο χρήσης για οποιαδήποτε ημέρα, εβδομάδα, μήνα και έτος, τα οποία κοινοποιούνται στον τελικό καταναλωτή μέσω του διαδικτύου ή της διεπαφής του μετρητή τουλάχιστον για το διάστημα των τελευταίων είκοσι τεσσάρων (24) μηνών ή για την περίοδο από την έναρξη της σύμβασης προμήθειας εάν αυτή είναι μικρότερη.

3. Οι διανομείς ενέργειας και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας οφείλουν από την 1η Ιανουαρίου 2016, ανεξάρτητα από την εγκατάσταση ή μη ευφυούς συστήματος μέτρησης:

α) στο βαθμό που είναι διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν την ενεργειακή τιμολόγηση και το ιστορικό της κατανάλωσης των τελικών καταναλωτών, να τα διαθέτουν κατόπιν αιτήματος του τελικού καταναλωτή, σε πάροχο ενεργειακών υπηρεσιών οριζόμενο από τον τελικό καταναλωτή,

β) να προσφέρουν στους τελικούς καταναλωτές την επιλογή ηλεκτρονικών τιμολογιακών πληροφοριών και τιμολόγησης και να παρέχουν, εάν οι πελάτες το ζητήσουν, σαφείς και κατανοητές εξηγήσεις για τον τρόπο με τον οποίο προέκυψε ο λογαριασμός τους, ιδίως στην περίπτωση που οι λογαριασμοί δεν βασίζονται στην πραγματική κατανάλωση,

γ) να παρέχουν στο λογαριασμό κατάλληλα πληροφοριακά στοιχεία ώστε οι τελικοί καταναλωτές να έχουν πλήρη εικόνα του τρέχοντος ενεργειακού κόστους, σύμφωνα με το Παράρτημα VII,

δ) να μπορούν να προβλέπουν ότι, κατόπιν αιτήματος του τελικού καταναλωτή, οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτά τα τιμολόγια δεν θα θεωρούνται αίτημα προς πληρωμή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, εξασφαλίζουν ότι οι προμηθευτές ενεργειακών πόρων προσφέρουν ευέλικτες ρυθμίσεις για τις πληρωμές,

ε) να παρέχουν πληροφορίες και εκτιμήσεις του ενεργειακού κόστους στους καταναλωτές εφόσον τις ζητούν, εγκαίρως και σε κατανοητή μορφή ώστε να μπορούν να συγκρίνουν παρόμοιες προσφορές.

4. Οι διανομείς ενέργειας και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας οφείλουν να παρέχουν στους τελικούς καταναλωτές ατελώς όλους τους λογαριασμούς και τις πληροφορίες για την κατανάλωση ενέργειας και δωρεάν πρόσβαση στα στοιχεία για την κατανάλωσή τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

5. Παρά την παράγραφο 4, η κατανομή του κόστους των πληροφοριών τιμολόγησης για την ατομική κατανάλωση θέρμανσης και ψύξης σε πολυκατοικίες και σε κτίρια πολλαπλών χρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 11, γίνεται χωρίς αμοιβή. Τα κόστη που προκύπτουν από την ανάθεση αυτού του καθήκοντος σε τρίτο μέρος, όπως σε πάροχο υπηρεσιών ή σε τοπικό προμηθευτή ενέργειας, τα οποία καλύπτουν τη μέτρηση, την κατανομή και το λογιστικό υπολογισμό της πραγματικής ατομικής κατανάλωσης σε κτίρια αυτού του είδους, μπορούν να μετακυλιούνται στους τελικούς καταναλωτές, υπό τον όρο ότι τα κόστη αυτά είναι λογικά.

6. Οι διανομείς ενέργειας και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας οφείλουν ανά έξι (6) μήνες να αναρτούν στο διαδίκτυο τα αποτελέσματα των δράσεών τους για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

**Άρθρο 13**  
**Ενημέρωση των καταναλωτών**  
**και πρόγραμμα ενθάρρυνσης**  
**(άρθρο 12 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

1. Η Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την ευθύνη για τη λήψη ενδεδειγμένων μέτρων για την προώθηση και τη διευκόλυνση της αποδοτικής χρήσης της ενέργειας από μικρούς καταναλωτές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών, τα οποία αποτελούν μέρος των ΕΣΔΕΑ.

2. Τα μέτρα της παραγράφου 1 περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω:

α) μέσα και πολιτικές για την υποστήριξη της αλλαγής συμπεριφορών, όπως:

αα) φορολογικά κίνητρα, με την επιφύλαξη των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων,

ββ) πρόσβαση σε χρηματοδότηση, δάνεια ή επιδοτήσεις, με την επιφύλαξη των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων,

γγ) παροχή πληροφοριών,

δδ) υποδειγματικά έργα,

εε) δραστηριότητες στο χώρο εργασίας,

β) τρόπους και μέσα για τη συμμετοχή των καταναλωτών και των οργανώσεων των καταναλωτών στην ενδεχόμενη ανάπτυξη έξυπνων μετρητών και ευφυών συστημάτων μέτρησης, μέσω της γνωστοποίησης:

αα) οικονομικών αποδοτικών αλλαγών εύκολης εφαρμογής στη χρήση της ενέργειας,

ββ) πληροφοριών για τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης.

**Άρθρο 14**  
**Κυρώσεις**  
**(άρθρο 13 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

1. Στα υπόχρεα μέρη που δεν συμμορφώνονται προς τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 9, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας επιβάλλεται πρόστιμο, το οποίο μπορεί να ανέρχεται έως το διπλάσιο του κόστους συμμόρφωσης με το στόχο που έχει επιμεριστεί στα υπόχρεα μέρη, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 9.

2. Στα υπόχρεα μέρη που δεν συμμορφώνονται προς τις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 9, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας, επιβάλλεται πρόστιμο, από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ.

3. Στις επιχειρήσεις της παραγράφου 10 του άρθρου 10 που δεν συμμορφώνονται με τη σχετική υποχρέωση, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από εισήγηση του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων, επιβάλλεται πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.

4. Στους διανομείς ενέργειας και στις επιχειρήσεις λιανικής πώλησης που δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις των άρθρων 11 και 12, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας, επιβάλλεται πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ.

5. Στους ενεργειακούς ελεγκτές του άρθρου 10, όταν διαπιστωθεί ότι:

α) αναγράφουν ανακριβή ενεργειακά ή άλλα στοιχεία επί των εκθέσεων των ενεργειακών ελέγχων,

β) υποβάλλουν ανακριβή στοιχεία και δικαιολογητικά,

γ) παραβιάζουν το καθήκον εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας, ως προς τη χρήση των στοιχείων και των πληροφοριών που συγκεντρώνουν κατά την εκτέλεση του έργου τους,

δ) προβαίνουν σε άσκηση της δραστηριότητας του ενεργειακού ελεγκτή σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος,

ε) εκπληρώνουν πλημμελώς τα επιστημονικά και επαγγελματικά καθήκοντα και τις συμβατικές τους υποχρεώσεις,

στ) συντρέχουν στο πρόσωπό τους νομικά ή άλλα κωλύματα ή ασυμβίβαστα,

ζ) παραβιάζουν τις λοιπές υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και των κατά εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων, επιβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από εισήγηση του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων οι εξής διοικητικές κυρώσεις:

αα) χρηματικό πρόστιμο ύψους από πεντακόσια (500) έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ή

ββ) αποκλεισμός του ενεργειακού ελεγκτή από τη διενέργεια ενεργειακών ελέγχων για περίοδο από ένα (1) έως και τρία (3) έτη ή

γγ) οριστικός αποκλεισμός του ενεργειακού ελεγκτή από τη διενέργεια ενεργειακών ελέγχων.

Το χρηματικό πρόστιμο μπορεί να επιβάλλεται ως συμπληρωματική κύρωση, σωρευτικά με τις κυρώσεις των περιπτώσεων β' ή γ'. Κάθε κύρωση που επιβάλλεται καταγράφεται στο Μητρώο των Ενεργειακών Ελεγκτών της παραγράφου 5 του άρθρου 10.

6. Για την επιβολή των κυρώσεων λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, το είδος και η βαρύτητα της παράβασης, οι συνέπειες που προκύπτουν από αυτή, ο βαθμός υπαιτιότητας και η τυχόν υποτροπή του παραβάτη, κατόπιν προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερόμενου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν. 2690/1999 (Α' 45).

7. Κατά της απόφασης με την οποία επιβάλλονται κυρώσεις, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, μπορεί να ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο της σχετικής απόφασης και σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται η διαδικασία είσπραξης των ανωτέρω προστίμων και μπορεί να αναπροσαρμόζεται το κατώτερο και ανώτερο όριο των προστίμων.

9. Τα επιβαλλόμενα χρηματικά πρόστιμα βεβαιώνονται και εισπράττονται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπη-

ρεσίες (Δ.Ο.Υ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ) και αποτελούν έσοδα του Ειδικού Ταμείου Ενεργειακής Απόδοσης του άρθρου 21.

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

#### ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟ

##### Άρθρο 15

#### Προώθηση της απόδοσης στη θέρμανση και ψύξη (άρθρο 14 και παράγραφος 6 του άρθρου 24 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Η Διεύθυνση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την ευθύνη για την εκπόνηση περιεκτικής αξιολόγησης του δυναμικού υλοποίησης της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης και της αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, η οποία περιλαμβάνει τα πληροφοριακά στοιχεία που αναφέρονται στο Παράρτημα VIII και λαμβάνει πλήρως υπόψη την ανάλυση του δυναμικού συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης που αναφέρεται στο ν. 3734/2009 (Α' 8).

2. Η περιεκτική αξιολόγηση της παραγράφου 1 εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και κοινοποιείται από τη Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έως την 31η Δεκεμβρίου 2015 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η αξιολόγηση επικαιροποιείται και κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανά πενταετία, ύστερα από αίτημά της. Αν έχει ήδη εκπονηθεί ισοδύναμη αξιολόγηση, αυτή κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

3. Με αποφάσεις των αρμόδιων Υπουργών ή Περιφερειαρχών θεσπίζονται μέτρα που συντελούν ώστε να λαμβάνεται δεόντως υπόψη σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο η δυνατότητα χρήσης αποδοτικών συστημάτων θέρμανσης και ψύξης, και ιδίως εκείνων που χρησιμοποιούν συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα ανάπτυξης τοπικών και περιφερειακών αγορών θερμότητας.

4. Για τους σκοπούς της αξιολόγησης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η Διεύθυνση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την ευθύνη για τη διενέργεια ανάλυσης κόστους-οφέλους, η οποία εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και:

α) καλύπτει όλη την Επικράτεια και βασίζεται στις κλιματικές συνθήκες, στην οικονομική σκοπιμότητα και στην τεχνική καταλληλότητα, σύμφωνα με το Μέρος 1 του Παραρτήματος ΙΧ,

β) μπορεί να διευκολύνει τον εντοπισμό των πιο αποδοτικών λύσεων από άποψη πόρων και κόστους για την εκπλήρωση των απαιτήσεων θέρμανσης και ψύξης,

γ) αποτελεί τμήμα της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων βάσει της κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, με αριθμό ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/28.8.2006 (Β' 1225), με την οποία συμμορφώθηκε η ελληνική νομοθεσία με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 (ΕΕ L 197 της 31.7.2001), στις περιπτώσεις έργων για τα οποία απαιτείται Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση.

5. Αν η αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και η ανάλυση κόστους-οφέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 4 εντοπίσουν δυνατότητες υλοποίησης της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης ή της αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης τα οφέλη των οποίων υπερβαίνουν τα κόστη, εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με την οποία θεσπίζονται μέτρα για την ανάπτυξη αποδοτικών υποδομών τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ή για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης και τη χρήση θέρμανσης και ψύξης από απορριπτόμενη θερμότητα και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2, 7 και 14.

6. Αν η αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και η ανάλυση κόστους-οφέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 4 δεν εντοπίσουν δυνατότητες τα οφέλη των οποίων υπερβαίνουν τα κόστη, περιλαμβανομένου του διοικητικού κόστους για τη διεξαγωγή της ανάλυσης κόστους-οφέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 7, δεν εφαρμόζονται οι απαιτήσεις της παραγράφου 5.

7. Ανάλυση κόστους-οφέλους διενεργείται, από τους φορείς λειτουργίας των παρακάτω εγκαταστάσεων, σύμφωνα με το μέρος 2 του Παραρτήματος ΙΧ, υποχρεωτικά, όταν:

α) σχεδιάζεται μια νέα θερμική εγκατάσταση ηλεκτροπαραγωγής με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των είκοσι μεγαβάτ (20 MW), προκειμένου να αξιολογηθεί το κόστος και τα οφέλη από τη λειτουργία της εγκατάστασης ως εγκατάστασης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης,

β) ανακαινίζεται ουσιαστικά μια υφιστάμενη θερμική εγκατάσταση ηλεκτροπαραγωγής με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των είκοσι μεγαβάτ (20 MW), προκειμένου να αξιολογηθεί το κόστος και τα οφέλη από τη μετατροπή της σε συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης,

γ) σχεδιάζεται ή ανακαινίζεται ουσιαστικά βιομηχανική εγκατάσταση με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των είκοσι μεγαβάτ (20 MW) που παράγει απορριπτόμενη θερμότητα σε χρήσιμα επίπεδα θερμοκρασίας, προκειμένου να αξιολογηθεί το κόστος και τα οφέλη από τη χρησιμοποίηση της απορριπτόμενης θερμότητας για την κάλυψη οικονομικά αιτιολογημένης ζήτησης, μεταξύ άλλων μέσω συμπαραγωγής και από τη σύνδεση αυτής της εγκατάστασης σε δίκτυο τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης,

δ) σχεδιάζεται ένα νέο δίκτυο τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ή όταν σε υφιστάμενο δίκτυο προβλέπεται νέα εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των είκοσι μεγαβάτ (20 MW), ή όταν υφιστάμενη εγκατάσταση αυτών των χαρακτηριστικών πρόκειται να ανακαινιστεί ουσιαστικά, προκειμένου να αξιολογηθεί το κόστος και τα οφέλη από τη χρησιμοποίηση της απορριπτόμενης θερμότητας από κοντινές βιομηχανικές εγκαταστάσεις.

Η ανάλυση κόστους-οφέλους περιλαμβάνει οικονομική ανάλυση, σύμφωνα με το Μέρος 2 του Παραρτήματος ΙΧ. Με απόφαση του Υπουργού, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας θεσπίζονται κατευθυντήριες αρχές για τη μέθοδο, τις παραδοχές και το χρονικό ορίζοντα της οικονομικής ανάλυσης.

8. Η τοποθέτηση εξοπλισμού για τη δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα που παράγεται σε εγκαταστάσεις καύσης με σκοπό την αποθήκευσή του σε γεωλογικούς σχηματισμούς, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην κοινή απόφαση των Υπουργών Αναπληρωτή Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό Η.Π. 48416/2037/Ε.103/7.11.2011 (Β' 2516), όπως ισχύει, με την οποία συμμορφώθηκε το εθνικό δίκαιο με τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 (ΕΕ L 140 της 5.6.2009), δε θεωρείται ανακαίνιση για τους σκοπούς των περιπτώσεων β', γ' και δ' της παραγράφου 7.

9. Η ανάλυση κόστους-οφέλους που αναφέρεται στις περιπτώσεις γ' και δ' της παραγράφου 7 απαιτείται να διεξάγεται σε συνεργασία με τις εταιρείες που είναι υπεύθυνες για τη λειτουργία των δικτύων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης.

10. Από την υποχρέωση της παραγράφου 7 εξαιρούνται:

α) οι εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής για την κάλυψη της ζήτησης σε περιόδους αιχμής ή την παραγωγή εφεδρικής ενέργειας που προορίζονται να λειτουργούν λιγότερο από χίλιες πεντακόσιες (1.500) ώρες ετησίως κατά μέσο όρο για περίοδο πέντε (5) ετών,

β) οι εγκαταστάσεις που πρέπει να βρίσκονται κοντά σε χώρο αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς που έχουν εγκριθεί δυνάμει της κοινής απόφασης των Υπουργών Αναπληρωτή Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό Η.Π. 48416/2037/Ε.103/7.11.2011 (Β' 2516), όπως ισχύει,

γ) οι βιομηχανικές εγκαταστάσεις, ονομαστικής θερμικής ισχύος άνω των είκοσι μεγαβάτ (20 MW), για τις οποίες ο λόγος της ετήσιας απορριπτόμενης θερμότητας (μετρούμενη σε γιγαβατώρες - GWh) προς την απόσταση (μετρούμενη σε χιλιόμετρα - km) από το δίκτυο τηλεθέρμανσης / τηλεψύξης είναι μικρότερος από 1,5.

11. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται διαδικασία επαλήθευσης για το κριτήριο εξαίρεσης που αναφέρεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 10.

12. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα κατώτατα όρια, εκφρασμένα ως ποσά της διαθέσιμης χρήσιμης απορριπτόμενης θερμότητας,

ως ζήτηση για θερμότητα ή ως αποστάσεις μεταξύ των βιομηχανικών εγκαταστάσεων και των δικτύων τηλεθέρμανσης, για την εξαίρεση μεμονωμένων εγκαταστάσεων από τις διατάξεις των περιπτώσεων γ' και δ' της παραγράφου 7.

13. Τα κατώτατα όρια της παραγράφου 12 και οι εξαιρέσεις της παραγράφου 10 κοινοποιούνται από τη Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τυχόν μεταγενέστερες αλλαγές που επέρχονται σε αυτές κοινοποιούνται εκ νέου.

14. Κατά την έγκριση των αδειών των αποφάσεων του Υπουργού Ανάπτυξης με αριθμό Δ5-ΗΛ/Β/Φ.1/οικ.17951/6.12.2000 (Β' 1498), του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό ΥΑΠΕ/Φ1/14810/4.10.2011 (Β' 2373) και του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με αριθμό 483/35/Φ.15/17.1.2012 (Β' 158), εκτός από όσα ορίζονται στις αποφάσεις αυτές:

α) λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα της περιεκτικής αξιολόγησης που αναφέρεται στην παράγραφο 1,

β) διασφαλίζεται ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της παραγράφου 4, και

γ) λαμβάνεται υπόψη το αποτέλεσμα της ανάλυσης κόστους-οφέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 7.

15. Με αποφάσεις των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού κατά περίπτωση, μπορεί να καθορίζονται εξαιρέσεις για μεμονωμένες εγκαταστάσεις από την απαίτηση, βάσει των κριτηρίων αδειοδότησης που αναφέρονται στην παράγραφο 14, να θέτουν σε εφαρμογή επιλογές των οποίων τα οφέλη υπερβαίνουν το κόστος, εφόσον συντρέχουν επιτακτικοί νομικοί, ιδιοκτησιακοί ή οικονομικοί λόγοι να το πράττουν. Οι εξαιρέσεις αυτές αποστέλλονται από τις αρμόδιες Γενικές Γραμματείες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με αιτιολογημένη κοινοποίηση της απόφασης εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία της λήψης της.

16. Οι παράγραφοι 7 έως και 15 εφαρμόζονται σε εγκαταστάσεις, οι οποίες καλύπτονται από την κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 36060/1155/Ε.103/16.6.2013 (Β' 1450) με την οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία η Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 περί βιομηχανικών εκπομπών (ΕΕ L 334 της 17.12.2010), με την επιφύλαξη των απαιτήσεών της.

17. Κάθε διαθέσιμη στήριξη της συμπαραγωγής υπόκειται στον όρο ότι η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια προέρχεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης και η απορριπτόμενη θερμότητα χρησιμοποιείται αποτελεσματικά για να επιτευχθεί εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας. Η δημόσια στήριξη της συμπαραγωγής και της παραγωγής και των δικτύων τηλεθέρμανσης υπάγεται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, κατά περίπτωση.

18. Η Διεύθυνση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας και η Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχουν την ευθύνη για την εκπόνηση ετήσιων εκθέσεων, οι οποίες

υποβάλλονται από τη Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως τις 30 Απριλίου κάθε έτους και περιλαμβάνουν στατιστικά στοιχεία για:

α) την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας από συμπαραγωγή υψηλής και χαμηλής απόδοσης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Παραρτήματος Ι, σε σχέση με το συνολικό δυναμικό παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας,

β) το δυναμικό συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας και για τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται στη συμπαραγωγή,

γ) την παραγωγή και το δυναμικό τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης σε σχέση με τη συνολική παραγωγή και το δυναμικό θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας και

δ) την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας που επιτυγχάνεται με την εφαρμογή συμπαραγωγής, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Παραρτήματος ΙΙ.

### Άρθρο 16

#### Μετατροπή, μεταφορά και διανομή ενέργειας (άρθρο 15 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), κατά την άσκηση των κανονιστικών αρμοδιοτήτων της που προβλέπονται στο ν. 4001/2011, λαμβάνει υπόψη την ενεργειακή απόδοση για τη λειτουργία των υποδομών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας.

2. Η ΡΑΕ, στο πλαίσιο έκδοσης των κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του ν. 4001/2011 αποφάσεών της, οι οποίες αφορούν στην ανάπτυξη των τιμολογίων και στα συστήματα μεταφοράς και δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και λαμβάνοντας υπόψη το κόστος και τα οφέλη κάθε μέτρου, προβλέπει κίνητρα για τους διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και τους διαχειριστές δικτύων διανομής, ώστε να διαθέτουν υπηρεσίες συστήματος στους χρήστες δικτύου επιτρέποντάς τους να εφαρμόζουν μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης ανάπτυξης ευφυών δικτύων.

3. Οι υπηρεσίες συστήματος της παραγράφου 2 μπορούν να καθορίζονται από τους διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και τους διαχειριστές δικτύων διανομής και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ασφάλεια του συστήματος ή/και των δικτύων.

4. Για την ηλεκτρική ενέργεια, η ΡΑΕ διασφαλίζει ότι οι κανονιστικές ρυθμίσεις δικτύου και τα τιμολόγια δικτύου, πληρούν τα κριτήρια του Παραρτήματος Χ, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές και τους κώδικες που εκπονούνται, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) με αριθμό 714/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 (ΕΕ L 211 της 14.8.2009).

5. Οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και οι διαχειριστές δικτύων διανομής αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, υποβάλλουν στη ΡΑΕ έως την 30ή Απριλίου 2016, έκθεση η οποία περιλαμβάνει:

α) εκτίμηση του δυναμικού αύξησης ενεργειακής απόδοσης των οικείων υποδομών αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως όσον αφορά τη μεταφορά, τη διανομή, τη διαχείριση φορτίου και τη διαλειτουργικότητα, καθώς και τη σύνδεση με τις εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων

πρόσβασης σε εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας πολύ μικρής κλίμακας,

β) συγκεκριμένα μέτρα και επενδύσεις για την επίτευξη οικονομικώς αποδοτικών βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης στην υποδομή δικτύου, με χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή τους.

6. Η ΡΑΕ, κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης, γνωμοδοτεί στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, προκειμένου έως την 30ή Ιουνίου 2016 με απόφασή του να εγκριθούν προγράμματα μέτρων και επενδύσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στην υποδομή δικτύου τους. Τα ως άνω προγράμματα λαμβάνονται υπόψη από τους Διαχειριστές Δικτύων κατά την κατάρτιση των Προγραμμάτων Ανάπτυξης των δικτύων τους, τα οποία εγκρίνονται από τη ΡΑΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 14 και 108 του ν. 4001/2011.

7. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4001/2011, μπορεί να εγκρίνονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στοιχεία συστημάτων και τιμολογιακών δομών που εξυπηρετούν κοινωνικούς σκοπούς για τη μεταφορά και διανομή ενέργειας μέσω δικτύου, με την προϋπόθεση ότι οι ενδεχόμενες διαταραχές στο σύστημα μεταφοράς και διανομής είναι οι ελάχιστες δυνατές και δεν είναι δυσανάλογες προς τους κοινωνικούς σκοπούς.

8. Η ΡΑΕ, κατά την έγκριση των τιμολογίων πρόσβασης στο σύστημα μεταφοράς και στα δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στο άρθρο 140 του ν. 4001/2011, διασφαλίζει ότι δεν υφίστανται σε αυτά κίνητρα που αποβαίνουν σε βάρος της συνολικής απόδοσης (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής απόδοσης) της παραγωγής, της μεταφοράς, της διανομής και της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, ή που ενδέχεται να παρεμποδίζουν τη συμμετοχή της ανταπόκρισης στη ζήτηση, στις αγορές εξισορρόπησης και στην παροχή επικουρικών υπηρεσιών. Η ΡΑΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4001/2011 παρέχει κίνητρα στους διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και στους διαχειριστές δικτύων διανομής προκειμένου να βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα του σχεδιασμού και της λειτουργίας των υποδομών και διασφαλίζει ότι τα τιμολόγια παρέχουν στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας τη δυνατότητα να βελτιώνουν τη συμμετοχή των καταναλωτών στην αποδοτικότητα του συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της ανταπόκρισης στη ζήτηση ανάλογα με τις εγχώριες συνθήκες.

9. Με την επιφύλαξη των άρθρων 9 και 10 του ν. 3468/2006 (Α' 129), όπως ισχύουν, οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και οι διαχειριστές δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, όταν είναι υπεύθυνοι για την κατανομή των φορτίων των εγκαταστάσεων παραγωγής, στην επικράτειά τους:

α) εγγυώνται τη μεταφορά και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης,

β) δίνουν προτεραιότητα ή εγγυώνται την πρόσβαση στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης,

γ) κατά την κατανομή φορτίου εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, δίνουν προτεραιότητα στην ηλεκτρική ενέργεια από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, στο βαθμό που το επιτρέπει η ασφαλής λειτουργία του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας.

10. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από γνώμη της ΡΑΕ καθορίζονται λεπτομερώς οι κανόνες που αφορούν την κατάταξη των διαφόρων προτεραιοτήτων πρόσβασης και κατανομής των φορτίων οι οποίες χορηγούνται στα συστήματα ηλεκτρισμού. Με την ίδια απόφαση, καθορίζονται διαβαθμίσεις μεταξύ και εντός των διαφόρων τύπων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης, όταν παρέχεται κατά προτεραιότητα πρόσβαση ή κατανομή φορτίων για συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης ώστε να μην εμποδίζεται η κατά προτεραιότητα πρόσβαση ή κατανομή ενέργειας από μεταβλητής παραγωγής ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

11. Σε κάθε περίπτωση, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι διαχειριστές δικτύων διανομής οφείλουν να συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο Παράρτημα XI.

12. Οι φορείς εκμετάλλευσης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες εξισορρόπησης και άλλες λειτουργικές υπηρεσίες σε επίπεδο διαχειριστών συστήματος μεταφοράς ή διαχειριστών δικτύων διανομής, όπου αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά εφικτό με τον τρόπο λειτουργίας της εγκατάστασης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης. Οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και οι διαχειριστές δικτύων διανομής εξασφαλίζουν ότι οι εν λόγω υπηρεσίες αποτελούν μέρος μιας διαδικασίας υποβολής προσφορών για παροχή υπηρεσιών που είναι διαφανής, αμερόληπτη και ανοικτή σε έλεγχο σε βάθος. Λεπτομέρειες εφαρμογής των ανωτέρω προβλέπονται στους σχετικούς κώδικες διαχείρισης συστήματος και δικτύων.

13. Η ΡΑΕ μπορεί να απαιτεί από τους διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και τους διαχειριστές δικτύων διανομής να μειώνουν τα τέλη σύνδεσης και τα τέλη χρήσης δικτύων προκειμένου να ενθαρρύνουν την εγκατάσταση μονάδων συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης πλησίον των σημείων ζήτησης.

14. Για τη σύνδεση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης με το σύστημα μεταφοράς ή τα δίκτυα διανομής, ισχύουν κατ' αναλογία οι διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 3851/2010 (Α' 85).

15. Η ΡΑΕ, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών που επιτρέπουν, στο μέτρο του δυνατού, και με κάθε πρόσφορο μέσο, τη συμμετοχή στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ενδεχόμενων πόρων από την πλευρά της ζήτησης, όπως η απόκριση στη ζήτηση. Σχετικές προβλέψεις ενσωματώνονται στους σχετικούς Κώδικες διαχείρισης συστήματος και δικτύων.

16. Η ΡΑΕ, υπό τους όρους των εγγενών στη διαχείριση δικτύων τεχνικών περιορισμών, διασφαλίζει, μέσω σχετικών προβλέψεων στους σχετικούς κώδικες, ότι οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και δικτύων διανομής, κατά την εκπλήρωση των απαιτήσεων για την εξισορρόπηση παραγωγής - φορτίου και τις βοηθητικές υπηρεσίες, αντιμετωπίζουν όσους παρέχουν υπηρεσίες ανταπόκρισης στην ενεργειακή ζήτηση, συμπεριλαμβανομένων των φορέων συγκέντρωσης, με αμερόληπτο τρόπο, με βάση τις τεχνικές δυνατότητές τους.

17. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Ηλεκτρικής Ενέργειας της

Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, υπό τους όρους των εγγενών στη διαχείριση δικτύων τεχνικών περιορισμών και λαμβάνοντας υπόψη τους κώδικες διαχείρισης συστήματος και δικτύων, προωθείται η πρόσβαση και η συμμετοχή όσων παρέχουν υπηρεσίες ανταπόκρισης στην ενεργειακή ζήτηση, στην εξισορρόπηση παραγωγής - φορτίου, στην εφεδρεία και σε άλλες αγορές υπηρεσιών συστήματος. Η ΡΑΕ κατόπιν εισήγησης των Διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς και δικτύων και σε συνεργασία με τους παρόχους υπηρεσιών στον τομέα της ζήτησης και τους τελικούς καταναλωτές, εγκρίνει τεχνικές ρυθμίσεις για τη συμμετοχή στις αγορές υπηρεσιών συστήματος, με βάση τις τεχνικές απαιτήσεις των συγκεκριμένων αγορών και τις δυνατότητες ανταπόκρισης στη ζήτηση. Οι προδιαγραφές αυτές περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των φορέων συγκέντρωσης.

18. Στις εκθέσεις που υποβάλλονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με τις προβλέψεις της κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 36060/1155/Ε.103/14.6.2013 (Β' 1450) και με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 7 αυτής, περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τα επίπεδα ενεργειακής απόδοσης των εγκαταστάσεων που πραγματοποιούν καύση καυσίμων με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των πενήντα μεγαβάτ (50 MW), με βάση τις σχετικές βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί, σύμφωνα με την ανωτέρω κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και την Οδηγία 2008/1/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2008 (ΕΕ L 24 της 29.1.2008), σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορεί με απόφασή του να καθορίσει όρους, προϋποθέσεις και κίνητρα ώστε οι φορείς εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, να βελτιώσουν τα μέσα ετήσια καθαρά λειτουργικά τους ποσοστά.

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

##### Άρθρο 17

#### Συστήματα αναγνώρισης προσόντων και πιστοποίησης (άρθρο 16 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας θεσπίζεται διαφανές και αξιόπιστο προς τους καταναλωτές καθεστώς πιστοποίησης ενεργειακών ελεγκτών και καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι φορείς ελέγχου και οι διαδικασίες για την εγγραφή τους στο Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών, ο τρόπος, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία τήρησης του ανωτέρω Μητρώου, η διαδικασία διενέργειας και υποβολής των ενεργειακών ελέγχων στο Αρχείο Ενεργειακών Ελέγχων, η διαδικασία αξιολόγησης των εκθέσεων αποτελεσμάτων των ενεργειακών ελέγχων και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορεί να θεσπίζονται καθεστώτα πιστο-



ποίησης των υπευθύνων εγκατάστασης (εγκαταστατών) σχετικών με την ενέργεια στοιχείων κτιρίου - κτιριακής μονάδας, όπως ορίζονται στην παράγραφο 8 του άρθρου 2 του ν. 4122/2013.

3. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δημοσιοποιεί επαρκώς τα καθεστώτα πιστοποίησης της παραγράφου 1, έτσι ώστε οι τελικοί καταναλωτές να γνωρίζουν την ύπαρξή τους.

### **Άρθρο 18** **Πληροφόρηση και κατάρτιση** **(άρθρο 17 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

1. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας τηρεί ειδικό διαδικτυακό χώρο για την ενημέρωση όλων των πολιτών και των ενδιαφερομένων συντελεστών της αγοράς, όπως οι καταναλωτές, οι οικοδόμοι, οι μηχανικοί, οι ενεργειακοί ελεγκτές, καθώς και οι εγκαταστάτες στοιχείων κτιρίου - κτιριακής μονάδας, οι τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, για τους διαθέσιμους μηχανισμούς ενεργειακής απόδοσης, το υφιστάμενο νομικό και οικονομικό πλαίσιο, τους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και τα προγράμματα κατάρτισης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, με την επιφύλαξη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και των εμπορικά διαβαθμισμένων πληροφοριών.

2. Οι φορείς της κεντρικής δημόσιας διοίκησης υποχρεούνται να αναρτούν στους επίσημους διαδικτυακούς χώρους που διατηρούν, πληροφοριακό υλικό σχετικά με τα έργα ενεργειακής αναβάθμισης των κτιριακών εγκαταστάσεών τους, κατ' εφαρμογή του άρθρου 7.

3. Στα Εθνικά Σχέδια Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης του άρθρου 5 είναι υποχρεωτικό να περιλαμβάνονται δράσεις δημοσιότητας.

### **Άρθρο 19** **Ενεργειακές υπηρεσίες** **(άρθρο 18 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

1. Για την προώθηση της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών και την πρόσβαση των ΜΜΕ στην αγορά αυτή:

α) Καταχωρίζεται στο διαδικτυακό χώρο του Μητρώου Επιχειρήσεων Ενεργειακών Υπηρεσιών (<http://www.escoregistry.gr/>), που τηρείται στο πλαίσιο της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό Δ6/Β/13280/7.6.2011 (Β' 1228), πληροφοριακό υλικό που περιλαμβάνει:

αα) τις διαθέσιμες Συμβάσεις Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΣΕΑ) και τις ρήτρες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις εν λόγω συμβάσεις προκειμένου να διασφαλίζονται η εξοικονόμηση ενέργειας και τα δικαιώματα των τελικών καταναλωτών,

ββ) τα χρηματοοικονομικά μέσα, τα κίνητρα, τις επιχορηγήσεις και τα δάνεια για τη στήριξη έργων υπέρ της ενεργειακής απόδοσης,

γγ) κατάλογο των διαθέσιμων παρόχων ενεργειακών υπηρεσιών, οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια εγγραφής στο Μητρώο Επιχειρήσεων Ενεργειακών Υπηρεσιών, σύμφωνα με τη Δ6/Β/13280/7.6.2011 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,

δδ) υποδείγματα ΣΕΑ, κυρίως για ανακαινίσεις κτιρίων, τα οποία περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα στοιχεία που παρατίθενται στο Παράρτημα XII,

εε) βέλτιστες πρακτικές για ΣΕΑ, κυρίως για ανακαινίσεις κτιρίων, οι οποίες περιλαμβάνουν, εφόσον υπάρχει,

ανάλυση κόστους-οφέλους χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση που θα βασίζεται στον κύκλο ζωής.

β) Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ενθαρρύνει την ανάπτυξη σημάτων ποιότητας, μεταξύ άλλων, από εμπορικές ενώσεις.

γ) Η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας πραγματοποιεί ποιοτική επανεξέταση στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης που αφορά την υφιστάμενη και τη μελλοντική εξέλιξη της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών.

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την ευθύνη για την ορθή λειτουργία της αγοράς των ενεργειακών υπηρεσιών και την πρόσβαση σε αυτή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και για το σκοπό αυτόν:

α) Εντοπίζει και δημοσιοποιεί στην ιστοσελίδα του σημαία επαφής στα οποία οι τελικοί καταναλωτές μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις ενεργειακές υπηρεσίες.

β) Λαμβάνει, όπου απαιτείται, μέτρα για την άρση των κανονιστικών και μη κανονιστικών φραγμών που παρεμποδίζουν τη σύναψη ΣΕΑ και άλλων πρότυπων υπηρεσιών ενεργειακής απόδοσης για τον εντοπισμό ή την εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας.

γ) Με διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μπορεί να συσταθεί ανεξάρτητος μηχανισμός διαμεσολάβησης, για τη διαχείριση καταγγελιών και την εξωδικαστική επίλυση διαφορών που ανακύπτουν από ΣΕΑ.

Με το παραπάνω διάταγμα καθορίζονται τα προσόντα των διαμεσολαβητών, οι κανόνες και οι αρχές που διέπουν την εκτέλεση του έργου τους, ο τρόπος και η διαδικασία της αξιολόγησης και της επιλογής τους, το ύψος και ο τρόπος της αποζημίωσής τους, οι ιδιότητες που είναι ασυμβίβαστες με το έργο τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μπορεί να καθορισθεί το πλαίσιο λειτουργίας ανεξάρτητων μεσαζόντων για την τόνωση της ανάπτυξης της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών από την πλευρά τόσο της ζήτησης όσο και της προσφοράς.

3. Οι διανομείς ενέργειας και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας απέχουν από δραστηριότητες που ενδέχεται να παρακωλύσουν τη ζήτηση και την προμήθεια ενεργειακών υπηρεσιών ή άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, ή να παρεμποδίσουν την ανάπτυξη αγορών παρόμοιων υπηρεσιών ή μέτρων, με αποκλεισμό, μεταξύ των άλλων, των ανταγωνιστών από την αγορά ή με κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης.

### **Άρθρο 20** **Άλλα μέτρα προώθησης της ενεργειακής απόδοσης** **(παράγραφος 1 του άρθρου 20 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)**

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, και με την επιφύλαξη των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να θεσπίζονται χρηματοοικονομικά μέσα ή και κίνητρα και να δημιουργούνται ή να χρησιμοποιούνται υπάρχοντες μηχανισμοί χρηματοδότησης για μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη από τη συγκέντρωση διαφόρων χρη-

ματοδοτικών ροών. Με όμοια απόφαση χορηγούνται ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (ΕΕ L 352 της 24.12.2013) σχετικά με τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση και την ανάπτυξη της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών και καθορίζεται το περιεχόμενο των ενισχύσεων, η διαδικασία, τα όργανα και οι προϋποθέσεις καταβολής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

#### Άρθρο 21

### Χρηματοδοτική και τεχνική υποστήριξη μέσω Ειδικού Ταμείου Ενεργειακής Απόδοσης (παράγραφος 4 του άρθρου 20 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

1. Με διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού συστήνεται Ειδικό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, για την ανάπτυξη της αγοράς παροχής ενεργειακών υπηρεσιών, καθώς και για την υλοποίηση ενεργειών με κοινωνικό χαρακτήρα, όπως η κατά προτεραιότητα υλοποίηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης σε νοικοκυριά που πλήττονται από ενεργειακή ένδεια ή στην κοινωνική κατοικία. Οι πόροι του Ταμείου προέρχονται κυρίως από εισφορές των διανομένων ενέργειας, των διαχειριστών δικτύων διανομής και των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης ενέργειας κατά την έννοια του παρόντος νόμου, καθώς επίσης και από έσοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου. Με το ανωτέρω διάταγμα καθορίζονται η διαδικασία σύστασης, οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας του Ταμείου, οι πόροι, ο τρόπος και η διαδικασία χρηματοδότησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Μέχρι τη σύσταση του ανωτέρω Ταμείου, για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, καθώς και για την ανάπτυξη της αγοράς παροχής ενεργειακών υπηρεσιών χρησιμοποιείται το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Πράσινο Ταμείο, το οποίο ιδρύθηκε με το άρθρο 19 του ν.δ. 1262/1972 (Α' 194) και μετονομάστηκε με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3889/2010 (Α' 182). Οι πόροι που αναφέρονται παραπάνω αποτελούν έσοδα του Πράσινου Ταμείου και αποδίδονται σε αυτό, σε ειδικό λογαριασμό που τηρεί στην Τράπεζα της Ελλάδος, και ειδικότερα στο λογαριασμό με αριθμό 0266338 (IBAN GR 960100 0240 0000 0000 0266 338).

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του ν. 3889/2010 προστίθεται περίπτωση ζ' ως εξής:

«ζ) Τα έσοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή της ενσωμάτωσης της Οδηγίας 27/2012/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 (ΕΕ L 315 της 14.11.2012 στο εσωτερικό δίκαιο.».

4. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 4503/23.11.2012 (Β' 3184), η 4η ομάδα πόρων, αντικαθίσταται ως εξής:

«4η) Πόροι αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, που κατευθύνονται εν γένει σε προγράμματα και δράσεις σχετικά με την εξυπηρέτηση των στόχων προώθησης ανανεώ-

σιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ενέργειας και εν γένει βιώσιμης χρήσης της ενέργειας, είτε σε δράσεις τοπικής εμβέλειας στις περιοχές εγκατάστασης ή διέλευσης δικτύων ενεργειακών υποδομών είτε σε συνολικότερες δράσεις μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.»

#### Άρθρο 22

### Συντελεστές μετατροπής (άρθρο 21 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ)

Για τους σκοπούς της σύγκρισης της εξοικονόμησης ενέργειας και της μετατροπής σε συγκρίσιμη μονάδα ισχύουν οι συντελεστές μετατροπής του Παραρτήματος IV.

#### Άρθρο 23

### Παραρτήματα

Τα Παραρτήματα I έως XIII αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος νόμου, τα οποία μπορούν να τροποποιούνται, σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα στο ενωσιακό δίκαιο με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού.

#### ΜΕΡΟΣ Γ'

### ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

### ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

#### Άρθρο 24

### Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Το άρθρο 18 του ν. 3855/2010 (Α'95) αντικαθίσταται ως εξής:

#### «Άρθρο 18

### Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

1. Ως επισπεύδουσα υπηρεσία για τη χάραξη Εθνικής Πολιτικής και την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, βάσει των ρυθμίσεων της ενωσιακής νομοθεσίας, ορίζεται η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Η ανωτέρω Γενική Γραμματεία στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, συνεργάζεται με τις υπηρεσίες των συναρμόδιων Υπουργείων και φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την προώθηση των απαραίτητων νομοθετικών ρυθμίσεων και για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων που απαιτούνται για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.

2. Για την πραγματοποίηση του συντονιστικού έργου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, την εναρμόνιση των πολιτικών που ασκούνται από τα συναρμόδια Υπουργεία, καθώς επίσης τη χάραξη Εθνικής Πολιτικής και την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων συστήνεται ενδεκαμελής Επιτροπή, που αποτελείται από:

α) Ένα (1) μέλος, ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του, από το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

β) Ένα (1) μέλος, ως Αντιπρόεδρο, με τον αναπληρωτή του, από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

γ) Δύο (2) μέλη, με τους αναπληρωτές τους, από το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

δ) Ένας (1) μέλος, με τον αναπληρωτή του, από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

ε) Ένα (1) μέλος, με τον αναπληρωτή του, από το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

στ) Δύο (2) μέλη, με τους αναπληρωτές τους, από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

ζ) Δύο (2) μέλη, με τους αναπληρωτές τους, από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.

η) Ένα (1) μέλος, με τον αναπληρωτή του, από την Επιτροπή Προμηθειών Υγείας.

3. Στην Επιτροπή μπορεί να καλούνται, αναλόγως του θέματος και εφόσον κρίνεται από την Επιτροπή αναγκαίο, και εκπρόσωποι άλλων κατά περίπτωση Υπουργείων ή άλλων φορέων του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα ή πανεπιστημιακών και επιστημονικών ιδρυμάτων και οργανισμών ή συνδέσμων, ενώσεων και επιμελητηρίων ή οργανώσεων προστασίας του περιβάλλοντος ή συλλόγων καταναλωτών.

4. Τα μέλη της Επιτροπής προτείνονται από τα Υπουργεία που εκπροσωπούν και ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο Πρόεδρος της Επιτροπής και ο αναπληρωτής του, καθορίζονται θέματα λειτουργίας της, ο τρόπος λήψης αποφάσεων και κάθε σχετικό θέμα για την εκτέλεση του έργου της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2690/1999. Με την απόφαση αυτή για τη γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής ορίζεται ένας υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού με τον αναπληρωτή του.

5. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού που εκδίδεται ύστερα από απλή γνώμη της Επιτροπής συγκροτούνται σε κάθε αρμόδιο Υπουργείο επιμέρους ομάδες εργασίας προκειμένου να παρέχουν τη συνδρομή τους στο έργο της Επιτροπής και στα επιμέρους θέματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων που άπτονται της αρμοδιότητας των Υπουργείων τους.

6. Η Επιτροπή έχει ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) την εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και την υποβολή προτάσεων για τη χάραξη εθνικής πολιτικής μέσα σε προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών από την έναρξη της λειτουργίας της. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

β) την έγκαιρη ενημέρωση των προμηθευτών των δημοσίων φορέων, καθώς και άλλων ενδιαφερομένων,

γ) την εξέταση σύνταξης περιβαλλοντικών κριτηρίων ή την υιοθέτηση αυτών που έχουν εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

δ) την επιλογή προϊόντων, υπηρεσιών και έργων στα οποία θα εφαρμοστούν περιβαλλοντικά κριτήρια,

ε) την αξιολόγηση, την παρακολούθηση της εφαρμογής και την επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης στη χώρα μας,

στ) την εισήγηση προς τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και τον αρμόδιο Υπουργό κάθε αναγκαίας νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για τις Πράσινες

Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους,

ζ) την εισήγηση προς τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και τον αρμόδιο Υπουργό της πρόσκλησης ειδικών εμπειρογνομητών και επιστημόνων οι οποίοι ασχολούνται με την έρευνα σε θέματα που άπτονται του σκοπού της Επιτροπής με σκοπό την τεχνική και επιστημονική υποστήριξή της,

η) την εισήγηση προς τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και τον αρμόδιο Υπουργό, της ανάθεσης μελετών και προγραμμάτων, για την προώθηση της εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και του έργου της Επιτροπής, της οργάνωσης ή συμμετοχής σε σεμινάρια, προγράμματα, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων.

7. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής, καθώς και των επιμέρους Ομάδων Εργασίας που προβλέπεται ότι μπορεί να συσταθούν, γίνονται εντός του κανονικού ωραρίου εργασίας χωρίς αμοιβή.»

#### **Άρθρο 25** **Σχέδιο Δράσης Αντιμετώπισης** **της Ενεργειακής Πενίας**

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εκδίδεται Σχέδιο Δράσης για την Αντιμετώπιση της Ενεργειακής Πενίας, μετά από πρόταση της επιτροπής της παραγράφου 2. Στο Σχέδιο αποτυπώνονται δράσεις που σχετίζονται με τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και απορρέουν από την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και άλλα μέτρα κοινωνικής πολιτικής ή τιμολόγησης ενέργειας. Ο χρόνος για την εκπόνηση του Σχεδίου ορίζεται, το αργότερο, σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

2. Για την υλοποίηση του σχεδίου ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας ορίζει με απόφασή του πενταμελή Επιτροπή που αποτελείται από εκπροσώπους των αρμόδιων Υπουργείων, ανεξάρτητων αρχών, καθώς και δημοσίων ή ιδιωτικών φορέων του ενεργειακού τομέα. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο Πρόεδρος της Επιτροπής και ο αναπληρωτής του, καθορίζονται θέματα λειτουργίας της, ο τρόπος λήψης αποφάσεων και κάθε σχετικό θέμα για την εκτέλεση του έργου της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2690/1999. Με την απόφαση αυτή για τη γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής ορίζεται ένας υπάλληλος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με τον αναπληρωτή του. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής γίνονται εντός του κανονικού ωραρίου εργασίας χωρίς αμοιβή.

3. Στην Επιτροπή μπορεί να καλούνται, εφόσον κρίνεται από την Επιτροπή αναγκαίο, και εκπρόσωποι άλλων κατά περίπτωση Υπουργείων ή άλλων φορέων του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα ή πανεπιστημιακών και επιστημονικών ιδρυμάτων και οργανισμών ή συνδέσμων, ενώσεων και επιμελητηρίων.

#### **Άρθρο 26** **Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών** **και Εξοικονόμησης Ενέργειας**

1. Το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), το οποίο έχει οριστεί ως Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο των δραστηριοτήτων που αφο-

ρούν στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην ορθολογική χρήση ενέργειας, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 2244/1994 (Α' 168), όπως ισχύει, ορίζεται και ως το Εθνικό Κέντρο για την υποστήριξη της εφαρμογής της εθνικής πολιτικής για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την προώθηση των Α.Π.Ε., σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του παρόντος.

2. Το ΚΑΠΕ, στο πλαίσιο των σκοπών του και για τις ανάγκες του παρόντος νόμου, έχει τις ακόλουθες, ιδίως υποχρεώσεις:

α) παρέχει υπηρεσίες τεχνικού εμπειρογνώμονα σε δημόσιους φορείς για την προώθηση της ενεργειακής αναβάθμισης των κτιρίων τους,

β) παρέχει υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης σε δημόσιους φορείς, σχετικά με το σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων τους για την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε κτίρια ή άλλες λειτουργίες της αρμοδιότητάς τους,

γ) προβαίνει σε δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και τεχνικής κατάρτισης,

δ) υποστηρίζει τεχνικά και επιστημονικά τις αρμόδιες διευθύνσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στην εκπόνηση των μελετών και στη σύνταξη σχεδίων δράσης και εκθέσεων, όπως ορίζεται αναλυτικά στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 7 του ν. 3855/2010, στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που απορρέουν εν γένει από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία που σχετίζεται με ζητήματα ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, εξοικονόμησης, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συμπαραγωγής.

3. Οι δαπάνες για τις δράσεις του παρόντος άρθρου μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες στο πλαίσιο υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή άλλων μέτρων πολιτικής, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που τάσσει η σχετική νομοθεσία της Ένωσης.

#### Άρθρο 27

##### Ετήσιο τέλος διατήρησης δικαιώματος κατοχής άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας

Η υποπαράγραφος Ι.2. της παραγράφου Ι του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Οι κάτοχοι αδειών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 (Α' 129) καταβάλλουν εντός του πρώτου τετραμήνου κάθε ημερολογιακού έτους στη ΛΑΓΗΕ Α.Ε., υπέρ του ειδικού διαχειριστικού Λογαριασμού του άρθρου 40 του ν. 2773/1999 (Α' 286), ετήσιο τέλος ύψους ενός (1) ευρώ ανά κιλοβάτ (1€/kW) εγκατεστημένης ισχύος. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με την οικεία άδεια παραγωγής η μέγιστη ισχύς παραγωγής των σταθμών διαφοροποιείται από την εγκατεστημένη, το ετήσιο τέλος υπολογίζεται σε ένα (1) ευρώ ανά κιλοβάτ (1€/kW) μέγιστης ισχύος παραγωγής. Ειδικά για υβριδικούς σταθμούς, το ετήσιο τέλος ανέρχεται σε ένα (1) ευρώ ανά κιλοβάτ (1€/kW) εγγυημένης ισχύος.

2. Η υποχρέωση της προηγούμενης περίπτωσης γεννάται:

α) για φωτοβολταϊκούς σταθμούς, μετά την παρέλευση ενός (1) έτους από τη χορήγηση άδειας παραγωγής,

β) για σταθμούς έργων ΑΠΕ, οι οποίοι, βάσει των οικείων αδειών παραγωγής, είτε ως τμήμα ενιαίου έργου

είτε ως μεμονωμένοι, συνδέονται με το Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα μέσω ειδικού προς τούτο υποθαλάσσιου καλωδίου, και για υβριδικούς σταθμούς με σύστημα αντλησιοταμίευσης, μετά την παρέλευση τεσσάρων (4) ετών από τη χορήγηση άδειας παραγωγής,

γ) για λοιπούς σταθμούς ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ, μετά την παρέλευση τριών (3) ετών από τη χορήγηση άδειας παραγωγής και λήγει με την υποβολή της εγγυητικής επιστολής της περίπτωσης 3 της υποπαράγραφου Ι.1.

3. Σε περιπτώσεις αδειών παραγωγής που έχουν εκδοθεί μέχρι 9.5.2013, η υποχρέωση της περίπτωσης 1 γεννάται μετά την παρέλευση τριών (3) ετών, οκτώ (8) ετών και έξι (6) ετών από την έκδοση της άδειας παραγωγής, για τις περιπτώσεις α', β' και γ' της περίπτωσης 2 αντίστοιχα, και σε κάθε περίπτωση όχι πριν την 1.1.2014 και λήγει με την υποβολή της εγγυητικής επιστολής της περίπτωσης 4 της Υποπαράγραφου Ι.1. Ειδικά για το έτος 2014 δεν γεννάται υποχρέωση για την καταβολή του τέλους της περίπτωσης 1 για τις άδειες του προηγούμενου εδαφίου. Για υβριδικούς και ηλιοθερμικούς σταθμούς η υποχρέωση για την καταβολή του τέλους της περίπτωσης 1 δεν γεννάται και για το έτος 2015.

4. Για τον υπολογισμό των ανωτέρω χρονικών περιόδων, ως πρώτο ημερολογιακό έτος θεωρείται το ημερολογιακό έτος που έπεται εκείνου κατά το οποίο χορηγήθηκε η άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Για σταθμούς ΑΠΕ που αποτελούν τμήμα ενιαίου έργου, όπως ορίζεται στην ανωτέρω περίπτωση 2β, ως πρώτο ημερολογιακό έτος θεωρείται το ημερολογιακό έτος που έπεται εκείνου κατά το οποίο χορηγήθηκε η πρώτη άδεια παραγωγής. Το ετήσιο τέλος της περίπτωσης 1 της παρούσας υποπαράγραφου οφείλεται ολόκληρο και για το ημερολογιακό έτος, εντός του οποίου λαμβάνει χώρα η υποβολή της εγγυητικής επιστολής των περιπτώσεων 3 και 4 της Υποπαράγραφου Ι.1.

5. Με μέριμνα του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και σε συνεργασία με τη ΡΑΕ, τη ΛΑΓΗΕ Α.Ε. και τους αρμόδιους Διαχειριστές καταρτίζεται πίνακας με τους υπόχρεους καταβολής και το ύψος του τέλους της περίπτωσης 1, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου. Οι Διαχειριστές παρέχουν τα απαραίτητα στοιχεία αρμοδιότητάς τους, για τον προσδιορισμό του ετήσιου τέλους τρεις (3) μήνες πριν τη λήξη της προθεσμίας καταβολής του τέλους της περίπτωσης 1. Ο πίνακας αναρτάται στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύο (2) μήνες πριν τη λήξη της προθεσμίας καταβολής του τέλους της περίπτωσης 1. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ανάρτηση του πίνακα μπορεί να υποβληθούν από τους ενδιαφερόμενους, αιτήματα διόρθωσης πρόδηλων σφαλμάτων, συνοδευόμενα από τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Ο πίνακας καθίσταται οριστικός και αναρτάται εκ νέου στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας το αργότερο δεκαπέντε (15) ημέρες πριν τη λήξη της προθεσμίας καταβολής του τέλους της περίπτωσης 1. Τα στοιχεία για την κατάρτιση των πινάκων λαμβάνονται υπόψη όπως ισχύουν την 1η Ιανουαρίου του έτους κατά το οποίο καταβάλλεται το τέλος.

6. Η μη εμπρόθεσμη καταβολή του ετήσιου τέλους που προβλέπεται στην περίπτωση 1, συνεπάγεται την αυτοδίκαιη παύση ισχύος της άδειας παραγωγής. Η ΛΑΓΗΕ Α.Ε., εντός ενός (1) μήνα από την παρέλευση της

προθεσμίας υποβολής του ετήσιου τέλους, καταρτίζει και δημοσιοποιεί στον διαδικτυακό της τόπο πίνακα με τους υπόχρεους που δεν κατέβαλαν εμπρόθεσμα το ετήσιο τέλος και ακολούθως η ΡΑΕ και το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας καταχωρίζουν τις άδειες που παύουν να ισχύουν στο μητρώο αδειών και σταθμών που τηρούν και δημοσιοποιούν αντίστοιχα. Στην περίπτωση αυτή, υποβολή αιτήματος για χορήγηση άδειας παραγωγής για την ίδια θέση ή τμήμα αυτής και για σταθμό της ίδιας τεχνολογίας επιτρέπεται μετά την παρέλευση ενός (1) έτους από την ανάρτηση του πίνακα του δευτέρου εδαφίου του παρόντος άρθρου στο διαδικτυακό τόπο της ΛΑΓΗΕ Α.Ε..

7. Το ύψος του ανωτέρω τέλους μπορεί να αναπροσαρμόζεται με ανώτατο όριο το ποσό των τριών (3) ευρώ ανά κιλοβάτ (3€/kW) με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από γνώμη της ΡΑΕ, που εκδίδεται εντός του προηγούμενου έτους από αυτό στο οποίο αφορά η αναπροσαρμογή. Για την αναπροσαρμογή λαμβάνεται υπόψη η ανά τεχνολογία συνολική ισχύς των αδειών παραγωγής και των Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για τους σταθμούς του άρθρου 4 του ν. 3468/2006 για τους οποίους δεν απαιτείται η έκδοση άδειας παραγωγής, με στόχο η σχέση μεταξύ της ισχύος των ανωτέρω σταθμών προς την αντίστοιχη επιδιωκόμενη αναλογία εγκατεστημένης ισχύος, που προσδιορίζεται βάσει του άρθρου 1 του ν. 3468/2006, αφαιρούμενης της ισχύος των λειτουργούντων σταθμών, να μην ξεπερνά το 3 προς 1. Με την απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρούσας, μετά από πρόταση του αρμόδιου διαχειριστή και γνώμη της ΡΑΕ, το τέλος μπορεί να διαφοροποιείται: α) για συγκεκριμένες περιοχές για τις οποίες το όριο ασφαλούς απορρόφησης ισχύος βάνει προς εξάντληση βάσει των Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης που έχουν ήδη χορηγηθεί και βρίσκονται σε ισχύ και β) για συγκεκριμένες τεχνολογίες.

8. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από γνώμη της ΡΑΕ, μπορεί να καθοριστεί ετήσιο τέλος και για τους σταθμούς ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ του άρθρου 4 του ν. 3468/2006, ίδιου ύψους με αυτό που προβλέπεται για τους σταθμούς ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ του άρθρου 3 του ίδιου νόμου, όπως κάθε φορά θα ισχύει βάσει των διατάξεων της προηγούμενης περίπτωσης 7 και να ρυθμιστούν οι προϋποθέσεις καταβολής του και οι συνέπειες από τη μη καταβολή του κατ' αναλογία των οριζόμενων στην παρούσα Υποπαράγραφο, καθώς και κάθε σχετικό θέμα.

9. Οι υπόχρεοι καταβολής του τέλους της περίπτωσης 1, σύμφωνα με τις περιπτώσεις 2 και 3, δεν καταβάλλουν το ετήσιο τέλος για τις άδειες παραγωγής σταθμών σε περιοχές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αποφάσεων της ΡΑΕ, με τις οποίες διαπιστώνεται όριο ασφαλούς απορρόφησης ισχύος από ΑΠΕ και χαρακτηρίζονται ως περιοχές με κορεσμένο δίκτυο λόγω κάλυψης του ως άνω ορίου από εκδοθείσες προσφορές σύνδεσης. Στις περιπτώσεις αυτές, η υποχρέωση καταβολής του τέλους γεννάται από το ημερολογιακό έτος που έπεται της άρσης του κορεσμού.

10. Από την υποχρέωση καταβολής του τέλους που προβλέπεται στην περίπτωση 1, εξαιρούνται οι κάτοχοι αδειών παραγωγής:

α) Σταθμών ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, για τους οποίους έχει ενεργοποιηθεί η σύνδεσή

τους στο Σύστημα ή στο Δίκτυο, συμπεριλαμβανομένου και του δικτύου των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (ΜΔΝ). Ειδικά για άδειες παραγωγής για τις οποίες έχει εγκριθεί σε μεταγενέστερο χρόνο από αυτόν της έκδοσης της αρχικής άδειας παραγωγής επέκταση ισχύος και έχει ενεργοποιηθεί σύνδεση στο Σύστημα ή το Δίκτυο για την ισχύ που αναφέρεται στην αρχική άδεια παραγωγής, η εξαίρεση αφορά αυτή την ισχύ, το δε χρονικό διάστημα για την έναρξη υποχρέωσης καταβολής του τέλους για την υπόλοιπη ισχύ υπολογίζεται βάσει της ημερομηνίας χορήγησης της αρχικής άδειας.

β) Υδροηλεκτρικών σταθμών με ισχύ μεγαλύτερη από δεκαπέντε μεγαβάτ (15 MW).

γ) Σταθμών ΑΠΕ που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Απόφασης ΡΑΕ υπ' αριθμ. 904/2011 όπως ισχύει μετά και την τροποποίησή της με την Απόφαση ΡΑΕ υπ' αριθμ. 155/2012.

11. Ειδικά και μόνο για το ημερολογιακό έτος 2015 το ετήσιο τέλος που προβλέπεται στην περίπτωση 1 μπορεί να καταβληθεί ως τις 31.01.2016.»

### Άρθρο 28

#### Ρυθμίσεις για τον Δήμο Κερατσινίου - Δραπετσώνας

1. Η παράγραφος 5 του τμήματος του Παραρτήματος ΙV του ν. 4277/2014 (Α' 156), το οποίο αναφέρεται στα «Προγράμματα Ειδικών Παρεμβάσεων Μητροπολιτικού Χαρακτήρα για την Αττική» της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του νόμου αυτού, αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Οργανωμένη πολεοδομική ανασυγκρότηση - ανάπτυξη στο παραλιακό μέτωπο εξακοσίων σαράντα (640) στρεμμάτων του δήμου Κερατσινίου - Δραπετσώνας, αξιοποιώντας πλεονεκτήματα της θέσης λόγω γειτνίασης με το λιμένα Πειραιά, σύμφωνα με τις εξής κατευθύνσεις:

α) Δημιουργία ενός πόλου υπερτοπικής εμβέλειας για την αναβάθμιση του δυτικού Πειραιά, με χρήσεις πολιτισμού, εκπαίδευσης, υγείας, αθλητισμού, πράσινου και αναψυχής. Έμφαση δίνεται στην ενίσχυση χρήσεων, αυτού του χαρακτήρα, άμεσα συνδεδεμένων με τη λειτουργία του αστικού ιστού και στην χωροθέτηση συμπληρωματικών χρήσεων της αναψυχής προς το θαλάσσιο μέτωπο.

β) Εξασφάλιση σημαντικών αδόμητων χώρων για κοινόχρηστες χρήσεις και χρήσεις αναψυχής στην κατεύθυνση αποκατάστασης της συνέχειας μεταξύ γειτονικής ενδοχώρας και παραλιακού μετώπου με τη δημιουργία εκτεταμένου πάρκου κοινόχρηστου πρασίνου, που θα προκύψει στο μεγαλύτερο ποσοστό από την εφαρμογή εργαλείων πολιτικής γης και εισφορών, όπως αυτά καθορίζονται από την πολεοδομική μελέτη ανάπλασης που εκπονείται από το δήμο Κερατσινίου - Δραπετσώνας. Η χρήση αναψυχής θα εφαρμοστεί μετά την εξειδίκευσή της από την πολεοδομική μελέτη. Ο μέγιστος συντελεστής δόμησης που είναι δυνατόν να καθορισθεί από την πολεοδομική μελέτη ορίζεται σε 0,15 επί της συνολικής έκτασης.

γ) Προστασία και ανάδειξη των μνημείων βιομηχανικής αρχαιολογίας με επανάχρησή τους με συμβατές στις ανωτέρω χρήσεις δραστηριότητες, οι οποίες ανάγονται στην ιστορικότητα, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις της περιοχής.

δ) Εξασφάλιση αποτελεσματικής προσπέλασης με μέσα σταθερής τροχιάς για την εξυπηρέτηση του Πει-

ραία, αλλά και για τη σύνδεση της περιοχής με το δήμο Κερατσινίου - Δραπετσώνας.»

2. Η περίπτωση ε' της παραγράφου Α.2 της απόφασης του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 20422/15.4.2014 (ΑΑΠ 142) αντικαθίσταται ως εξής:

«ε. Τον καθορισμό Περιοχής Ανάπλασης και Ειδικής Παρέμβασης Μητροπολιτικού Χαρακτήρα της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του ν. 4277/2014, όπως ισχύει, ως πόλου υπερτοπικής εμβέλειας, επιφάνειας εξακοσίων σαράντα (640) στρεμμάτων στο παραλιακό μέτωπο του δήμου Κερατσινίου - Δραπετσώνας, με χρήσεις πολιτισμού, εκπαίδευσης, υγείας, αθλητισμού, πράσινου και αναψυχής, με προτεινόμενο συντελεστή δόμησης 0,15 στο σύνολο της έκτασης, όπως η περιοχή φαίνεται στο χάρτη Π-1 σε κλίμακα 1:10.000, ο οποίος δημοσιεύεται με την παρούσα ρύθμιση και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα αυτής.»

### Άρθρο 29

#### Ρυθμίσεις για κατ' επάγγελμα αγρότες παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας

Οι δηλώσεις των κατ' επάγγελμα αγροτών παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας για τη διατήρηση ή μη της ιδιότητας του κατ' επάγγελμα αγρότη, οι οποίες προβλέπονται στην περίπτωση 1.α της υποπαραγράφου ΙΓ.1 της παραγράφου ΙΓ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85), ειδικά για το έτος 2014 μπορεί να υποβληθούν μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Σε περίπτωση μη υποβολής της δήλωσης κατά το προηγούμενο εδάφιο ή διαπίστωσης ανακριβούς δήλωσης επανακαθορίζεται αναδρομικά η τιμή αποζημίωσης για το έτος 2014, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον πίνακα Α της περίπτωσης 1α της υποπαραγράφου ΙΓ.1 της παραγράφου ΙΓ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014.

Η τιμή αποζημίωσης αγροτών παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας, που έχει καθορισθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος χωρίς την υποβολή δήλωσης, επανυπολογίζεται αναδρομικά μετά την εμπρόθεσμη, κατά των ανωτέρω, υποβολή αυτής.

### Άρθρο 30

#### Δικαιώματα έρευνας και διαχείρισης γεωθερμικού δυναμικού υψηλών θερμοκρασιών

Η αρχική διάρκεια των συμβάσεων μίσθωσης δικαιωμάτων έρευνας και διαχείρισης γεωθερμικού πεδίου υψηλής θερμοκρασίας, οι οποίες ήταν σε ισχύ κατά την 31.12.2014, παρατείνονται για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία λήξης τους. Αντίστοιχα, οι προβλεπόμενες στις προαναφερόμενες συμβάσεις, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, καταληκτικές προθεσμίες μεταφέρονται κατά πέντε (5) έτη. Λοιπά δικαιώματα και υποχρεώσεις παραμένουν ισχυρά, σύμφωνα με τους σχετικούς όρους των συμβάσεων μίσθωσης. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκδίδει κάθε απαιτούμενη πράξη προς εκτέλεση του παρόντος.

### Άρθρο 31

#### Τροποποιήσεις διατάξεων του ν. 4042/2012 (Α' 24)

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012 (Α' 24) προστίθεται εδάφιο που έχει ως ακολούθως:

«Το ΕΣΔΑ και το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, που εκπονούνται, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 23 του παρόντος, κυρώνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και εγκρίνονται με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου. Το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να προβεί σε τροποποιήσεις τους, εφόσον τις θεωρεί αναγκαίες, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εφαρμογή και η λειτουργικότητά τους. Τα Ειδικά Εθνικά Σχέδια Διαχείρισης ρευμάτων αποβλήτων, που χρήζουν ειδικότερης συνολικής αντιμετώπισης σε επίπεδο χώρας, εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των εκάστοτε συναρμόδιων Υπουργών.

Η αναθεώρηση ή τροποποίηση του ΕΣΔΑ, του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης και των Ειδικών Εθνικών Σχεδίων Διαχείρισης γίνονται κατά τον ανωτέρω ρυθμιζόμενο τρόπο για καθένα.»

2. Η περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012 τροποποιείται ως ακολούθως:

«(γ) Το ΠΕΣΣΔ της προηγούμενης παραγράφου εγκρίνεται από την Περιφέρεια με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, που λαμβάνεται έπειτα από γνώμη της αρμόδιας Διεύθυνσης της Περιφέρειας, της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης και των Γενικών Γραμματέων Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου κυρώνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με την οποία πιστοποιείται η τυπική νομιμότητα και η συμβατότητα του ΠΕΣΣΔ με το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

3. Η περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012 τροποποιείται ως ακολούθως:

«(δ) Οι ανωτέρω γνωμοδοτήσεις διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τότε που περιέρχεται στους γνωμοδοτούντες φορείς το ΠΕΣΣΔ.»

4. Η περίπτωση ε' της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012 τροποποιείται ως ακολούθως:

«(ε) Το ΠΕΣΣΔ μπορεί να εκπονείται για περισσότερες της μίας περιφέρειες. Σε αυτή την περίπτωση, το ΠΕΣΣΔ καταρτίζεται από τους οικείους περιφερειακούς ΦΟΔΣΑ και εγκρίνεται με κοινή απόφαση των αρμοδίων περιφερειακών συμβουλίων, η οποία εκδίδεται και κυρώνεται κατά τη διαδικασία των περιπτώσεων γ' και δ' της παραγράφου αυτής. Μετά την κύρωσή του, το ΠΕΣΣΔ υλοποιείται από τους οικείους περιφερειακούς ΦΟΔΣΑ.»

### Άρθρο 32

#### Τροποποιήσεις διατάξεων του ν. 4280/2014 (Α' 159)

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται συνεπεία πυρκαγιάς, αποψίλωσης ή άλλης αιτίας, κηρύσσονται υποχρεωτικά ως αναδασωτέα ανεξαρτήτως της ειδικότερης κατηγορίας αυτών ή της θέσης στην οποία βρίσκονται. Της κήρυξης

της αναδάσωσης εξαιρούνται εκτάσεις για τις οποίες, πριν την καταστροφή της δασικής βλάστησής τους από πυρκαγιά, έχει χορηγηθεί έγκριση επέμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο Έκτο του παρόντος νόμου».

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 52 του ν. 4280/2014 τροποποιείται ως εξής:

«4. Αποφάσεις εκδοθείσες μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου με τις οποίες κηρύχθηκαν δάση ή δασικές εκτάσεις ως αναδασωτέα λόγω καταστροφής τους από πυρκαγιά ανακαλούνται υποχρεωτικά με πράξη του αρμόδιου οργάνου ως προς το τμήμα αυτών που η απώλεια της δασικής βλάστησής του, πριν από την καταστροφή του από πυρκαγιά, είχε εγκριθεί με την έκδοση της έγκρισης επέμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο Έκτο του νόμου 998/1979, όπως ισχύει. Ομοίως ανακαλούνται λοιπές πράξεις της διοίκησης που τυχόν εκδόθηκαν για την προστασία των εκτάσεων της παρούσας παραγράφου, καθ' ο μέρος αφορούν το ανωτέρω τμήμα αυτών. Μέχρι την ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας για την ανάκληση της αναδάσωσης σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, δεν εκδίδονται διοικητικές πράξεις για την προστασία του τμήματος αυτού κατ' εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας.»

### Άρθρο 33

#### Παράταση προθεσμίας πιστοποίησης ενεργειακών επιθεωρητών

Η προθεσμία του εδαφίου β' της περίπτωσης β' της παρ. 6 του άρθρου 9 του π.δ. 100/2010 (Α' 177), που προστέθηκε με την παράγραφο 1 του ν. 4178/2013 (Α' 174), παρατείνεται από 30 Ιουνίου 2015 έως 30 Ιουνίου 2016. Τα Πιστοποιητικά Ενεργειακής Απόδοσης που εκδίδονται κατά το ως άνω χρονικό διάστημα θεωρούνται έγκυρα ως προς κάθε συνέπεια.

### Άρθρο 34

#### Ρυθμίσεις καταβολής εγγυοδοσίας σύνδεσης σταθμών ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ

1. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης 3 της υποπαραγράφου Ι.1 της παραγράφου Ι του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Η ισχύς της παρούσας περίπτωσης αρχίζει από την 1η Φεβρουαρίου 2016.»

2. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης 4 της υποπαραγράφου Ι.1 της παραγράφου Ι του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Η ισχύς της παρούσας περίπτωσης αρχίζει από την 1η Φεβρουαρίου 2016.»

3. Οι Οριστικές Προσφορές Σύνδεσης για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής των άρθρων 3 και 4 του ν. 3468/2006, όπως ισχύουν, που εμπίπτουν στις διατάξεις των περιπτώσεων 3 και 4 της υποπαραγράφου Ι.1 της παρ. Ι του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, όπως ισχύουν, για τους οποίους είχαν προσκομισθεί εγγυητικές επιστολές εντός των προθεσμιών που ορίζουν οι διατάξεις αυτές, παραμένουν σε ισχύ.

4. Για τις Οριστικές Προσφορές Σύνδεσης για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής των άρθρων 3 και 4 του ν. 3468/2006, όπως ισχύουν, που εμπίπτουν στις διατάξεις των περιπτώσεων 3 και 4 της υποπαραγράφου Ι.1 της παραγράφου Ι του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013,

για τους οποίους είχαν προσκομισθεί εγγυητικές επιστολές εντός των προθεσμιών που ορίζουν οι διατάξεις αυτές, ισχύουν τα εξής: Αν η ημερομηνία λήξης της αντίστοιχης Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης όπως προσδιορίζεται από το σώμα της εκδοθείσας από τον αρμόδιο Διαχειριστή Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης ή την αντίστοιχη άδεια εγκατάστασης λήγει προ της 29η Φεβρουαρίου 2016, η ισχύς τους παρατείνεται έως την 29η Φεβρουαρίου 2016.

5. Για τις Οριστικές Προσφορές Σύνδεσης για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής των άρθρων 3 και 4 του ν. 3468/2006, όπως ισχύουν, που εμπίπτουν στις διατάξεις των περιπτώσεων 3 και 4 της υποπαραγράφου Ι.1 της παρ. Ι του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, για τους οποίους δεν είχαν προσκομισθεί εγγυητικές επιστολές εντός των προθεσμιών που ορίζουν οι διατάξεις αυτές, ισχύουν τα εξής: Αν η ημερομηνία λήξης της αντίστοιχης Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης όπως προσδιορίζεται από το σώμα της εκδοθείσας από τον αρμόδιο Διαχειριστή Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης ή την αντίστοιχη άδεια εγκατάστασης λήγει προ της 29ης Φεβρουαρίου 2016, η ισχύς τους παρατείνεται έως την 29η Φεβρουαρίου 2016, εφ' όσον εξακολουθεί να είναι διαθέσιμος ο αντίστοιχος ηλεκτρικός χώρος.

6. Ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι, κατά την υποβολή Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής κατά τις προηγούμενες διατάξεις, δεν είχαν προσκομίσει εγγυητικές επιστολές εντός των προθεσμιών που ορίζουν οι σχετικές διατάξεις και δεν προσκομίσουν εντός των προθεσμιών των παραγράφων 1 και 2, δεν έχουν δικαίωμα υποβολής νέου αιτήματος για Οριστική Προσφορά Σύνδεσης πριν από την 1.2.2017. Οι διατάξεις που αφορούν το δικαίωμα υποβολής νέου αιτήματος για έκδοση Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης εφαρμόζονται αναλόγως και για Σταθμούς Παραγωγής ΑΠΕ, που λαμβάνουν Οριστική Προσφορά Σύνδεσης μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου.

7. Εγγυητικές επιστολές που προσκομίστηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως και την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου, επιστρέφονται στον ενδιαφερόμενο κατόπιν έγγραφης αίτησής του στον αρμόδιο Διαχειριστή και επανυποβάλλονται μειωμένες κατά τριάντα τοις εκατό (30%) εντός των προθεσμιών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

8. Το πέμπτο εδάφιο της περίπτωσης 3 της υποπαραγράφου Ι.1 της παρ. Ι του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Το ύψος της εγγυητικής επιστολής ορίζεται, ανά μονάδα ονομαστικής ισχύος του αιτήματος σε κιλοβάτ (kW) ως εξής: σαράντα δυο ευρώ ανά κιλοβάτ (42 ευρώ/kW) για το τμήμα της ισχύος έως και ένα μεγαβάτ (1MW), είκοσι ένα ευρώ ανά κιλοβάτ (21 ευρώ/kW) για το τμήμα της ισχύος από ένα έως και δέκα μεγαβάτ (1 έως 10 MW), δεκατέσσερα ευρώ ανά κιλοβάτ (14 ευρώ/kW) για το τμήμα της ισχύος από δέκα έως εκατό μεγαβάτ (10 έως 100 MW) και επτά ευρώ ανά κιλοβάτ (7 ευρώ/kW) για το τμήμα της ισχύος πάνω από εκατό μεγαβάτ (100 MW).»

### Άρθρο 35

#### Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4332/2015 (Α' 76)

Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4332/2015 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η διάρκεια της Εταιρίας ορίζεται σε ενενήντα εννέα (99) χρόνια από την ημερομηνία δημοσίευσης της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 5.»

### Άρθρο 36

#### Τροποποίηση διάταξης του ν. 4109/2013 (Α' 16)

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 20 του άρθρου 8 του ν. 4109/2013 τροποποιείται ως εξής:

«20. Ορίζεται μεταβατικό διάστημα λειτουργίας των καταργούμενων και συγχωνευόμενων φορέων έως 31.12.2016, για λόγους εξασφάλισης της δυνατότητας υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου του ΕΣΠΑ 2007-2013. Για ισόχρονο διάστημα παρατείνεται και η διάρκεια θητείας των Διοικητικών Συμβουλίων των καταργούμενων και συγχωνευόμενων φορέων, με αρμοδιότητα την υλοποίηση των αντίστοιχων Πράξεων, μέσω των εγκεκριμένων Τεχνικών Δελτίων, τη διενέργεια πράξεων εκκαθάρισης δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, καθώς και κάθε άλλης γεγεννημένης έννομης σχέσης των καταργούμενων και συγχωνευόμενων φορέων. Οι εκκρεμείς δίκες των καταργούμενων και συγχωνευόμενων φορέων, σε περίπτωση μη αποπερατώσεώς τους κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, συνεχίζονται χωρίς καμιά άλλη διατύπωση και χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή τους, από τους φορείς στους οποίους μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητές τους.»

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

#### ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

### Άρθρο 37

#### Ζητήματα Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ.)

Η διάταξη του εδαφίου α' της παρ. 5 του άρθρου 26 του ν. 2646/1998 (Α' 236), που τροποποιεί τις διατάξεις του π.δ. 265 (Α' 74), όπως ισχύουν, συναφείς ως προς τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ.), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι επταμελές, διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τρία (3) χρόνια και αποτελείται από:

- i. έναν οικονομολόγο και δύο εγνωσμένου κύρους και αξιοπιστίας πρόσωπα, που ορίζονται από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,
- ii. έναν υπάλληλο του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που ορίζεται από τον οικείο Υπουργό,
- iii. έναν υπάλληλο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που ορίζεται από τον οικείο Υπουργό,
- iv. έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων στο Κέντρο, που ορίζεται από το Δ.Σ. του Συλλόγου,
- v. έναν εκπρόσωπο του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών, που ορίζεται από το Δ.Σ. του Συνδέσμου.

Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο Πρόεδρος του Δ.Σ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών δύναται να καθορίζεται η αμοιβή για τον Πρόεδρο

και τα μέλη του Δ.Σ. πέραν της προβλεπόμενης από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.»

### Άρθρο 38

#### Άδεια φροντίδας παιδιού

1. Δικαιούχοι της άδειας φροντίδας παιδιού του άρθρου 9 της ΕΓΣΣΕ 1993, του άρθρου 6 της ΕΓΣΣΕ 2002-2003 το οποίο κυρώθηκε με την περίπτωση Β' του άρθρου 7 του ν. 3144/2003 (Α' 111), του άρθρου 9 της ΕΓΣΣΕ 2004-2005, της περίπτωσης Γ' του άρθρου 7 της ΕΓΣΣΕ 2006-2007, του άρθρου 6 της ΕΓΣΣΕ 2008-2009 και του άρθρου 2 της ΕΓΣΣΕ 2014, όπως ισχύουν κάθε φορά, ή, σύμφωνα με τυχόν ευνοϊκότερες ειδικές ρυθμίσεις, είναι εναλλακτικά οι εργαζόμενοι φυσικοί, θετοί ή ανάδοχοι γονείς και των δύο φύλων, ανεξάρτητα από το είδος της δραστηριότητας που ασκεί ο άλλος γονέας ακόμη και αν ο άλλος γονέας δεν εργάζεται. Σε περίπτωση διαζυγίου, διάστασης ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια φροντίδας παιδιού λαμβάνει ο γονέας που έχει την επιμέλεια, εκτός και αν συμφωνήσουν διαφορετικά.

2. Η άδεια χορηγείται έπειτα από κοινή δήλωση των γονέων προς τον εργοδότη ή τους εργοδότες τους για το ποιος θα κάνει χρήση της άδειας, ενώ μπορούν επίσης να συμφωνήσουν να μοιραστούν την άδεια αυτή για συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα τα οποία γνωστοποιούν. Οι εργοδότες υποχρεούνται να παρέχουν στους εργαζόμενους σχετικές βεβαιώσεις.

3. Ευνοϊκότερες ρυθμίσεις Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας ή Διαιτητικών Αποφάσεων, κανονισμών εργασίας, για την άδεια φροντίδας παιδιού εξακολουθούν να ισχύουν ανεξάρτητα από το κριτήριο του φύλου.

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

#### ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

### Άρθρο 39

Η παράγραφος 2 του άρθρου 19 του ν. 3879/2010 (Α' 163) όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Από 1.9.2017 η πιστοποιημένη εκπαιδευτική επάρκεια αποτελεί προϋπόθεση προκειμένου εκπαιδευτής να μετάρχει σε χρηματοδοτούμενο από δημόσιους πόρους πρόγραμμα της μη τυπικής εκπαίδευσης.»

### Άρθρο 40

#### Θέματα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

1. Οι παράγραφοι 6 και 7 του άρθρου 42 του ν. 4186/2013 (Α' 193), όπως προστέθηκαν με την παρ. 9 του άρθρου 58 του ν. 4310/2014 (Α' 258), αντικαθίστανται ως εξής:

«6. Απόφοιτοι ΓΕΛ, ΕΠΑΛ ή άλλου τύπου Λυκείου, οι οποίοι είχαν δικαίωμα συμμετοχής στις πανελλαδικού τύπου εξετάσεις για την εισαγωγή στις Σχολές, στα Τμήματα και στις Εισαγωγικές Κατευθύνσεις Τμημάτων των Πανεπιστημίων, των Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών, των Τ.Ε.Ι., των Ανώτερων Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Τουρισμού, των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.) και Ανώτερων Στρατιωτικών Σχολών Υπαξιωματικών (Α.Σ.Σ.Υ.), των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας και της Σχολής Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας (μόνο προσωπικό Πυροσβεστικού Σώματος), καθώς και της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού με το σύστημα που ίσχυε το σχολικό έτος 2014-2015, μπορούν, αν το



επιθυμούν, να διαγωνισθούν με το ίδιο σύστημα εισαγωγής και κατά το σχολικό έτος 2015-2016, προκειμένου να διεκδικήσουν ποσοστό των θέσεων των παραπάνω σχολών, τμημάτων και ακαδημίων.

Εναλλακτικά, οι ανωτέρω υποψήφιοι έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν να συμμετάσχουν με τους ίδιους όρους, προϋποθέσεις και διαδικασίες στις εξετάσεις για την εισαγωγή στις σχολές, τμήματα και ακαδημίες σύμφωνα με το σύστημα εισαγωγής που θεσπίστηκε με το ν. 4327/2015 (Α' 50). Το δικαίωμα συμμετοχής με το νέο σύστημα το διατηρούν και για τα σχολικά έτη που έπονται του σχολικού έτους 2015-2016. Στην περίπτωση αυτή οι υποψήφιοι οφείλουν να καταθέσουν εντός της προθεσμίας που ανακοινώνεται για τους μαθητές που φοιτούν στη Γ' Λυκείου το συγκεκριμένο σχολικό έτος ενυπόγραφη αίτηση-δήλωση συμμετοχής στις πανελλαδικές εξετάσεις στη σχολική μονάδα από την οποία αποφοίτησαν ή στην κοντινότερη στην κατοικία τους σχολική μονάδα, με την οποία δηλώνουν την Ομάδα Προσανατολισμού στην οποία επιθυμούν να καταταχθούν, καθώς και σε ποια μαθήματα θα διαγωνισθούν πανελλαδικά.

7. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται: α) ο τρόπος, ο τόπος και ο χρόνος υποβολής της αίτησης - δήλωσης συμμετοχής στις πανελλαδικές εξετάσεις και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, β) τα δικαιολογητικά απόδειξης της συνδρομής των προϋποθέσεων της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2525/1997 όπως ισχύει, γ) οι συντελεστές βαρύτητας ειδικών μαθημάτων και πρακτικών δοκιμασιών, δ) ο τρόπος υπολογισμού του συνολικού αριθμού μορίων εισαγωγής με βάση τους γραπτούς βαθμούς των πανελλαδικά εξεταζόμενων μαθημάτων και τους συντελεστές βαρύτητας αυτών που προβλέπονται στην Ομάδα Προσανατολισμού που έχει επιλέξει ο υποψήφιος για το συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο και τους βαθμούς με τους συντελεστές βαρύτητας των ειδικών μαθημάτων και πρακτικών δοκιμασιών, όπου απαιτείται κατά περίπτωση, ε) ο τρόπος, ο τόπος και ο χρόνος υποβολής της δήλωσης προτίμησης των υποψηφίων, στ) ο τρόπος και η διαδικασία συγκέντρωσης των βαθμών και των δηλώσεων προτίμησης των υποψηφίων, ζ) ο τρόπος επεξεργασίας των βαθμολογικών στοιχείων και των προτιμήσεων, η) η κατάρτιση των πινάκων εισαγομένων, ο τρόπος ανακοίνωσής τους στους υποψηφίους και στα οικεία τμήματα ή σχολές εισαγωγής, θ) ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία εγγραφής των εισαγομένων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και τα λοιπά θέματα που αφορούν στην οργάνωση και στην εφαρμογή των διαδικασιών πρόσβασης και επιλογής για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με τις πανελλαδικές εξετάσεις του Γενικού Λυκείου. Με όμοια υπουργική απόφαση ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη συγκρότηση των αναγκαίων ατομικών και συλλογικών οργάνων για την οργάνωση και τη διεξαγωγή των εξετάσεων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.»

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 45 του ν. 4186/2013 (Α' 193) καθώς και η παράγραφος 7 του άρθρου 43 του ν.4186/2013 που προστέθηκε με την παράγραφο 12 του άρθρου 58 του ν.4310/2014 (Α'258) καταργούνται.

Οι απόφοιτοι εσπερινού ΕΠΑ.Λ. σχολικού έτους 2015-2016 θα εισαχθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το

ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 με βάση το σύστημα που ίσχυσε το σχολικό έτος 2014-2015.

3. Στην παρ. 33 του άρθρου 39 του ν. 4186/2013 (Α'193), όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4264/2014 (Α'118) και με την παρ. 7 του άρθρου 58 του ν. 4310/2014 (Α' 258), προστίθενται όγδοο και ένατο εδάφιο ως ακολούθως:

«Ειδικά για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 δίνεται κατ' εξαίρεση το δικαίωμα συμμετοχής στο 10% των θέσεων εισακτέων και σε όσους είχαν συμμετάσχει στις πανελλαδικές εξετάσεις των ημερησίων Λυκείων το έτος 2014. Οι θέσεις που αντιστοιχούν στο 10% του αριθμού εισακτέων κατανέμονται στους υποψηφίους του έτους 2014 σε ποσοστό 40% και στους υποψηφίους του έτους 2015 σε ποσοστό 60%.»

#### Άρθρο 41

##### Θέματα καθ' υπέρβαση εγγραφής αποφοίτων Λυκείων που έχουν βραβευθεί σε Ολυμπιάδες

1. Η παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3194/2003 (Α' 267), όπως συμπληρώθηκε με την παρ.3 του άρθρου 9 του ν. 3748/2009 (Α' 29) και με την παράγραφο 11 του άρθρου 38 του ν. 4115/2013 (Α' 24), αντικαθίσταται ως εξής:

«4. α) Κάτοχοι απολυτηρίου Γενικού Λυκείου, οι οποίοι κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Λύκειο έχουν διακριθεί στη Βαλκανική ή τη Διεθνή Ολυμπιάδα Μαθηματικών, Πληροφορικής, Φυσικής, Χημείας ή Βιολογίας και τους έχει απονεμηθεί πρώτο, δεύτερο ή τρίτο βραβείο (χρυσό, αργυρό ή χάλκινο μέταλλο) εγγράφονται καθ' υπέρβαση του αριθμού εισακτέων σε σχολές, τμήματα ή εισαγωγικές κατευθύνσεις τμημάτων των Πανεπιστημίων, εφόσον το μάθημα στο οποίο έχουν διακριθεί στις Ολυμπιάδες, περιλαμβάνεται στα μαθήματα της Ομάδας Προσανατολισμού που έχουν επιλέξει οι υποψήφιοι στην τελευταία τάξη Λυκείου. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τους κατόχους απολυτηρίου Γενικού Λυκείου, οι οποίοι κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Λύκειο έχουν διακριθεί στον Ευρωπαϊκό διαγωνισμό για νέους επιστήμονες με την απονομή σε αυτούς του πρώτου, δεύτερου ή τρίτου βραβείου.

β) Η διάκριση βεβαιώνεται από τον αντίστοιχο επιστημονικό φορέα ή ένωση.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται τα θέματα που έχουν σχέση με την υποβολή αιτήσεων, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τον έλεγχο αυτών, τη διαδικασία εγγραφής και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

δ) Με όμοια απόφαση καθορίζονται τα θέματα που έχουν σχέση με κατόχους απολυτηρίου ΕΠΑΛ με ανάλογες διακρίσεις.

ε) Ως προϋπόθεση για τη διαδικασία συμμετοχής των κατόχων απολυτηρίου ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ στην ανωτέρω διαδικασία είναι η επίτευξη μέσου όρου βαθμών στα μαθήματα που εξετάστηκαν στις πανελλαδικές εξετάσεις τουλάχιστον ίσου με το μισό του μέγιστου δυνατού.»

2. Η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου 1 αρχίζει από το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 και αφορά στους κατόχους απολυτηρίου Γενικού Λυκείου ή ΕΠΑΛ του σχολικού έτους 2015-2016 κι εφεξής.

#### Άρθρο 42

##### Υπηρεσιακά συμβούλια εκπαιδευτικού προσωπικού

1. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 13 του ν. 4283/2014 (Α' 189), καθώς και οι παράγραφοι 2 και 3 του έκτου

άρθρου του ν. 3839/2010 (Α' 51), όπως έχουν τροποποιηθεί με τις παρ. 8 και 9 του άρθρου 47 του ν. 3848/2010 (Α' 71) αντιστοίχως, καταργούνται.

2. Το Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Π.Ε.) συγκροτείται από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης και αποτελείται από:

α) Τον Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ως Πρόεδρο, ο οποίος αναπληρώνεται από Διευθυντή σχολικής μονάδας. Ο αναπληρωτής του Προέδρου ορίζεται από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης.

β) Δύο εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με τους αναπληρωτές τους, οι οποίοι υπηρετούν σε οργανική θέση στην περιφέρεια του οικείου Π.Υ.Σ.Π.Ε., έχουν τουλάχιστον δεκαπενταετή (15ετή) εκπαιδευτική υπηρεσία και ορίζονται από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης.

γ) Δύο τακτικούς αιρετούς εκπροσώπους των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που αναπληρώνονται από δύο αναπληρωματικούς αιρετούς εκπροσώπους αυτών.

3. Το Περιφερειακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.) συγκροτείται από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης και αποτελείται από:

α) Τον Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ως Πρόεδρο, ο οποίος αναπληρώνεται από Διευθυντή σχολικής μονάδας. Ο αναπληρωτής του Προέδρου ορίζεται από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης.

β) Δύο εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τους αναπληρωτές τους, οι οποίοι υπηρετούν σε οργανική θέση στην περιφέρεια του οικείου Π.Υ.Σ.Δ.Ε., έχουν τουλάχιστον δεκαπενταετή (15ετή) εκπαιδευτική υπηρεσία και ορίζονται από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης.

γ) Δύο τακτικούς αιρετούς εκπροσώπους των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που αναπληρώνονται από δύο αναπληρωματικούς αιρετούς εκπροσώπους αυτών.

4. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος λήγει η θητεία των μελών των Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Π.Ε.) των Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.), των Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Π.Υ.Σ.Ε.Ε.Π.), των Ανώτερων Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Α.Π.Υ.Σ.Π.Ε.), των Ανώτερων Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Α.Π.Υ.Σ.Δ.Ε.), του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Κ.Υ.Σ.Π.Ε.), του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Κ.Υ.Σ.Δ.Ε.), καθώς και του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Κ.Υ.Σ.Ε.Ε.Π.).

Τα ανωτέρω Συμβούλια συγκροτούνται εκ νέου, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, καθώς και των παραγράφων 2, 3 και 7 του άρθρου αυτού.

5. Από τη ρύθμιση της παραγράφου 4 εξαιρούνται τα αιρετά μέλη των Συμβουλίων αυτών, τα οποία εξακολουθούν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους ως τη λήξη της θητείας τους.

6. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζεται η διαδικασία υλο-

ποίησης των παραγράφων 2,3 και 4 του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή τους.

7. Η περίπτωση γ' της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 3699/2008 (Α'199) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«γ) έναν (1) σύμβουλο ΕΕΠ ή έναν (1) σχολικό σύμβουλο Ε.Α.Ε. και ελλείψει αυτών έναν (1) σχολικό σύμβουλο πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κατά προτίμηση με σπουδές ή εμπειρία στην Ειδική Αγωγή ή την Ψυχολογία. Το ανωτέρω μέλος αναπληρώνεται από μέλος ΕΕΠ των ΚΕΔΔΥ».

#### Άρθρο 43

##### Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

1. Το άρθρο 66 του π.δ. 114/2014 (Α' 181) «Προϊστάμενοι οργανικών μονάδων», όπως έχει συμπληρωθεί με την παρ. 11 του άρθρου 38 του ν. 4305/2014 (Α'237), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Των οργανικών μονάδων του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων προϊστάμενοι υπάλληλοι, ως εξής:

α) Σε όλες τις Γενικές Δ/νσεις του Υπουργείου υπάλληλοι όλων των κλάδων και ειδικοτήτων κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ).

β) Σε όλες τις Δ/νσεις του Υπουργείου υπάλληλοι όλων των κλάδων και ειδικοτήτων κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ).

γ) Σε όλα τα Τμήματα του Υπουργείου υπάλληλοι όλων των κλάδων και ειδικοτήτων κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ). Μόνο στο Τμήμα Πρωτοκόλλου, Αρχείων και Μέριμνας της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικών - Δικτυακών Υποδομών της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού, Προγραμματισμού και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης δύναται να προϊστάται και υπάλληλος εκ των κλάδων και ειδικοτήτων της κατηγορίας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ).

2. Ειδικώς, σε όλα τα Τμήματα και τις Διευθύνσεις που υπάγονται α) στη Γενική Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης β) στο Αυτοτελές Τμήμα Παιδικού Σταθμού της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρωπίνου Δυναμικού και γ) στο Τμήμα Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης της Διεύθυνσης Βιβλιοθηκών, Αρχείων και Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης, δύναται να προϊστάμενοι και εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ο ν. 3528/2007 (Α' 26), όπως εκάστοτε ισχύει, καθώς και ο ν. 4275/2014 (Α' 149)».

2. Οι τροποποιήσεις που επέρχονται στο άρθρο 66 του π.δ. 114/2014 (Α'181) με το παρόν άρθρο ισχύουν ήδη από την αρχική ημερομηνία ισχύος του Οργανισμού όπως αυτή προσδιορίζεται από τη σχετική διάταξή του.

#### Άρθρο 44

##### Θέματα στελεχών εκπαίδευσης

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 28 του ν. 4327/2015 (Α' 50) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Παρατείνεται η θητεία των υπηρετούντων σχολικών συμβούλων, έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής νέων και την τοποθέτησή τους, άλλως έως την 31η Αυγούστου 2016».

2. Σχολικοί σύμβουλοι και λοιπά στελέχη εκπαίδευσης, οι οποίοι τοποθετούνται σε θέσεις Προϊσταμένων Τμημάτων ή Διευθύνσεων της Γενικής Γραμματείας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ή σε θέσεις Προϊσταμένων των Τμημάτων Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης των Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, αναπληρώνονται από τον επόμενο στη σειρά κατάταξης στον οικείο πίνακα και ελλείψει αυτού, σύμφωνα με τις διατάξεις περί αναπλήρωσης, και επανέρχονται στις θέσεις τους ως στελέχη εκπαίδευσης αν για οποιονδήποτε λόγο παύσουν να ασκούν τα καθήκοντα της θέσης στην οποία έχουν τοποθετηθεί.

Τα ανωτέρω στελέχη μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των αποδοχών της θέσης στελεχούς της εκπαίδευσης και αυτών της θέσης στην οποία τοποθετούνται, συμπεριλαμβανομένων των στελεχών, που τοποθετούνται σε θέσεις Περιφερειακών Διευθυντών Εκπαίδευσης.

Οι αναπληρωτές δεν διαγράφονται από τους οικείους πίνακες και διατηρούν το δικαίωμα να υποβάλουν αιτήσεις για την κάλυψη κενούμενων θέσεων στελεχών της εκπαίδευσης.

3. Οι παράγραφοι 14, 15 και 16 του άρθρου 26 του ν. 3879/2010 (Α' 163), όπως ισχύουν, καταργούνται.

#### Άρθρο 45

##### Πληρωμή αποζημιώσεων

1. Δαπάνες για την πληρωμή των αποζημιώσεων από συμμετοχή σε συλλογικά όργανα του προσωπικού των Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης στις Πανελλαδικές εξετάσεις, οι οποίες διενεργήθηκαν από 28.5.2014 έως 30.6.2014, είτε καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού είτε χωρίς την τήρηση των περί αναλήψεως υποχρεώσεων διατάξεων, μπορεί να εκκαθαριστούν σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων του τρέχοντος οικονομικού έτους, κατά παρέκκλιση των σχετικών με τα ανωτέρω διατάξεων.

2. Κατά παρέκκλιση των οικείων κειμένων διατάξεων δύνανται να καταβληθούν αμοιβές για υπερωριακή απασχόληση εκπαιδευτικών στο πλαίσιο των σχολικών τμημάτων που λειτουργούν στη Θεραπευτική Κοινότητα του Ψ.Ν.Α. «18 Άνω», η οποία πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα από 8.1.2015 έως 18.6.2015 είτε καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού, είτε χωρίς την τήρηση των περί αναλήψεως υποχρεώσεων διατάξεων.

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

##### ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

#### Άρθρο 46

##### Αντικατάσταση διάταξης του ν. 2160/1993 (Α'118)

Η παράγραφος 2 του άρθρου 30 του ν. 2160/1993, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«2.α. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού συγκροτείται εννεαμελής «Επιτροπή Τουριστικών Λιμένων». Η Επιτροπή αποτελείται από τον Γενικό Γραμματέα Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Τουριστικής Πολιτικής του ίδιου Υπουργείου,

τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Χωροταξικού Σχεδιασμού και Υποδομών του ίδιου ως άνω Υπουργείου, τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών, έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και έναν (1) πτυχιούχο ΑΕΙ κατηγορίας Νομικού ή Οικονομολόγου ή Μηχανικού. Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων και ο πτυχιούχος ΑΕΙ ορίζονται από τον οικείο Υπουργό.

β. Με την απόφαση συγκρότησης ορίζεται ως Πρόεδρος της Επιτροπής ο Γενικός Γραμματέας Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Τουριστικής Πολιτικής του ίδιου Υπουργείου. Με την ίδια απόφαση ορίζονται τα αναπληρωματικά μέλη της Επιτροπής και ο γραμματέας της Επιτροπής με τον αναπληρωτή του.

γ. Εισηγητές των θεμάτων που συζητούνται στην Επιτροπή ορίζονται με απόφαση του Προέδρου υπάλληλοι της Διεύθυνσης Χωροταξικού Σχεδιασμού και Υποδομών.

δ. Η σύνθεση της πιο πάνω Επιτροπής είναι δυνατόν να τροποποιείται με απόφαση του κάθε φορά αρμόδιου για θέματα τουρισμού Υπουργού.»

#### Άρθρο 47

1. Από το β' εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3297/2004 (Α' 259) απαλείφονται οι λέξεις «και των προμηθευτών».

2. Η παρ. 11 του άρθρου 3 του ν. 3297/2004 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η έκθεση του Συνηγόρου του Καταναλωτή υποβάλλεται μέχρι 31 Μαρτίου κάθε έτους στον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Ο Συνήγορος του Καταναλωτή μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης Τουρισμού και ειδικές εκθέσεις και κατά τη διάρκεια του έτους.

Η Ετήσια Έκθεση του Συνηγόρου του Καταναλωτή συζητείται σε ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής, κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της. Οι κάθε είδους εκθέσεις της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Καταναλωτή» και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Καταναλωτή Ελλάδας δημοσιεύονται σε ειδικές εκδόσεις του Εθνικού Τυπογραφείου.»

3. α) Στο τέλος του άρθρου 3 του ν. 3297/2004 προστίθεται παράγραφος 13, ως ακολούθως:

«13. Ως σημείο επαφής Ηλεκτρονικής Επίλυσης Διαφορών (Η.Ε.Δ.) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 524/2013 ορίζεται ο Συνήγορος του Καταναλωτή-Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταναλωτή Ελλάδας.»

β) Οι παράγραφοι 2,5 και 9 του άρθρου 4 του ν. 3297/2004 αντικαθίστανται, ως εξής:

«2. Η αναφορά υποβάλλεται εντός προθεσμίας ενός (1) έτους, αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της βλαπτικής για αυτόν πράξης ή παράλειψης που συνιστά την καταναλωτική διαφορά, και καταχωρείται

σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή αναφοράς διακόπτει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία άσκησης των αξιώσεων καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας διαμεσολάβησης. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 261 επ. ΑΚ, η παραγραφή και η αποσβεστική προθεσμία που διεκόπησαν αρχίζουν και πάλι από τη με οποιονδήποτε τρόπο ολοκλήρωση της διαδικασίας διαμεσολάβησης.»

«5. Ο Συνήγορος του Καταναλωτή και οι επιτροπές προτείνουν τη φιλική διευθέτηση της διαφοράς, επιδιώκοντας να συμβιβασούν τα εμπλεκόμενα μέρη. Εφόσον επιτευχθεί συμβιβασμός ενώπιον του Συνηγόρου του Καταναλωτή, συντάσσεται περί αυτού πρακτικό, ακριβές αντίγραφο του οποίου δύναται να κατατεθεί με επιμέλεια οποιουδήποτε εκ των εμπλεκόμενων μερών στη γραμματεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Από την κατάθεση αυτή, εφόσον το ανωτέρω πρακτικό συμβιβασμού πιστοποιεί συμφωνία των μερών για ύπαρξη αξίωσης που μπορεί να επιδιωχθεί μέσω αναγκαστικής εκτέλεσης, αποτελεί τίτλο εκτελεστό, σύμφωνα με το άρθρο 904 παράγραφος 2 εδάφιο γ΄ Κ.Πολ.Δ.. Αν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός ή σε περίπτωση αποχώρησης ενός εκ των μερών, ο Συνήγορος του Καταναλωτή, κατά την κρίση του, είτε συντάσσει πρακτικό αποτυχίας είτε προβαίνει στη διατύπωση έγγραφης σύστασης προς τα δύο μέρη, με σκοπό τη φιλική επίλυση της διαφοράς. Σε περίπτωση που κάποιο από τα εμπλεκόμενα μέρη δεν αποδεχθεί τα διαλαμβανόμενα στην έγγραφη σύσταση της Αρχής, ο Συνήγορος του Καταναλωτή δύναται να δημοσιοποιήσει το γεγονός, κοινοποιώντας καταλλήλως το πόρισμά του ή και αποστέλλοντάς το στις κατά περίπτωση αρμόδιες για την επιβολή κυρώσεων αρχές και υπηρεσίες.»

«9. Ο Συνήγορος του Καταναλωτή συνεργάζεται με άλλες αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες, οι οποίες είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή των νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων περί προστασίας καταναλωτών στην Ελλάδα ή επιλαμβάνονται, γενικότερα, θεμάτων που αφορούν τον καταναλωτή.»

#### **Άρθρο 48 Εκλογές Επιμελητηρίων**

1. Το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 30 του ν. 3419/2005 (Α΄ 297) όπως ισχύουν, αντικαθίστανται ως εξής:

«Οι εκλογές για την ανάδειξη οργάνων διοίκησης των Επιμελητηρίων θα διεξαχθούν μεταξύ 15 Σεπτεμβρίου και 15 Οκτωβρίου 2016. Η θητεία των εκλεγμένων οργάνων διοίκησης των Επιμελητηρίων παρατείνεται μέχρι τη διεξαγωγή των εκλογών κατά το προηγούμενο εδάφιο. Οι εκλογικές επιτροπές που θα συγκροτηθούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3419/2005 όπως ισχύει (Α΄ 297), διατηρούνται και παραμένουν αρμόδιες για την ανάδειξη οργάνων διοίκησης των Επιμελητηρίων κατά τις εκλογές που θα διεξαχθούν, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου μπορεί να παραταθεί άπαξ έως και τέσσερις (4) μήνες.»

2. Το ένατο και δέκατο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 30 του ν. 3419/2005 (Α΄ 297) αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι εκλογές για την ανάδειξη του νέου διοικητικού συμβουλίου της Εθνικής Ελληνικής Επιτροπής

Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου, μετά τις εκλογές των Επιμελητηρίων ως ανωτέρω, θα διεξαχθούν τέσσερις (4) μήνες μετά από την εκλογή των νέων οργάνων διοίκησης των Επιμελητηρίων, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του παρόντος. Η θητεία του διοικητικού συμβουλίου της Εθνικής Ελληνικής Επιτροπής Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου, που λειτουργεί μέχρι της διεξαγωγής των εκλογών αυτών, παρατείνεται μέχρι το χρόνο που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο.»

#### **Άρθρο 49**

##### **Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4314/2014 (Α΄ 265)**

Το άρθρο 72 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265) αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 72**

##### **Χρηματοδοτήσεις και πληρωμές από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων**

Οι δράσεις των προγραμμάτων ΠΑΑ και ΕΠΑΛθ που θα εγγραφούν στο ΠΔΕ θα χρηματοδοτηθούν με μεταφορά των πιστώσεων από την Τράπεζα της Ελλάδος στον ειδικό λογαριασμό (ΕΛΕΓΕΠ) που τηρεί σε πιστωτικό ίδρυμα ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία πληρωμών των έργων των προγραμμάτων ΠΑΑ και ΕΠΑΛθ που θα βαρύνουν τον ανωτέρω ειδικό λογαριασμό. Ειδικότερα για το ΠΑΑ, οι δημόσιες δαπάνες μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΕ ή και τον τακτικό προϋπολογισμό, όπως κάθε φορά ορίζεται στην απόφαση ένταξης της κάθε πράξης στο ΠΑΑ.»

#### **Άρθρο 50**

Το χρονικό όριο χρήσεως της εξουσιοδότησεως - πλαισίου του άρθρου 4 του ν. 1338/1983 (Α΄ 34), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του ν. 1440/1984 (Α΄ 70) και τροποποιήθηκε από το άρθρο 7 του ν. 1775/1988 (Α΄ 101), από το άρθρο 31 του ν. 2076/1992 (Α΄ 103), από το άρθρο 19 του ν. 2367/1995 (Α΄ 261), από το άρθρο 22 του ν. 2789/2000 (Α΄ 21), από το άρθρο 48 του ν. 3427/2005 (Α΄ 312) και από το άρθρο 91 του ν. 3862/ 2010 (Α΄ 113), ορίζεται η 31η Δεκεμβρίου 2020.

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

#### **Άρθρο 51**

1. Η παρ. 3 της υποπαραγράφου Δ.5, της παραγράφου Δ΄, του άρθρου 2, του Β΄ Μέρους, του ν. 4336/2015 (Α΄ 94), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Οι διατάξεις της παρ. 1 ισχύουν από 1.10.2015 έως 30.9.2016, ενώ οι διατάξεις της παραγράφου 2 ισχύουν από 1.10.2016.»

2. Με το άρθρο 51.2 απαλλάσσεται η ανώνυμη εταιρεία «Μεταλλουργική Βιομηχανία Ηπείρου Α.Ε.» από την προσκόμιση φορολογικής ενημερότητας μέχρι τις 31.3.2017 και μόνο για την περίπτωση είσπραξης οφειλόμενων από την ανώνυμη εταιρεία «Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα Ε.Α.Σ. Α.Β.Ε.Ε.», για την κάλυψη επειγουσών επιχειρησιακών αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων.

3. Στην παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 4337/2015 (Α'129) οι φράσεις «της παραγράφου 4» και «της παραγράφου 6» αντικαθίστανται από τις φράσεις «της παραγράφου 2» και «της παραγράφου 4» αντίστοιχα.»

4. Η περίπτωση ββ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4321/2015 (Α' 32), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:  
«ββ. η αξία της ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη, όπως αυτή προσδιορίζεται για τον υπολογισμό του συμπληρωματικού ΕΝ.Φ.Ι.Α. και η οποία προκύπτει από την

τελευταία εκδοθείσα δήλωση-πράξη προσδιορισμού του φόρου, δεν υπερβαίνει τις 150.000 ευρώ και.»

5. Στο ν. 4338/2015 ( Α' 131) προστίθεται μετά το τέλος της Σύμβασης Παραχώρησης που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1 του νόμου, το κείμενο του Παραρτήματος VI «Σύμβαση Μίσθωσης Μαρκόπουλου {ρήτρα 4.2. (iii)}» σε ελληνική και αγγλική γλώσσα, με έναρξη ισχύος την έναρξη ισχύος του ν. 4338/2015, το οποίο έχει ως εξής:

**Άρθρο 52**

1. Το πρώτο εδάφιο της υποπερίπτωσης β.ι της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Δ.7 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94) αντικαθίσταται ως εξής:

«β. ι) Στις υφιστάμενες οργανικές θέσεις της Γ.Γ.Δ.Ε μεταφέρονται 500 οργανικές θέσεις της Ε.Γ. Σ.Δ.Ο.Ε, οι οποίες θα καλυφθούν από το προσωπικό που υπηρετεί στην Ε.Γ. Σ.Δ.Ο.Ε..

2. Στο πρώτο εδάφιο της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Δ.7 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 διαγράφεται ο αριθμός 3.500 και μετά το τέλος του εδαφίου προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Ο αριθμός των μεταφερόμενων υποθέσεων προτεραιότητας δεν μπορεί να υπερβεί τις 4.020.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ  
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ  
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**Άρθρο 53**

1. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 35 του ν. 4262/2014 (Α' 114), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 235 του ν. 4281/2014 (Α' 160), εν συνεχεία με την παρ. 1 του άρθρου 111 του ν. 4316/2014 (Α' 270) και ακολούθως με την παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 4327/2015 (Α' 50), η ημερομηνία «31.8.2015» αντικαθίσταται με την ημερομηνία «31.1.2016».

2. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου που έχει νομίμως οριστεί και διοικεί τον Οργανισμό Μεγάλου Μουσικής Αθηνών κατά το χρόνο κατάθεσης του παρόντος και η οποία παρατάθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 111 παρ. 2 του ν. 4316/2014 μέχρι 30.4.2015 (Α' 270), και εν συνεχεία μέχρι την 30.8.2015 με την παρ. 3 του άρθρου 38 του ν. 4327/2015 (Α' 50), παρατείνεται μέχρι τις 31.1.2016.

3. Η ισχύς του παρόντος άρθρου άρχεται την 30.8.2015.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙ  
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ  
ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Άρθρο 54**

1. Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 67 του ν. 4331/2015 (Α' 69) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στην περίπτωση που κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 2881/2001 έχει καθ' οιονδήποτε τρόπο εισπράξει από τον πλειοδότη και έχει πιστοποιήσει την ανέλκυση και απομάκρυνση του ναυαγίου ο Οργανισμός, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 2881/2001 (Α' 16), τίμημα από 1.6.2009 και εφεξής, ως προϊόν εκποίησης ενός ή περισσότερων ναυαγίων και επικίνδυνων ή επιβλαβών πλοίων μέσω πλειοδοτικού διαγωνισμού, ο Οργανισμός, ενεργώντας για λογαριασμό του κυρίου του ναυαγίου ή της διαχειρίστριας εταιρείας, υποχρεώνεται μετά και την αφαίρεση των δαπανών εκποίησης και προ κάθε άλλου συμφηφισμού με τυχόν δικές του απαιτήσεις, προ της κατάθεσης αυτού στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, να αποδώσει εξ αυτού του τιμήματος ποσό προς εξόφληση κατά κεφάλαιο, τόκους και επιδικασθείσες δικαστικές δαπάνες, αξιώσεων κατά του κυρίου του ναυαγίου ή της διαχειρίστριας εταιρείας εργαζομένων στις ως άνω εταιρείες με κύρια ασφάλιση στο ΙΚΑ και επικουρική στο ΕΤΕΑ (πρώην ΤΕΑΥΝΠΤ-ΤΑΝ-ΠΥ), οι οποίες προέρχονται από προϋπάρασα μεταξύ

τους σχέση εξαρτημένης εργασίας, λόγω μη καταβολής σε αυτούς μισθών, επιδομάτων, δώρων εορτών, αμοιβών υπερωριακής απασχόλησης, αμοιβών για εργασία κατά τα Σάββατα, Κυριακές και αργίες, αποζημιώσεων απόλυσης, όπως οι αξιώσεις αυτές προκύπτουν από την εφαρμογή των συμβάσεων εργασίας και των γενικών εργατικών διατάξεων. Τυχόν ήδη γενόμενοι συμφηφισμοί μετά την 1.6.2009 από τον Οργανισμό, δεν αντιτάσσονται έναντι των εργαζομένων.»

2. Αξιώσεις εργαζομένων που έχουν αναγγελθεί στον Οργανισμό κατ' εφαρμογή του άρθρου 67 του ν. 4331/2015 «Μέτρα για την ανακούφιση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), την απλοποίηση της λειτουργίας των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής και συναφή ασφαλιστικά ζητήματα και άλλες διατάξεις» (Α' 69) ως ίσχυε μέχρι σήμερα, κρίνονται εκ νέου από τον Οργανισμό ανεξαρτήτως τυχόν παλιότερης απόφασής του, σύμφωνα με το παρόν άρθρο. Κατά τα λοιπά ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 67 του ανωτέρω ν. 4331/2015.

3. Η τέταρτη παρ. του άρθρου 67 του ν. 4331/2015 (Α' 69) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Σε περίπτωση που το καθ' οιονδήποτε τρόπο εισπραχθέν από τον Οργανισμό τίμημα δεν επαρκεί για την πλήρη ικανοποίηση των δικαιούχων της παραγράφου 1, αθροίζεται και το κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 2881/2001 κατατεθειμένο στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων τίμημα, μέχρι του ύψους της συμπλήρωσης του καταβλητέου ποσού. Σε περίπτωση σύνταξης πίνακα κατάταξης από συμβολαιογράφο, η καταβολή διενεργείται με εντολή του αρμοδίου συμβολαιογράφου, διαφορετικά με εντολή του αρμοδίου οργάνου του Οργανισμού, και επάγεται την απόσβεση των εκ της εργασιακής σχέσης απαιτήσεων. Οι απαιτήσεις της παραγράφου 1 του παρόντος κατατάσσονται με προνόμιο β' τάξης, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 205 του ν. 3816/1958 (Α' 32).»

**Άρθρο 55**

1. Στο άρθρο 221 του ν. 4072/2012 (Α' 86) προστίθενται τρίτο και τέταρτο εδάφιο ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, η οποία λαμβάνεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (Σ.Α.Σ), είναι δυνατή η τροποποίηση των όρων συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας του άρθρου 17 του ν. 3887/2010 «Οδικές εμπορευματικές μεταφορές» (Α' 174), όπως ισχύει, όταν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας ή άλλοι ιδιαιτέρως σοβαροί λόγοι που καθιστούν αντικειμενικά αδύνατη την εμπρόθεσμη εκπλήρωση της συμβατικής υποχρέωσης προς αντικατάσταση του συμβατικού πλοίου με άλλο ανώτερης κατηγορίας. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και επί συμβάσεων που καταρτίστηκαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου και δεν έχουν λυθεί έως τότε με οποιονδήποτε τρόπο.»

2. Στη δέκατη τρίτη παράγραφο του άρθρου όγδοου του ν. 2932/2001 (Α' 145), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 220 του ν. 4072/2012 - «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος - Νέα εταιρική μορφή - Σήματα - Μεσίτες Ακινήτων - Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και

αλιείας και άλλες διατάξεις» (Α' 86) και στη συνέχεια με το άρθρο 50 του ν. 4331/2015 (Α' 69), προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καθορίζονται ο Κωδικός Αριθμός Εξόδων για την απόδοση των ποσών και οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου.»

3. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 33 παρ. 12 του ν. 4256/2014 (Α' 92) η φράση «εντός ενός έτους από την ολοκλήρωση του» αντικαθίσταται από τη φράση «εντός ενός έτους από την κατάταξη των επιτυχόντων υποψηφίων.»

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙΙ

### ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

#### Άρθρο 56

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 11 του ένατου άρθρου του πρώτου άρθρου του ν. 4335/2015 (Α' 87) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η εφαρμογή των διατάξεων του π.δ. 67/2015 (Α' 110) που καθορίζει τη «Διαδικασία ηλεκτρονικής δημοσίευσης αποσπάσματος κατασχετήριας έκθεσης και περιλήψεων πράξεων και δηλώσεων στην ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Τομέα Ασφάλισης Νομικών (ΕΤΑΑ-ΤΑΝ)» αναστέλλεται μέχρι 30.4.2016. Για το χρονικό διάστημα από 1.11.2015 μέχρι 30.4.2016, οι δημοσιεύσεις που αφορούν στους πλειστηριασμούς της Αθήνας και του Πειραιά θα γίνονται στο «ΔΕΛΤΙΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ» του ΕΤΑΑ-ΤΑΝ, ενώ οι δημοσιεύσεις που αφορούν στους πλειστηριασμούς της λοιπής επικράτειας σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στον τόπο του πλειστηριασμού, είτε στον Δήμο είτε στην Περιφερειακή Ενότητα.»

## ΜΕΡΟΣ Δ'

### ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

#### Άρθρο 57

##### Καταργούμενες διατάξεις

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 57 της κ.υ.α. 36060/1155/Ε.103/13.6.2013 (Β; 1450) προστίθεται εδάφιο ε ως εξής:

«ε. τα επίπεδα ενεργειακής απόδοσης των εγκαταστάσεων που πραγματοποιούν καύση καυσίμων με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ πενήντα (50 MW) και άνω, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 7, με βάση τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί.»

2. Η περίπτωση θ' της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4337/2015 (Α' 129) καταργείται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της (17.10.2015).

3. Το εδάφιο γ' της παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 4325/2015 (Α' 47) καταργείται από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου.

4. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 10 της κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 12400/1108/2.9.2011 (Β' 2301) παύουν να ισχύουν από την 5η Ιουνίου 2014.

## Άρθρο 58

### Τροποποιούμενες διατάξεις

1. Η κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 36060/1155/Ε.103/13.6.2013 (Β'1450) τροποποιείται έτσι ώστε κατά την υποβολή εκθέσεων του άρθρου 57, και με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 15, να περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τα επίπεδα ενεργειακής απόδοσης των εγκαταστάσεων που πραγματοποιούν καύση καυσίμων με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ πενήντα μεγαβάτ (50 MW) και άνω, με βάση τις σχετικές βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί, σύμφωνα με την ίδια υπουργική απόφαση.

2. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 7 του π.δ. 32/2010 (Α' 70), όπως ισχύει, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη των απαιτήσεων για την ενεργειακή απόδοση και των συστημικών απαιτήσεων που καθορίζονται, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως και 6 του άρθρου 4 και του άρθρου 8 του ν. 4122/2013 (Α' 42).»

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η παράγραφος 3 του άρθρου 14 του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (Β' 407/9.4.2010) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Κάθε συμβολαιογράφος για την κατάρτιση πράξεως αγοραπωλησίας ακινήτου υποχρεούται να μνημονεύσει στο συμβόλαιο τον αριθμό πρωτοκόλλου του ΠΕΑ και να επισυνάψει σε αυτό επίσημο αντίγραφο του ΠΕΑ. Σε κάθε μίσθωση ακινήτου, ο αριθμός πρωτοκόλλου του ΠΕΑ πρέπει να αναγράφεται υποχρεωτικά στην ηλεκτρονική εφαρμογή «Δήλωση Πληροφοριακών Στοιχείων Μισθώσεων Ακίνητης Περιουσίας» της ιστοσελίδας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων ([www.gsis.gr](http://www.gsis.gr)).»

4. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3894/2010, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Συνιστάται Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.), στην οποία μετέχουν ως Πρόεδρος ο Υπουργός Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή ο νόμιμος αναπληρωτής του και ως μέλη οι Υπουργοί Εξωτερικών, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, ο Υπουργός Επικρατείας με αρμοδιότητα να συνδράμει τον Πρωθυπουργό για το συντονισμό, παρακολούθηση και έλεγχο της κυβερνητικής πολιτικής που αφορά την προώθηση, επιτάχυνση και υλοποίηση επενδύσεων, και οι αρμόδιοι κατά περίπτωση Υπουργοί, οι οποίοι εισηγούνται τα θέματα αρμοδιότητάς τους ή οι νόμιμοι αναπληρωτές τους.»

## Άρθρο 59

### Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις της υποπαραγράφου Ι.2 της παρ. Ι του πρώτου άρθρου του ν. 4152/2013 (Α'107), όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 27 του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται για τον προσδιορισμό των υπόχρεων καταβολής και του ύψους του τέλους διατήρησης δικαίωματος κατοχής άδειας παραγωγής για το έτος 2015.

2. Οι καταβολές του ετήσιου τέλους διατήρησης δικαίωματος κατοχής άδειας παραγωγής της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Ι.2 της παρ. Ι του πρώτου άρθρου του ν. 4152/2013 (Α'107), όπως αντικαθίσταται

με το άρθρο 27 του παρόντος νόμου, για το έτος 2015 θα εξετασθούν με βάση τη διαδικασία που προβλέπεται στην περίπτωση 5 της υποπαραγράφου Ι.2 της παρ. Ι του ν. 4152/2013, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 27 του παρόντος νόμου.

3. Οι καταβολές του ετήσιου τέλους διατήρησης δικαιώματος κατοχής άδειας παραγωγής της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Ι.2 της παραγράφου Ι του πρώτου άρθρου του ν. 4152/2013 (Α'107), όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 27 του παρόντος νόμου, οι οποίες έγιναν για το έτος 2015 κατά το χρονικό διάστημα από 1.4.2015 μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου θεωρούνται εμπρόθεσμες για όλες τις συνέπειες.

#### Άρθρο 60

##### Διοικητικά Συμβούλια Νοσοκομείων Ε.Σ.Υ.

1. α) Σε περίπτωση αποχώρησης του Διοικητή Νοσοκομείου, είναι δυνατή και νόμιμη η λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου του Νοσοκομείου μέχρι το διορισμό νέου Διοικητή ακόμη και μετά την πάροδο του, κατά το άρθρο 13 παρ. 5 του ν. 2690/1999 (Α' 45), τριμήνου, εφόσον στο Νοσοκομείο υπάρχει Αναπληρωτής Διοικητής.

β) Σε περίπτωση αποχώρησης του Αναπληρωτή Διοικητή Νοσοκομείου είναι δυνατή και νόμιμη η λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου του Νοσοκομείου μέχρι το διορισμό νέου Αναπληρωτή Διοικητή ακόμη και μετά την πάροδο του, κατά το άρθρο 13 παρ. 5 του ν. 2690/1999 (Α' 45), τριμήνου, εφόσον στο Νοσοκομείο υπάρχει Διοικητής.

γ) Τυχόν αποφάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων των Νοσοκομείων που έχουν ληφθεί μετά το πέρας του τριμήνου από την αποχώρηση ή του Διοικητή ή του Αναπληρωτή Διοικητή και μέχρι το διορισμό νέου Διοικητή ή Αναπληρωτή Διοικητή, θεωρείται ότι έχουν ληφθεί με νόμιμη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Σε περίπτωση κατά την οποία έχουν εκλείψει ή αποχωρήσει για οποιονδήποτε λόγο οι Πρόεδροι και Αντιπρόεδροι του Διοικητικού Συμβουλίου Νοσοκομείου του Ε.Σ.Υ. του άρθρου 2 του ν. 4052/2012 (Α' 41), όπως ισχύει, καθήκοντα Προέδρου εκτελεί ο Αναπληρωτής Διοικητής του έτερου Νοσοκομείου και εφόσον αυτός δεν υπάρχει, ο Διευθυντής της Διοικητικής - Οικονομικής Υπηρεσίας.

Με τη σύνθεση αυτή, το συλλογικό όργανο μπορεί να λειτουργήσει νομίμως μέχρι το διορισμό νέου Προέδρου και Αντιπροέδρου, ακόμη και μετά την πάροδο του, κατά το άρθρο 13 παρ. 5 του ν. 2690/1999 (Α' 45), τριμήνου, με την προϋπόθεση ότι τα λοιπά μέλη του επαρκούν για το σχηματισμό απαρτίας.

#### Άρθρο 61

Το άρθρο 26 του ν. 4174/2013 (Α' 170) αντικαθίσταται ως εξής:

##### «Άρθρο 26

##### Επιλογή υποθέσεων προς έλεγχο

1. Η επιλογή των υποθέσεων που ελέγχονται κατά προτεραιότητα γίνεται με αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων με βάση κριτήρια ανάλυσης κινδύνου ή εξαιρετικά με βάση άλλα κριτήρια, τα οποία καθορίζονται από τον Γενικό Γραμματέα και δεν δημοσιοποιούνται.

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, η οποία εκδίδεται έως το τέλος Δεκεμβρίου κάθε έτους και μπορεί να τροποποιηθεί οποτεδήποτε, καθορίζεται ο αριθμός των μερικών ή και πλήρων ελέγχων που θα διενεργούνται εντός του επόμενου έτους κατά προτεραιότητα, με βάση κριτήρια ανάλυσης κινδύνου ή εξαιρετικά με βάση άλλα κριτήρια, σύμφωνα με την προηγούμενη περίπτωση, λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των ελεγκτών κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης και του αριθμού των διενεργηθέντων ελέγχων κατά τους προηγούμενους δώδεκα μήνες από το μήνα έκδοσης της απόφασης. Στην απόφαση ορίζεται, επίσης, το ποσοστό των ελέγχων για φορολογικά έτη, χρήσεις, υποθέσεις, περιόδους ή υποχρεώσεις που αφορούν την τελευταία πενταετία, συμπεριλαμβανομένου και του έτους έκδοσης της απόφασης, το οποίο δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσοστού 70% του συνόλου των κατά προτεραιότητα ελεγχόμενων υποθέσεων, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Ειδικά, για το έτος 2016 το ανωτέρω ποσοστό ορίζεται σε 50% και για το έτος 2017 σε 60%.

3. Τα αρμόδια όργανα της Φορολογικής Διοίκησης για τον προσδιορισμό και την είσπραξη των δημοσίων εσόδων, κατά τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα και του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90), είναι υπεύθυνα για την εκτέλεση των καθηκόντων τους και τη νομιμότητα των υπηρεσιακών τους ενεργειών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

4. Τα όργανα της Φορολογικής Διοίκησης που είναι αρμόδια για τον έλεγχο και τον βάσει αυτού προσδιορισμό των δημοσίων εσόδων, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3, υπέχουν αστική ή πειθαρχική ή ποινική ευθύνη για την παραγραφή αυτών μόνον ως προς τις υποθέσεις που προτεραιοποιούνται σύμφωνα με το παρόν. Για τις υποθέσεις που τους έχουν ήδη ανατεθεί προς έλεγχο ή για τις οποίες έχει εκδοθεί εντολή ελέγχου κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος υπέχουν αστική ή πειθαρχική ή ποινική ευθύνη μόνον για αυτές που θα προτεραιοποιηθούν προς έλεγχο σύμφωνα με το παρόν άρθρο. Τα ανωτέρω δε θα ισχύουν σε περίπτωση που ο έλεγχος δεν ολοκληρωθεί για λόγους ανωτέρας βίας ή χωρίς υπαιτιότητα του ελεγκτή της Φορολογικής Διοίκησης.

5. Τα όργανα της Φορολογικής Διοίκησης, στα οποία έχει ανατεθεί η αρμοδιότητα για την επιδίωξη της είσπραξης των δημοσίων εσόδων ή στα καθήκοντα των οποίων ανάγεται η λήψη μέτρων για την αναγκαστική είσπραξη των δημοσίων εσόδων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3, υπέχουν αστική ή πειθαρχική ή ποινική ευθύνη για την παραγραφή, εφόσον δεν έχει διακοπεί η παραγραφή αυτών τουλάχιστον:

α) με την κοινοποίηση στον οφειλέτη ατομικής ειδοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 51 σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του παρόντος νόμου ή την περίπτωση η' παρ. 1 του άρθρου 138 του ν. 4270/2014 (Α' 143) ή

β) με την επιβολή κατάσχεσης χρηματικών ποσών ή απαιτήσεων εις χείρας του οφειλέτη ή τρίτου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974 (Α' 90), όπως ισχύει.

6. Οι υπάλληλοι και οι προϊστάμενοι της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών και οι υπάλληλοι και προϊστάμενοι της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων που διενεργούν ελέγχους περιουσιακής κατάστασης, καθώς και οι υπάλληλοι και οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων της Γενικής



Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων που διενεργούν ελέγχους πειθαρχικών παραπτώματων, δεν υπέχουν αστική και ποινική ευθύνη για αιτιολογημένη γνώμη ή εισήγηση που διατύπωσαν ή απόφαση που εξέδωσαν, στο πλαίσιο εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, εκτός από την περίπτωση που ενήργησαν με δόλο ή βαρεία αμέλεια ή/και από την περίπτωση της παραβίασης του απορρήτου των πληροφοριών και στοιχείων κατά τις διατάξεις του άρθρου 17 του παρόντος νόμου που περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

7. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων δεν υπέχει αστική και ποινική ευθύνη για αιτιολογημένη γνώμη ή εισήγηση που διατύπωσε ή απόφαση που εξέδωσε στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος άρθρου και της παραγράφου 5 του άρθρου 48 του παρόντος νόμου, εκτός από την περίπτωση που ενήργησε με δόλο ή βαρεία αμέλεια ή/και από την περίπτωση της παραβίασης του απορρήτου των πληροφοριών και στοιχείων κατά τις διατάξεις του άρθρου 17 του παρόντος νόμου που περιήλθαν σε γνώση του κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

8. Τα άρθρα 163 και 164 του π.δ. 16/1989 (Α' 6) καταργούνται.

9. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 7 του παρόντος έχουν εφαρμογή και στις κατά την έναρξη ισχύος αυτών εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον πειθαρχικών οργάνων ή άλλων διοικητικών ή δικαστικών αρχών σε σχέση με πειθαρχική ή αστική ευθύνη.

10. Τα όργανα της Φορολογικής Διοίκησης των παραγράφων 4 έως 6 του παρόντος, εφόσον εξετάζονται ή διώκονται ή ενάγονται για πράξεις ή παραλείψεις κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ενώπιον των ποινικών ή πολιτικών δικαστηρίων, μπορούν να παρίστανται και να εκπροσωπούνται από μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κατόπιν έγγραφου αιτήματος του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Το ανωτέρω αίτημα υποβάλλεται κατόπιν έγγραφης αιτήσεως του οργάνου της Φορολογικής Διοίκησης που εξετάζεται ή διώκεται ή ενάγεται, στην οποία αιτιολογεί ότι έπραξε σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος και η οποία συνοδεύεται με την άποψη του Προϊσταμένου της οργανικής μονάδας που υπηρετεί. Μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους εκπροσωπεί τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, εφόσον εξετάζεται, διώκεται ή ενάγεται, κατόπιν έγγραφου αιτήματος αυτού, χωρίς να αποκλείεται η εκπροσώπησή του δια ή μετά πληρεξουσίου δικηγόρου.

11. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 3 έως 10 υπερισχύουν κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης.

12. Ειδικά, για τις υποθέσεις του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης 1γ της υποπαραγράφου Δ.7 του ν. 4336/2015 (Α' 94), τα όργανα της Ειδικής Γραμματείας ΣΔΟΕ, συμπεριλαμβανομένου και του Ειδικού Γραμματέα ΣΔΟΕ, δεν υπέχουν αστική ή πειθαρχική ή ποινική ευθύνη για τυχόν παρέλευση του χρόνου παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου προς έλεγχο.»

### Άρθρο 62

#### Τροποποίηση-Προσθήκη του π.δ. 114/2014

1.α. Η περίπτωση στ' της παρ. 3 του άρθρου 7 του π.δ. 114/2014 (Α'181) τροποποιείται ως εξής:

«στ) την ανάθεση και παρακολούθηση των συμβάσεων για τη συντήρηση, επισκευή, φύλαξη και καθαριότητα, και το χειρισμό κάθε θέματος σχετικού με τα κτήρια που στεγάζεται το Υπουργείο και τα παρακολουθήματά τους.»

β. Η περίπτωση ζ' της παρ. 3 του άρθρου 7 τροποποιείται ως εξής:

«ζ) την εκπόνηση μελετών ή την ανάθεση και εποπτεία μελετών ή παροχής υπηρεσιών που αφορούν τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες και την Ε.Β.Ε.»

γ. Η περίπτωση η' αναριθμείται σε περίπτωση ι' και μετά την περίπτωση ζ' της παραγράφου 3 του άρθρου 7 προστίθενται νέες περιπτώσεις η' και θ' ως εξής:

«η) την εκπόνηση μελετών ή την ανάθεση και εποπτεία μελετών ή παροχής υπηρεσιών που αφορούν τις κοινωφελείς περιουσίες αρμοδιότητας του Υπουργείου, τις εγκαταστάσεις που φυλάσσονται τα αρχεία και των αποθηκών του Υπουργείου, τις εγκαταστάσεις των καταλυμάτων του Υπουργείου στον Δήμο Μαραθώνα (πρώην μαθητικές κατασκηνώσεις Αγίου Ανδρέα Νέας Μάκρης) καθώς και το χειρισμό κάθε θέματος σχετικού με τα καταλύματα του Υπουργείου στον Δήμο Μαραθώνα,

θ) τη συγκρότηση των Τεχνικών Συμβουλίων των ΑΕΙ και των ΤΕΙ κατόπιν των σχετικών εισηγήσεων καθώς και του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου.»

2.α. Η περίπτωση α' της παρ. 4 του άρθρου 7 του π.δ. 114/2014 τροποποιείται ως εξής:

«α) την ανάθεση και την εποπτεία εκτέλεσης συμβάσεων τεχνικών έργων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή συγχρηματοδοτούμενους πόρους και τη συγκρότηση των σχετικών επιτροπών.»

β. Η περίπτωση β' της παρ. 4 του άρθρου 7 τροποποιείται ως εξής:

«β) την υποστήριξη φορέων που εποπτεύονται από το Υπουργείο και διαθέτουν ελλιπείς τεχνικές υπηρεσίες, κατά τις διαδικασίες για την ανάθεση τεχνικού έργου, κατά την εποπτεία της εκτέλεσής τους και την παραλαβή τους.»

γ. Η περίπτωση δ' της παρ. 4 του άρθρου 7 τροποποιείται ως εξής:

«δ) την ανάθεση συμβάσεων τεχνικών έργων και την εποπτεία εκτέλεσής τους που αφορούν τις κοινωφελείς περιουσίες αρμοδιότητας του Υπουργείου, τις εγκαταστάσεις που φυλάσσονται τα αρχεία και των αποθηκών του Υπουργείου και τις εγκαταστάσεις των καταλυμάτων του Υπουργείου στον Δήμο Μαραθώνα (πρώην μαθητικές κατασκηνώσεις Αγίου Ανδρέα Νέας Μάκρης).»

δ. Η περίπτωση ζ' της παραγράφου 4 του άρθρου 7 τροποποιείται ως εξής:

«ζ) την ανάθεση συμβάσεων τεχνικών έργων και την εποπτεία εκτέλεσής τους που αφορούν τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες και την Ε.Β.Ε.»

3. α. Η περίπτωση ε' της παρ. 5 του άρθρου 7 του π.δ. 114/2014 τροποποιείται ως εξής:

«ε) τη διενέργεια διαγωνισμών για την προμήθεια πάσης φύσεως εξοπλισμού για τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες και την Ε.Β.Ε.»

β. Η περίπτωση στ' αναριθμείται ως περίπτωση ζ' και μετά την περίπτωση ε' προστίθεται νέα περίπτωση στ' ως εξής:

«στ) τη διενέργεια διαγωνισμών για την προμήθεια πάσης φύσεως εξοπλισμού για τις κοινωφελείς περιουσίες αρμοδιότητας του Υπουργείου, για τις εγκαταστάσεις που φυλάσσονται τα αρχεία και των αποθηκών του Υπουργείου καθώς και για τις εγκαταστάσεις των καταλυμάτων του Υπουργείου στον Δήμο Μαραθώνα (πρώην μαθητικές κατασκηνώσεις Αγίου Ανδρέα Νέας Μάκρης).»

4. Μετά την παρ. 5 του άρθρου 7 του π.δ. 114/2014 προστίθεται νέα παράγραφος 6 ως εξής:

«6. α) Στη Διεύθυνση Κτηριακής και Υλικοτεχνικής Υποδομής προΐσταται υπάλληλος του Κλάδου ΠΕ Μηχανικών (ειδικότητας Αρχιτέκτονα ή Πολιτικού ή Μηχανολόγου ή Ηλεκτρολόγου Μηχανικού).

β) Στο Τμήμα Μελετών και στο Τμήμα Τεχνικό της Διεύθυνσης Κτηριακής και Υλικοτεχνικής Υποδομής προΐσταται υπάλληλος του Κλάδου ΠΕ Μηχανικών (ειδικότητας Αρχιτέκτονα ή Πολιτικού ή Μηχανολόγου ή Ηλεκτρολόγου Μηχανικού) ή ΤΕ Μηχανικών (ειδικότητας Πολιτικών Δομικών Έργων ή Μηχανολόγων ή Ηλεκτρολόγων).

γ) Στο Τμήμα Μελέτης και Προμήθειας Εξοπλισμού της Διεύθυνσης Κτηριακής και Υλικοτεχνικής Υποδομής προΐσταται υπάλληλος του Κλάδου ΠΕ Μηχανικών ή ΤΕ Μηχανικών (ειδικότητας Πολιτικών Δομικών Έργων ή Μηχανολόγων ή Ηλεκτρολόγων) ή ΠΕ Διοικητικού ή ΠΕ Οικονομικού.

5.α. Ο τίτλος του άρθρου 55 του π.δ. 114/2014 τροποποιείται ως εξής: «Αυτοτελείς Διευθύνσεις, Αυτοτελή Τμήματα και Γραφεία».

β. Στο τέλος του άρθρου 55, προστίθεται νέα παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Μεταφέρεται και συστήνεται ως Αυτοτελής Διεύθυνση, με τις αρμοδιότητες και το προσωπικό της η Διεύθυνση Κτηριακής και Υλικοτεχνικής Υποδομής του άρθρου 7.»

### Άρθρο 63

#### Ρύθμιση θεμάτων ΦΠΑ στην ιδιωτική εκπαίδευση

1. Τα δυο τελευταία εδάφια της περίπτωσης β' της παρ. 1 της υποπαραγράφου Δ.2 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 αντικαθίστανται ως εξής:

«Η δήλωση μεταβολών για τη μετάταξη στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ υποβάλλεται έως και τις 16.11.2015.

Στην περίπτωση που έχουν εκδοθεί φορολογικά στοιχεία χωρίς ΦΠΑ για πράξεις που πραγματοποιούνται από 20.7.2015 μέχρι και 16.11.2015, παρέχεται η δυνατότητα στους υποκείμενους στο φόρο να εκδίδουν μέχρι και 23.11.2015 συμπληρωματικά φορολογικά στοιχεία για την επιβολή ΦΠΑ στις πράξεις αυτές.

Τα συμπληρωματικά φορολογικά στοιχεία καταχωρούνται είτε στη δήλωση ΦΠΑ που αφορά τη φορολογική περίοδο εντός της οποίας νόμιμα οφείλεται ο φόρος αυτός και εκδόθηκε το αρχικό φορολογικό στοιχείο είτε στη δήλωση ΦΠΑ της φορολογικής περιόδου κατά την οποία εκδόθηκε το συμπληρωματικό στοιχείο. Οι ανωτέρω εκπρόθεσμες δηλώσεις ΦΠΑ, αρχικές ή τροποποιητικές, υποβάλλονται χωρίς κυρώσεις έως και τις 30.11.2015. Έως την προθεσμία αυτή καταβάλλεται και ο οφειλόμενος φόρος χωρίς κυρώσεις.

Έως και τις 30.11.2015 υποβάλλονται επίσης χωρίς κυρώσεις, σε έντυπη μορφή στις Δ.Ο.Υ., οι δηλώσεις ΦΠΑ με μηδενικό ή πιστωτικό αποτέλεσμα, από υποκείμενους που υπάγονται στις διατάξεις της περίπτωσης ιβ' της

παρ. 1 του άρθρου 22 του Κώδικα ΦΠΑ από 20.7.2015, των οποίων η καταληκτική προθεσμία υποβολής έχει παρέλθει έως την ημερομηνία αυτή.

Οι υποκείμενοι που από 20.7.2015 εντάσσονται στο κανονικό καθεστώς για τις υπηρεσίες εκπαίδευσης που παρέχουν, συντάσσουν απογραφή των επενδυτικών αγαθών (παγίων) που κατείχαν στις 19.7.2015, εφόσον αποκτήθηκαν με επιβάρυνση ΦΠΑ και χρησιμοποιήθηκαν εντός της τελευταίας πενταετίας και υποβάλλουν δήλωση αποθεμάτων μετάταξης έως και τις 22.12.2015, για την άσκηση του δικαιώματος έκπτωσης του ΦΠΑ που αντιστοιχεί στα εναπομείναντα έτη της πενταετίας.

Οι ανωτέρω προθεσμίες δύναται να παρατείνονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων.»

2. Οι πράξεις επιβολής προστίμων που εκδόθηκαν έως και την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου, λόγω εκπρόθεσμης υποβολής δηλώσεων μεταβολών και αποθεμάτων μετάταξης σε υποκείμενους στο ΦΠΑ που εντάχθηκαν στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ από 20.7.2015 για παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης, καταργούνται. Τα ποσά που ενδεχομένως έχουν καταβληθεί επιστρέφονται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης από τους υποκείμενους, με απόφαση των Προϊσταμένων των Δ.Ο.Υ.

3. Η ισχύς των ανωτέρω παραγράφων 1 και 2 αρχίζει από τις 31.8.2015.

### Άρθρο 64

1. Επιβατικά αυτοκίνητα, συμπεριλαμβανομένων και των αυτοκινήτων τύπου jeep, που θα έχουν κομισθεί στη χώρα μας μέχρι και την 31η Μαρτίου 2016 και για τα οποία θα έχουν κατατεθεί, μέχρι την παραπάνω ημερομηνία δηλωτικά εισαγωγής ή δηλώσεις άφιξης οχημάτων ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εισόδου προκειμένου για μετοικούντα πρόσωπα, εφόσον πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές των Κανονισμών ΕΚ 715/2007 και 692/2008, όπως ισχύουν (EURO 5) και Οδηγίας 98/69/ΕΚ φάση Β' ή μεταγενέστερης Οδηγίας φάσης Β' (EURO 4) εξακολουθούν να υπάγονται στους συντελεστές τέλους ταξινόμησης που προβλέπονται από τις περιπτώσεις α' και β' αντίστοιχα της παραγράφου 2 του άρθρου 121 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001), όπως ισχύει, με την προϋπόθεση ότι μέχρι και 31 Αυγούστου 2016 θα έχουν βεβαιωθεί και εισπραχθεί για αυτά οι οφειλόμενες φορολογικές επιβαρύνσεις.

2. Στη διάταξη της παραπάνω παραγράφου δεν εμπίπτουν αυτοκίνητα για τα οποία το τέλος ταξινόμησης βεβαιώθηκε από 1.9.2015 μέχρι την ημερομηνία εφαρμογής της.

3. Η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 1 αρχίζει μία ημέρα μετά από τη θέση αυτής σε ισχύ.

### Άρθρο 65

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 61 του ν. 4305/2014, όπως αναριθμήθηκε με την παράγραφο 3 του ν. 4325/2015, και ισχύει:

Αντικαθίσταται η περίπτωση α', ως εξής:

«2.α. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών διορίζεται εκκαθαριστής για τη διενέργεια της εκκαθάρισης του καταργούμενου Ν.Π.Δ.Δ. και καθορίζονται οι εξουσίες του εκκαθαριστή, ο τρόπος και το ύψος της αμοιβής του, η διαδικασία, οι προϋποθέσεις, τα απαι-

τούμενα δικαιολογητικά και ο τρόπος εξόφλησης από το Δημόσιο των δαπανών και των εξόδων που απαιτούνται για τη διενέργεια της εκκαθάρισης καθώς επίσης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια και ζήτημα της εκκαθάρισης.»

Και προστίθεται περίπτωση γ', ως εξής:

«2.γ. Ο εκκαθαριστής και τα υπ' αυτού εξουσιοδοτημένα όργανα, στο πλαίσιο και κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, δεν υπέχουν οποιαδήποτε ποινική, αστική, διοικητική ή άλλη ευθύνη: α) για τα χρέη του υπό εκκαθάριση Οργανισμού προς το Δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ασφαλιστικούς και λοιπούς οργανισμούς, ανεξαρτήτως του χρόνου γενέσεως ή βεβαιώσεως της σχετικής οφειλής και β) για πάσης φύσεως οφειλές προς τους εργαζομένους εξαιτίας συμβάσεως εργασίας με τον υπό εκκαθάριση Οργανισμό, ανεξαρτήτως του χρόνου γενέσεως της σχετικής οφειλής.»

#### Άρθρο 66

##### Όρια Απομακρύνσεως Επιβατηγών Πλοίων

1. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 164 του ν.δ. 187/1973 «Περί Κώδικος Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου» (Α' 261), όπως προστέθηκε με το άρθρο 82 παρ. 1α του ν. 4316/2014 «Ίδρυση παρατηρητηρίου άνοιας, βελτίωση περιγεννητικής φροντίδας, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας και άλλες διατάξεις» (Α' 270), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Τα πλοία της παρούσας παραγράφου που έχουν υπαχθεί έως την 1.1.2015, καθώς και εκείνα που εμπίπτουν την 1.1.2016 στις διατάξεις της παραγράφου 1, εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται μέχρι τη θέση σε ισχύ του προβλεπόμενου από το ν. 4150/2013 «Ανασυγκρότηση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και άλλες διατάξεις» (Α' 102) προεδρικού διατάγματος σχετικά με πρόσθετες διαδικασίες ελέγχου, όρους και προϋποθέσεις για τη δυνατότητα δρομολόγησης επιβατηγών (Ε/Γ), επιβατηγών - οχηματαγωγών (Ε/Γ - Ο/Γ), επιβατηγών - ταχυπλόων (Ε/Γ - ΤΑΧ), επιβατηγών - οχηματαγωγών ταχυπλόων (Ε/Γ - Ο/Γ - ΤΑΧ) και δυναμικώς υποστηριζόμενων (ΔΥΣ) πλοίων μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας δραστηριοποίησης. Σε περίπτωση μη έκδοσης του προεδρικού διατάγματος του προηγούμενου εδαφίου, τα ανωτέρω πλοία δραστηριοποιούνται μέχρι 31.10.2016.»

2. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου τρίτου του ν. 2932/2001 «Ελεύθερη παροχή Υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές - Σύσταση Γενικής Γραμματείας Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής - Μετατροπή των Λιμενικών Ταμείων σε Ανώνυμες Εταιρίες και άλλες διατάξεις» (Α' 145), όπως προστέθηκε με το άρθρο 82 παρ. 1β του ν. 4316/2014 «Ίδρυση παρατηρητηρίου άνοιας, βελτίωση περιγεννητικής φροντίδας, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας και άλλες διατάξεις» (Α' 270), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Τα πλοία του τρίτου και τέταρτου εδαφίου που έχουν υπαχθεί έως την 1.1.2015 καθώς και εκείνα που εμπίπτουν την 1.1.2016 στις διατάξεις του πρώτου εδαφίου, εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται μέχρι τη θέση σε ισχύ του προβλεπόμενου από το ν. 4150/2013 «Ανασυγκρότηση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και άλλες διατάξεις» (Α' 102) προεδρικού διατάγματος

σχετικά με πρόσθετες διαδικασίες ελέγχου, όρους και προϋποθέσεις για τη δυνατότητα δρομολόγησης επιβατηγών (Ε/Γ), επιβατηγών - οχηματαγωγών (Ε/Γ - Ο/Γ), επιβατηγών - ταχυπλόων (Ε/Γ - ΤΑΧ), επιβατηγών - οχηματαγωγών ταχυπλόων (Ε/Γ - Ο/Γ - ΤΑΧ) και δυναμικώς υποστηριζόμενων (ΔΥΣ) πλοίων μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας δραστηριοποίησης. Σε περίπτωση μη έκδοσης του προεδρικού διατάγματος του προηγούμενου εδαφίου, τα ανωτέρω πλοία δραστηριοποιούνται μέχρι 31.10.2016.»

#### Άρθρο 67

##### Διάρκεια ισχύος αδειών εγκατάστασης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ

Κατά τον υπολογισμό της διάρκειας ισχύος της Άδειας Εγκατάστασης των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 ή αντιστοίχως της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ του άρθρου 4 του ν. 3468/2006, δεν λαμβάνεται υπόψη το χρονικό διάστημα από την 29η Ιουνίου 2015 ή από τον χρόνο έκδοσης της Άδειας Εγκατάστασης ή αντιστοίχως της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης, εφόσον είναι μεταγενέστερος, έως την 31η Μαρτίου 2016.

Η διάταξη αφορά άδειες εγκατάστασης ή αντίστοιχα οριστικές προσφορές σύνδεσης των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ που εκδόθηκαν ή θα εκδοθούν έως και την 31η Μαρτίου 2016.

#### Άρθρο 68

##### Προσθήκη στις μεταβατικές διατάξεις της υ.α. 49828/2008

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 27 της υ.α. 49828/2008 «Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» προστίθεται παράγραφος 1α ως εξής:

«1α. Οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ της παραγράφου 1 λειτουργούν νομίμως και μετά από τις τυχόν ανανεώσεις της άδειας λειτουργίας τους και πάντως σύμφωνα με τις διατάξεις περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης και ιδίως του ν. 4014/2011, όπως ισχύουν, πέραν του μεταβατικού διαστήματος της παραγράφου 1.»

#### Άρθρο 69

##### Διατάξεις πολεοδομικού χαρακτήρα

Καταργείται η παρ. 4 του άρθρου 32 του ν. 4067/2012, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με το άρθρο 3 του ν. 4315/2014, και επαναφέρεται σε ισχύ η παρ. 3 του άρθρου 32 του ν. 4067/2012 όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του με το άρθρο 3 του ν. 4315/2014.

#### Άρθρο 70

##### Διατάξεις πολεοδομικού χαρακτήρα

Το πέμπτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 10 του ν. 4164/2013, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

1. Μετά τις λέξεις «ύπαρξης πράξης παραχώρησης» προστίθεται η φράση «καθώς και στα οικόπεδα του δεύτερου εδαφίου της παρούσας παραγράφου».

2. Η λέξη «ασφαλτόστρωση» αντικαθίσταται με τη λέξη «οδοστρωσία» και επαναδιατυπώνεται η πρόταση:

«Πέραν των ανωτέρω, κατ' εξαίρεση, στα οικοπέδα του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου και ανεξαρτήτως της ύπαρξης πράξης παραχώρησης, καθώς και στα οικοπέδα του δεύτερου εδαφίου της παρούσας παραγράφου, η δόμηση μπορεί να επιτρέπεται πριν την κύρωση του δικτύου κοινοχρήστων χώρων εφόσον έχουν υλοποιηθεί από την αρμόδια δημόσια αρχή εργασίες οδοστρωσίας ή συντήρησης ή και διέλευση κοινοχρήστου δικτύου.»

#### Άρθρο 71

##### Διατάξεις πολεοδομικού χαρακτήρα

Παρατείνεται η ισχύς των οικοδομικών αδειών που έχουν εκδοθεί μετά την 1.3. 2006, σύμφωνα με το από 8.7.1993 προεδρικό διάταγμα (ΦΕΚ 795/Δ713.7.1993) και αφορούν σε κτίρια ή εγκαταστάσεις του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. που ανήκουν στο Δημόσιο και εποπτεύονται από το Κράτος ή σε κτίρια που οι μελέτες τους είναι προϊόν Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού, έως τις 31.12.2023, ακόμη και αν έχουν λήξει.

#### Άρθρο 72

##### Συνέχιση λειτουργίας δομών για την υποστήριξη γυναικών θυμάτων βίας

1. α) Οι υπηρεσίες των Συμβουλευτικών Κέντρων και της Τηλεφωνικής Γραμμής Υποστήριξης (SOS) Εθνικής Εμβέλειας (15900) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, καθώς και των Συμβουλευτικών Κέντρων και Ξενώνων Φιλοξενίας για γυναίκες θύματα βίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), οι οποίες εντάσσονται σε προγράμματα που συγχρηματοδοτήθηκαν ή συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, συνεχίζουν να παρέχονται από τους ίδιους φορείς έως την έναρξη των Πράξεων ή την υπογραφή των Συμβάσεων για τις Πράξεις αυτές ή για τη μετεξέλιξη αυτών στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 του ΕΣΠΑ και πάντως όχι πέραν της 29ης Φεβρουαρίου 2016.

β) Οι συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου του απασχολούμενου στις υπηρεσίες της προηγούμενης περίπτωσης προσωπικού, που έχει προσληφθεί με το ν. 2190/1994 (Α' 28), παρατείνονται από τη λήξη τους έως την έναρξη των πράξεων ή την υπογραφή των συμβάσεων για τις πράξεις αυτές ή για τη μετεξέλιξη αυτών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και πάντως όχι πέραν της 29ης Φεβρουαρίου 2016. Οι συμβάσεις του προσωπικού του προηγούμενου εδαφίου σε καμία περίπτωση δεν μετατρέπονται σε συμβάσεις αορίστου χρόνου.

γ) Η χρηματοδότηση για την καταβολή της μισθοδοσίας του απασχολούμενου, σύμφωνα με την περίπτωση β' προσωπικού θα καλυφθεί από πόρους του ΕΣΠΑ 2014-2020.

2. Μετά την έναρξη των πράξεων που αφορούν τις υπηρεσίες της προηγούμενης παραγράφου ή την υπογραφή των συμβάσεων για τις πράξεις αυτές ή για τη μετεξέλιξη αυτών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, το προσωπικό που απασχολείται στις υπηρεσίες αυτές με συμβάσεις ερ-

γασίας ορισμένου χρόνου, συνεχίζει να προσφέρει τις υπηρεσίες του, με την ίδια σχέση εργασίας στα ίδια προγράμματα ή στη μετεξέλιξη αυτών στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994 (Α' 28).

3. Σε περίπτωση μη έναρξης των πράξεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, η χρηματοδότηση για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών και ιδίως της μισθοδοσίας του απασχολούμενου προσωπικού της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος θα καλυφθεί από πιστώσεις: α) του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και β) από πόρους του άρθρου 259 του ν. 3852/2010, οι οποίοι, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, θα αποδίδονται απευθείας στους δήμους που είναι αρμόδιοι για τη λειτουργία της αντίστοιχης υπηρεσίας βάσει απολογιστικών στοιχείων.

Για τους Ξενώνες Φιλοξενίας για γυναίκες θύματα βίας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) η χρηματοδότηση για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών και ιδίως της μισθοδοσίας του ως άνω προσωπικού θα βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών δύνανται να ρυθμίζονται ζητήματα για την εφαρμογή του παρόντος, εφόσον συντρέχει λόγος.

5. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 4 της υπ' αριθμ. 33/28.12.2006 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου όπως ισχύει, προστίθεται περίπτωση στ' ως εξής:

«στ. Οι ανανεώσεις ή παρατάσεις συμβάσεων του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου που απασχολείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 3 του ν. 2190/1994 όπως ισχύει, στο πλαίσιο της υλοποίησης προγραμμάτων ή έργων που χρηματοδοτούνται ή επιδοτούνται από διεθνείς οργανισμούς ή ερευνητικών προγραμμάτων ή προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας ή για την εκπλήρωση υποχρεώσεων από συμβάσεις με διεθνείς οργανισμούς.»

#### Άρθρο 73

##### Μεταφορά προσφύγων - μεταναστών

Για την αντιμετώπιση ειδικών κοινωνικών αναγκών που αφορούν στη μεταφορά προσφύγων - μεταναστών εντός της Ελληνικής Επικράτειας, επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής η, σύμφωνα με το π.δ. 44/2011 «Κανονισμός ενδιαίτησεως και καθορισμού αριθμού επιβατών των επιβατηγών πλοίων» (Α' 110), μεταφορά κατά τη χειμερινή περίοδο του ανώτατου επιτρεπόμενου αριθμού επιβατών επιβατηγών και επιβατηγών-οχηματογωγών πλοίων υπό ελληνική σημαία ή σημαία Κρατών-Μελών Ε.Ε.-ΕΟΧ που ισχύει κατά τη θερινή περίοδο. Στην απόφαση καθορίζεται η χρονική διάρκεια, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης της ανωτέρω μεταφοράς. Κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, η οργανική σύνθεση των πλοίων παραμένει η εκάστοτε προβλεπόμενη κατά τη θερινή περίοδο.

**Άρθρο 74**

Στο άρθρο 14 παρ. 8 και 9 του ν. 1566/1985, όπως αυτό συμπληρώθηκε με το άρθρο 3 παρ. 5 του ν. 1894/1990 και το άρθρο 10 παρ. 7 του ν. 2327/1995, συμπληρώνονται οι διατάξεις ως εξής:

«Για το διορισμό εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις θέσεις των κλάδων ΠΕ 18.35 (Τουριστικών Επιχειρήσεων), γίνεται δεκτό και ισότιμο πτυχίο ομοταγούς ιδρύματος της αλλοδαπής στο επιστημονικό

πεδίο «Μάνατζμεντ στον Τουρισμό», εφόσον υπάρχει απολυτήριο ελληνικού εξαταξίου γυμνασίου ή λυκείου και πιστοποιημένη παιδαγωγική επάρκεια.»

**Άρθρο 75****Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε κάποιες από τις διατάξεις του.